

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 4 april 2016*§ 3 Interpellation om stadens övervakning av hjälpsökande (nr 2015:59)*

Anförande nr 1

Borgarrådet Lindhagen (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Ulla Hamilton (M): Fru ordförande! Tack så mycket för svaret! Det här är en viktig fråga, och jag är glad för att borgarrådet instämmer i att integritetsfrågor är viktiga att hålla koll på. Det har ju också varit en del skrivelser under senare tid om de här frågorna i medierna.

Jag skulle för säkerhets skull bara vilja höra hur läget är när det gäller staden i övrigt. Finns det någon annan tredjepartstjänst, förutom Google Analytics, som gör att det finns risk för att vi på andra områden trillar i fällan, om jag uttrycker mig på det sättet, när det gäller att värna integriteten.

Det vore intressant att höra vad stadens tjänstemän har gjort, för jag utgår ifrån att borgarrådet själv inte har ägnat sig åt att rådda i frågan. Men möjligtvis har hon eller någon annan gett direktiv till stadens tjänstemän att kontrollera så att vi inte missar på något annat område.

Anförande nr 3

Borgarrådet Lindhagen (MP): Precis som jag skrev i interpellationssvaret är det jättebra att du har lyft frågan, Ulla. Det var bra att du uppmärksammade detta och att vi kunde ställa frågan och verkligen försäkra oss om att man kan vara anonym när det gäller den här chatttjänsten. Det är verkligen jätteviktigt, så det tackar jag för.

När det gäller övriga tjänster är inte det någonting jag känner till. Men det är en viktig fråga som du lyfter. Det vi kan konstatera är att när det gäller stadens hemsida har man de här tredjepartskakorna. Google har ansett sig ha ett ägarskap av olika typer av uppgifter, och staden ska därför lämna detta och gå över till att äga vår egen information. Men just chatttjänsten är inte en del av stadens hemsida, och därför har man haft en anonymitet. Det måste vi såklart ha i alla tjänster av den här typen. Det är en viktig fråga som du lyfter.

Jag känner inte till att det finns något sådant i dag, men det är någonting som vi också skulle kunna försäkra oss om.

Anförande nr 4

Ulla Hamilton (M): Tack för svaret återigen! Jag tycker att det finns anledning för oss att bevaka frågan och se till att ni från majoritetens sida gör den här kontrollen, som jag tycker är oerhört väsentlig. Jag återkommer i frågan.

§ 4 Interpellation om Campus Konradsberg (nr 2015:60)

Anförande nr 5

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 6

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande! Tack så mycket, borgarrådet Olle Burell, för svaret! Jag tycker att det är en god sak i politiken att också om sina politiska motståndare tycka, tänka och tro att de vill väl och har goda ambitioner. Men som bekant räcker inte alltid goda ambitioner. Situationen som vi har är att Stockholms stad förvärvade Campus Konradsberg 2014. Det var en stor affär, ett stort område, många byggnader, betydande lokaler och så vidare.

Det finns många olika hyresgäster där. Det uppstår stora frågor och små frågor. Det är frågor som behöver diskuteras och samordnas – om man har som mål att utnyttja alla lokaler fullt ut och på ett bra sätt. Jag vill gärna säga att den interpellation som jag har skrivit väcktes mot bakgrund av att hyresgästerna har berättat att de upplever en frustration när det gäller vad Stockholms stad vill med detta. Vad tycker Stockholms stad? Vi har svårt att få kontakt, och vi har svårt att hitta former för en samordning som skulle gynna aktörerna, självklart, men också Stockholms stad.

Och vad handlar det då om rent konkret? Det handlar om slöjdsalar, idrottssalar, aula som finns på plats och om skolköket. Jag vill gärna säga att det är bra att det byggs ut, som vi kan läsa om i svaret, till kapaciteten 3 500 portioner. Sedan återstår det naturligtvis att se att det verkligen levereras. Det kommer vi säkert att få anledning att återkomma till och se till att koordinationen går bra.

Jag vill ändå ställa en fråga till borgarrådet givet den oklarhet som finns och givet att det också i svaret ges uttryck för en undran om det finns behov av en samordnarfunktion. Ja, det verkar onekligen finnas ett sådant. Vad gör man åt det?

Anförande nr 7

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Tack till dig, Markus, för att du har skrivit interpellationen, för att jag har fått möjlighet att svara på den och för att vi får diskutera detta!

Jag förstår både av det du skrev och det du säger att vi är rörande överens om att detta är ett fantastiskt utvecklingsområde. Jag vill verkligen ge en eloge till den förra majoriteten för att den har drivit på för att köpa in detta område. Precis som Markus verkar ha haft kontakt med hyresgäster där, kommunala och fristående, har jag själv haft det. Jag har till exempel besökt den fina Montessoriskola som finns där – Stims, Stockholms internationella Montessoriskola. Det är bland annat de som har haft problem med matsalens kapacitet. Precis som Markus Nordström själv framhöll här finns det bra planer för att bygga om det stora köket dels för att klara våra behov – det finns en kommunal gymnasieskola där – och bygga om matsalen, dels för att fortsätta diskussionerna mellan Sisab och externa hyresgäster.

När det gäller din fråga om samordning håller jag med om att det vore bra om vi kunde hitta en form för att kunna ha en samordnare för någonting som skulle kunna

bli ett sådant här campus. Vi har ju talat om att det skulle kunna bli ett gymnasie-campus, och jag tror att det finns förutsättningar för det. Men det krävs ytterligare byggnationer för att se om det är möjligt. Hur kan det bli möjligt i framtiden, kanske i och med närbelägenheten till Thorildsplans gymnasium, att samverka? Det ska vara ett campus som också innehåller de verksamheter som finns i dag.

Vi får fortsätta att fundera på var en sådan samordningsfunktion ligger. Det är ju lite av en ny idé med campus, och därför kan man inte säga att det i dag finns ett självklart ställe att placera en sådan samordningsfunktion på. Interpellationen andas förslaget att man skulle lägga samordningsfunktionen på Sisab. Det är möjligt att det skulle funka. Man kan också tänka sig utbildningsförvaltningen. Det finns för- och nackdelar med båda dessa lösningar, och det kanske finns någon tredje lösning. Det är jag verkligen beredd att diskutera i framtiden, för det här är någonting som jag hoppas ska finnas i decennier framöver. Då kommer säkert Markus Nordström också under något skede att få ett nära ansvar för att det här fungerar bra. Jag tror att vi kan hitta lösningarna i en förbättrad dialog med befintliga hyresgäster av både fristående och kommunal natur.

Anförande nr 8

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande, åhörare och ledamöter! Tack, Olle Burell, för svaret! Det finns verkligen två delar i detta. Man måste ha en tydlig vision av vad man vill. Det är alltid viktigt att ha, och det är kanske speciellt viktigt när det är ett så här betydande område med flera olika hyresgäster som spänner över flera olika verksamheter. Varför ska man då ha en vision? Det skapar klarhet och tydlighet när det gäller vilken riktning man vill gå. Det är bara att framhålla att det i dag finns kommunala och fristående verksamheter, och jag förutsätter att staden är lika välkomnande oavsett vilken form man bedriver sin skolverksamhet i.

Det andra är just det praktiska: Hur utnyttjar vi våra lokaler på bästa sätt? Stockholm växer. Antalet elever blir fler, många fler. Det måste kunna gå bättre än så här på ett sådant här område där många förutsättningar finns för att utnyttja gemensamma specialsalar, undervisningssalar, aula och så vidare. Den typen av samordning måste helt enkelt lokaliseras på ett sätt som ger möjlighet till fortlöpande dialog med alla andra. Dialog skapar förutsättningar för ytterligare samarbete, och det är en grundförutsättning för tillit över huvud taget till att staden ska sköta och fortsatt förvalta hela detta område.

Jag tror att vi kommer att få anledning att återkomma till frågan och verkligen följa upp att de problem som vi ser i dag – för det finns reella problem – åtgärdas och att saker och ting blir bättre.

Anförande nr 9

B o r g a r r å d e t B u r e l l (S): Fru ordförande! Återigen: Tack till Markus Nordström för förtydliganden av dina behov! Jag delar synen på att vi ska ha en tydlig vision för området precis som för andra utvecklingsområden. Vi har i Stockholm ungefär 140 kommunala grundskoleenheter. Vi har ett trettiotal gymnasieskolor, och vi har hundratals kommunala förskolor. På många av dessa är det trångt. Det är många som söker till vår kommunala verksamhet eftersom den är väldigt attraktiv och håller hög kvalitet. Stockholm växer.

Här hoppas jag att Markus Nordström kan erkänna att det är bra att man ökar ambitionerna, men inte bara ambitionerna utan också leveransen. Jag vill framhålla i sammanhanget att för att kunna utveckla områden som Campus Konradsberg måste man få snurr på investeringarna. Sisab, där Markus och jag ingår i presidiet, har under förra året ökat sin investering från 900 miljoner till 1,4 miljarder. Det är en jätteökning, och vi har slagit vårt eget rekord. Jag har mycket goda förhoppningar om att vi kan slå rekordet igen i år. Vi kommer att behöva öka investeringstakten ytterligare, och vi förväntar oss att finansborgarråd och alla andra ger oss miljarders miljarder till skolinvesteringar och att stadsbyggnadsborgarrådet ger oss tomt efter tomt till skolor och förskolor.

Vi har en stark gemensam ambition i vår majoritet att få fart på byggandet av förskolor och skolor och utveckla nya idéer som gymnasiekluster. Campus Konradsberg är en möjlig förläggning av en sådan utveckling.

§ 6 Interpellation om verksamheter med tillfälliga bygglov (nr 2015:68)

Anförande nr 10

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 11

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Tack så mycket för svaret, Roger Mogert, som jag till viss del är nöjd med, men inte till fullo! Detta är ett jättebekymmer, för att vara lite allvarligt. Precis som framgår av interpellationssvaret är det så många som 720 förskolor och skolor som har tillfälliga bygglov. Av dessa bedömer man att det är 311 som det krävs en insats för. I 265 fall räckte det med att verksamheten återigen sökte bygglov.

Borgarrådets svar andas att detta har vi kontroll på; det är ingen fara. Där är vi inte riktigt överens, borgarrådet Mogert och jag. Enligt mina kontakter är det dålig kommunikation med de verksamhetsutövare som har denna situation. Jag känner till ett exempel med en förskola som har ett tillfälligt bygglov som går ut på midsommarafton. De började redan strax efter sommaren, och under flera månaders tid har de försökt få besked om hur de ska agera, om de får vara kvar eller om de inte får vara kvar utifrån det tillfälliga bygglovet. De har i sägande stund fortfarande inte fått något besked om vad det är som gäller för deras verksamhet. Detta tycker jag är olyckligt. Det här är ju inte bara en arbetsgivare som har medarbetare, utan det är många familjer som också berörs av osäkerheten. Dessutom vågar inte en företagare i den här situationen investera eller göra någonting med verksamheten även om man skulle behöva göra det på grund av den osäkra situationen.

Därför skulle jag vilja höra om en sak. Jag tycker inte att borgarrådet har svarat tillräckligt väl på punkt nr 2 i min fråga: Hur avser borgarrådet säkerställa att den ovan nämnda och andra verksamheter får ett snabbt besked om hur verksamheten ska agera? Det är väl gott nog att man har gjort en utredning på stadsbyggnadskontoret, men det är bra om man också kan kommunicera till dem som berörs vad det är som gäller inför framtiden.

Anförande nr 12

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Otack är den lön man får, och så vidare. Det är ett ganska grundligt svar på frågan, skulle jag vilja påstå. Vi har gjort en genomgång av samtliga förskolor, och Ulla Hamilton får ett ganska genomgående svar på hur situationen ser ut. Det är framför allt för 46 stycken det behövs en planändring.

Jag misstänker att den förskola som du talar om är en sådan som behöver ett förlängt bygglov. Som du säkert vet är det inte jag som kommunicerar bygglovssituationen med respektive förskola, utan det måste handläggarna göra. Vi har skaffat oss en god information som är till fyllest om hur läget ser ut för att kunna hantera detta. Det är svårt att se vad mer vi kan göra i just detta fall.

Anförande nr 13

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag kan se mycket som man kan göra som ansvarigt borgarråd på området. Om jag vore i Roger Mogerts kläder skulle jag se till att man fick fram en tidsplan illa kvickt. Jag skulle se till att de här personerna

i god tid informerades om vad det är som gäller. Att man över huvud taget inte får kontakt trots att man försöker är helt otillfredsställande. Det är därför jag inte är nöjd med svaret. Du kan inte som borgarråd bara gömma dig bakom att detta är en tjänstemannafråga. Som företrädare för allmänheten, där också företagare i Stockholms stad ingår samt föräldrar och barn som finns på de förskolor och skolor som i dag är i denna osäkra situation, tycker jag att du borde ställa krav på att man har en tydlighet när det gäller just kommunikationen.

Visst är det jättebra att förvaltningens tjänstemän och även nämndens ledamöter har en bra bild av hur det ser ut, men det är ju bara steg 1. Man måste också gå vidare och se till att de som är berörda får en information så att man kan agera utifrån de förutsättningar som gäller. Nu vet man inte någonting annat än att man har ett bygglov som går ut vid en viss tidpunkt. Det tycker jag är djupt otillfredsställande, och där är du faktiskt ansvarig.

Anförande nr 14

Borgarrådet M o g e r t (S): Vi kommer självklart att lösa de här frågorna. Vi behöver de här förskolorna, och det är klart att vi kommer att lösa deras bygglovsfrågor. Det är klart att staden gör det. Detta är ingen ny situation. Det är självklart viktigt, och det kommer självklart att hanteras.

Det blir lite lustigt när du säger: Om jag hade varit borgarråd så hade jag... Men herregud – du har ju varit borgarråd! Under era åtta år gjorde ni inte ens denna analys av situationen. Om jag hade ställt motsvarande fråga till dig 2014 hade ditt svar varit: Jag har faktiskt ingen aning. Det är sanningen.

Vi har gjort en analys, och det gör att vi nu kan hantera de här situationerna på ett bättre och mer rationellt sätt. Det är där vi är i dag.

Anförande nr 15

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Ja, jag hade gjort en analys, och jag hade också gjort en plan för hur man skulle kommunicera detta. Jag hade säkerställt att jag hade fått en återrapportering från tjänstemännen i denna del. Men du går bara halva vägen, Roger. Det är det som jag kritiserar.

Även om det bara är 46 fall som det krävs en planändring för är det verksamhetsutövare som precis som du säger – vilket jag tycker är bra – är viktiga verksamheter för Stockholms stad. Just därför är det viktigt att de känner trygghet i att de kan fortsätta att verka i Stockholm med det som de erbjuder stockholmare och andra. Det gör de inte i dag eftersom de har en sådan osäker situation. Därför tycker jag att det är lite konstigt att du inte bara säger: Det är självklart att jag ska se till att tjänstemännen nu så snabbt som möjligt informerar dem som är berörda på området så att de kan känna en större trygghet inför framtiden. Det hade varit ganska enkelt att göra det.

Jag ska hälsa dem som jag känner som omfattas av denna osäkerhet att borgarrådet har sagt att det är klart att vi löser bygglovsfrågorna. Men jag tror inte att det räcker med det, utan jag tror att det också behövs ett besked från tjänstemännen på förvaltningen så att man får en kontakt och en dialog med dem. Det är otroligt viktigt.

Anförande nr 16

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! I min värld är detta självklarheter, det vill säga att kontoret svarar i telefonen när det ringer och att man kommunicerar hur man gör för att få ett nytt bygglov. Jag tycker inte att det är någonting som jag behöver tala om för kontoret att de ska göra.

Sedan är det tråkigt om kommunikationen i ett enskilt fall – för det är ju ändå det du tar upp – inte har fungerat. Vi har ganska tydligt visat att vi har analyserat situationen och att vi har god kontroll över den för första gången på så där en åtta nio år. Sedan är det tråkigt om det är en aktör som inte har fått bra information och bra kontakt. Det är sådana saker som vi i staden alltid jobbar med, inte bara inom stadsbyggnadskontoret utan inom alla förvaltningar. Vi ska se till att den kommunikationen fungerar. Jag tycker inte att det är någonting som jag behöver skriva mitt kontor på näsan. Det vet de om.

§ 8 Interpellation om naturreservat (nr 2015:72)

Anförande nr 17

Borgarrådet L u h r (MP): Jag skulle vilja hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 18

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Tack för svaret! Detta är en interpellation som har åldrats en del, om än med visst behag. Den föranleddes av att Miljöpartiet under den senaste valrörelsen gjorde ett stort nummer av att partiet skulle se till att ordna ytterligare ett antal naturreservat utöver dem som Alliansen redan hade beslutat om. I sin iver att komma upp i antal ville man också göra reservat av redan rejält skyddade norra och södra Djurgården. Detta skulle utredas, och uppdraget gick till exploaterings-, stadsbyggnads- och miljö- och hälsoskyddsnämnden, som fick 2016 på sig att utreda.

Redan vid det förra fullmäktigesammanträdet lämnade man resultatet av utredningen. Det var, föga förvånande, att det inte går att gå emot Kungliga Djurgårdsförvaltningens vilja och göra naturreservat av denna nationalstadspark. Det har egentligen sedan länge varit klart. 2009 lämnade Djurgårdsförvaltningen sådana besked. I stället för att dra igång en dyr utredning kunde någon ha lyft en telefonlur och frågat om förvaltningen har ändrat sig sedan 2009.

Jag har i interpellationen också pekat på att Miljöpartiet som svar på en konkret fråga redan den 4 november förra året deklarerade att nationalpark är en kraftfullare skyddsform än naturreservat och behöver inte ytterligare skydd enligt miljöbalken.

Jag ställde i interpellationen ett antal frågor, men jag ska nöja mig med två stycken i dag. Den första är: Varför lägger majoriteten ett uppdrag till nämnderna i stadens budget att under 2016 utreda möjligheterna att inrätta naturreservat inom nationalstadsparken när man själv menar att detta är onödigt? Den andra är: Hur mycket har denna helt onödiga utredning kostat skattebetalarna?

Anförande nr 19

Borgarrådet L u h r (MP): Tack så mycket, Lars! Interpellationen baseras i grunden på ett missförstånd. Jag skulle vilja börja med att säga att när vi beslutade att inrätta fler naturreservat när vi tog över baserade vi våra naturreservat på en utredning som länsstyrelsen gjorde redan 2003. Här är både norra och södra Djurgården utpekade som ställen som behöver inrättas med ett starkare skydd.

Den fråga som Lars lyfter i sin interpellation handlar om naturreservat versus nationalpark. Vi har i Stockholm Sveriges enda nationalstadspark, och den har inte samma starka skydd som en nationalpark. Men i botten baseras frågan på en konversation på Twitter där Moderaterna frågar Miljöpartiet om vi vet vilket starkt skydd nationalpark har. Nationalpark är det högsta skyddet vi har i Sverige rent rättsligt, men nationalstadsparken har inte samma höga skydd. Det gör att man kan lägga ett naturreservatsskydd, som är högre än nationalstadsparksskyddet. Det är vad länsstyrelsen har föreslagit i rapporten att vi bör göra på de här områdena. Därför gjorde vi en utredning. Förutom de fyra naturreservat vi ska inrätta ville vi undersöka om vi kunde öka skyddet, precis som länsstyrelsen hade föreslagit i rapporten.

Eftersom vi redan hade utrett detta ganska mycket tidigare, precis som du säger, har det inte kostat speciellt mycket extra. Vi har baserat vår utredning på de gamla utredningarna för att se om vi kan öka skyddet. Djurgårdsförvaltningen har sagt nej till detta. Det är alltså ingen stor kostnad. Och ja, vi vet vad vi gör, vi kan miljöbalken i Miljöpartiet, nationalpark har ett starkare skydd än nationalstadspark men naturreservat har ett högre skydd än nationalstadspark.

Anförande nr 20

Lars Jilmstad (M): Tack så mycket för svaret! Jag skulle i och för sig kunna nöja mig med detta svar – att det är ett missförstånd, att det inte har kostat så mycket och så vidare. Men som sagt: Redan 2009 stod det klart att det inte gick att göra naturreservat av norra och södra Djurgården. Det hade varit enklare och betydligt billigare att lyfta telefonluren och få detta konstaterande upprepat från Kungliga Djurgårdsförvaltningen.

Jag tycker ändå att jag har anledning att stå kvar här i talarstolen en stund och fundera lite grann på er iver och er fäbless för att hela tiden inrätta ett antal nya naturreservat i Stockholm. Vi behöver bygga i den här staden; det börjar till och med Miljöpartiet bli lite medvetna om nu för tiden. Det finns ett skriande behov av bostäder och ny infrastruktur.

Det innebär att vi inte kan skydda varenda skog och vartenda litet skogsparti i staden. Vi ska naturligtvis bygga med förnuft. Vi ska så långt som möjligt bygga i samklang med naturen omkring oss. Men det behöver inte alltid vara skogar. Vi kan inrätta trevliga, bra och välskötta parker och göra så att människor har nära till dessa parker. Det finns en fäbless för att försvåra att bygga stad och att på något vis bibehålla land i stället för stad.

Därför tycker jag att det finns all anledning att hålla ögonen på hur ni fortsätter att agera när det gäller naturreservat i Stockholm.

Anförande nr 21

Borgarrådet Lühr (MP): Du har helt rätt, Lars, i att det finns en skriande bostadskris i Stockholm. Därför har vi beslutat att bygga 40 000 bostäder till 2020, och 140 000 bostäder till 2030. Detta är ett skarpt mål, och det kommer att ställa höga krav på infrastrukturplaneringen i Stockholm. Det gör att vi måste peka ut de mest värdefulla naturområdena. Stockholm har enormt viktiga gröna och blå värden, och naturen har en viktig funktion i Stockholm både för rekreation och för ekosystemet eftersom det ger bättre luft och bättre vattenhantering. Det ska fortsätta finnas mån för fisk, till exempel, i våra vatten. Därför är det oerhört viktigt att vi pekar ut den mest värdefulla marken. Det är det som länsstyrelsen har gjort i rapporten, och det är mycket detta vi baserar våra utpekade naturreservat på. Rapporten anger var vi har vår mest värdefulla mark.

Det är därför ganska förvånande när Moderaterna går ut och som sina bostadspotentialställen pekar just på den mest värdefulla naturen i Stockholm. Man pekar ut de naturreservat som finns och de som ska bildas som ställen där man ska bygga i stället för att titta på all annan grönmark vi har i Stockholm. Hur ska vi hantera den? Vi vill främst bygga på hårdgjord mark, men det finns också annan naturmark som kan behöva tas i anspråk när vi ska bygga så mycket. Men då måste vi vara tydliga med

att vi måste spara den mark som är absolut mest värdefull för Stockholms gröna struktur. Det är en trygghet både för stockholmarna och när vi bygger att vi har en övergripande plan.

Anförande nr 22

L a r s J i l m s t a d (M): Jag noterar att du med ord understryker att vi behöver bygga. Men i handling försvårar ni ofta byggnationer. Det gäller även om vi blir riktigt lokala här i staden. I min stadsdel, exempelvis, var det ett ärende uppe som handlade om ett fåtal hus i randen av Fagersjöskogen. Då var man blixtnabb med att vilja göra naturreservat av detta. Nu har det ännu inte blivit så, men det är ryggmärksreaktionen så fort det ska byggas där det är lite grönt och finns lite träd.

Jag menar att det går att bygga klokt och förnuftigt och att lämna bra parker och rekreationsområden för människor i staden utan att bevara fullständiga skogar inne i en stad.

Anförande nr 23

Borgarrådet L u h r (MP): Vi måste som sagt bygga mycket, och vi måste ha en bra planering och en bra plan från början. Vi måste se till att vi inte bygger sönder staden men att vi ändå bygger mycket bostäder. Där bör vi peka ut viktig natur. Fagersjöskogen, som du talar om, finns också med i rapporten från länsstyrelsen. Men den är inte i dag ett av våra utpekade områden för naturreservatsbildning som ska inrättas.

Jag tror att man måste börja titta lite smartare på det här. Vi har två projekt nu: Rågsveds friområde och den östra delen, Älvsjöskogen, där vi har ett uttalat mål att bygga mycket samtidigt som vi bevarar de viktiga gröna strukturerna. Jag tror att det är så vi måste planera staden framöver. Det är oerhört viktigt för att få en trevlig stad där folk kan motionera, vara utomhus och trivas och där barnen kan leka. Det är en stad vi vill vara i. Så ser vår bostadsplan ut. Det ska vara en blandning av olika strukturer och en god infrastrukturplanering redan från början.

§ 9 Interpellation om upprustning av Stadsbiblioteket (nr 2015:62)

Anförande nr 24

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 25

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Jag hörde att svaret är utdelat. Det är jättebra, för när jag läste svaret tyckte jag inte att jag fick svar på någonting. Nu kan ni andra se hur ni uppfattar interpellationssvaret.

Moderaterna är positiva till att renoveringen av Stadsbiblioteket än en gång ska bli gjord. Förhoppningsvis ska det gå hela vägen denna gång. Senast Stadsbiblioteket skulle renoveras skenade kostnaderna från 700 miljoner till 1 ½ miljard, varpå Alliansen beslutade att avbryta projektet. Det är ett komplicerat projekt. Stadsledningskontoret varnar även denna gång för att det är ett högt risktillägg. Man menar att det finns stor risk för att kostnaderna kommer att skena i väg.

När vi nu ska utreda ärendet ytterligare och förhoppningsvis påbörja renoveringen har Moderaterna och Alliansen varit uppe tidigare och sagt att vi tycker att det är viktigt att man även bevarar även vissa kommersiella lokaler längs med Sveavägen för att man ska kunna hålla öppet nattetid och därmed öka tryggheten i området. Jag har inte hört ytterligare hur majoriteten tänker behandla detta, så det är en fråga som jag gärna skulle vilja ha svar på här i dag.

När det gäller det svar som Roger Mogert gav mig tog det först och främst väldigt lång tid innan jag fick det. Då tänkte jag: Nu laddar Roger Mogert på sin kammare! Han kommer att komma med ett utförligt svar, och vi får se vad svaret kommer att landa i. Men när jag väl fick svaret var det bara några meningar. Det var nog det kortaste interpellationssvar jag någonsin har sett. Det stod i princip: Det är jätteroligt att Granswed tycker att det är viktigt att vi ska renovera Stadsbiblioteket med tanke på Moderaternas kulturfientliga kulturbudget.

Roger Mogert! Det skulle vara intressant om du kunde komma upp här och svara på frågan om hur ni tänker att handlingsplanen framöver ser ut med renoveringen av Stadsbiblioteket. Och hur tänker ni när det gäller riskerna för de skenande kostnaderna? Du får också jättegärna svara på hur ni tänker göra med de kommersiella lokalerna. Har ni tankar på att bevara några sådana längs med Sveavägen?

Anförande nr 26

Borgarrådet M o g e r t (S): Som ordföranden säger finns det två frågor i interpellationen. Den tredje är annars en bra ny interpellation.

Låt mig börja med att korrigera dig på en del punkter, Sophia. Du tyckte att svaret var dåligt. Frågan är inte heller så himla bra, om man ska vara sådan. Du använder olika siffror i interpellationen och när du talar nu. I interpellationen påstår du att priset på det som inte var en renovering utan en nybyggnation intill Stadsbiblioteket ökade från 600 miljoner till 1,3 miljarder och att det är en ökning med 200 procent. Matematiskt är det kanske lite närmare 100 procent än 200 procent. När du talade i talarstolen nu använde du helt andra siffror. Jag vill minnas att de korrekta siffrorna

är att det var kostnadsberäknat till 800 miljoner. Sedan hävdade ni att kostnaden hade ökat till 1,2 miljarder. Men detta är väl mer på marginalen.

När jag fick ärendet – för detta påbörjades under er tid – var upphandlingen av arkitekten för ombyggnationen precis kvar. Det hela hade löpt under en längre tid. Det första jag fick sätta mig och göra var att gå igenom just kostnadssidan. För du har rätt i det; det är oroväckande. Detta är en gammal fastighet och en mycket vacker och kulturhistorisk central fastighet i Stockholm. Den måste renoveras med finesse, och det kommer att kosta pengar att göra detta.

Min första genomgång bestod av att gå igenom alla detaljer i projektet och se: Var kan man dra ned kostnader? Var kan vi spara pengar och kontrollera verksamheten utan att egentligen kompromissa med det som är nödvändigt att göra?

Utifrån detta har vi hittat den modell som vi nu går vidare med. Det finns fortfarande risker i den; det ska jag vara ärlig och säga. Jag tycker att dina frågor såtillvida är rimliga. Vi har gjort det vi kan för att minimera riskerna, men detta är ett svårt projekt. Det finns möjligheter att man hittar saker när man börjar gräva som gör det ännu mer komplicerat. Det går inte att garantera något, men så långt det är möjligt har vi gjort vårt för att begränsa kostnadsökningarna.

Anförande nr 27

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande och borgarrådet Mogert! Jag var med redan under den förra stadsbiblioteksdiskussionen i den här församlingen. Vi ska kanske inte ta den i repris. Men interpellationen, och framför allt interpellationssvaret, föranleder en och annan fundering, skulle jag vilja säga.

Nu säger du här, Roger, en väldig massa rimliga, vettiga och bra saker om vikten av att hålla kontroll på kostnaderna, att de i det förra projektet skenade på ett sätt som var helt oförsvarligt och att det finns risker i detta. Det förstår vi alla.

Min fundering är: Hade du då inte kunnat skriva det i svaret i stället för denna uppvisning i sarkasmer där du över huvud taget inte bemödar dig med att försöka besvara någon av Sophias två frågor? Jag tycker att det är lite pinsamt.

Anförande nr 28

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Jag vill börja med att tacka Mogert för den redogörelse som han nu gjorde muntligen. Det hade varit bra om du hade kunnat skriva detta i svaret också.

Men du svarade fortfarande inte på frågan om hur ni tänker göra med de kommersiella lokalerna längs med Sveavägen. Har ni några som helst tankar på att bevara några av dem? Eller är tanken att det ska bli biblioteksverksamheter överallt, som kommer att hålla stängt efter klockan sju, åtta eller nio på kvällen och bidra till att detta blir en otrygg plats nattetid?

Anförande nr 29

O r d f ö r a n d e n : Sophia! Borgarrådet behöver bara svara på de frågor som finns i interpellationen.

Anförande nr 30

Borgarrådet M o g e r t (S): Precis! Jag svarade inte på frågan eftersom interpellationen i grunden inte handlade om detta. Men vi kan gärna resonera om detta också, för jag tycker att även det här är en bra fråga. Nu har vi resonerat om detta förut i den här lokalen, och jag har också svarat på frågan förut.

Jag tycker att man ska möta Sveavägen med en blandning av kommersiellt och kulturellt. Jag tror att det är det bästa möjliga sättet att få gatan levande och trygg. Jag är inte säker på att de två huvudaktörerna i dag är de optimala. Ni hade någon som värnade McDonalds här förut, och så finns det någon pappershandel. Det är inte säkert att dessa båda är de bästa att möta gatan med om man vill ha trygghet och folkliv. Jag tror som sagt att man ska hitta något slags kombination av ett kulturellt rum och ett kommersiellt rum. Då blir gatan som mest spännande, tror jag.

Anförande nr 31

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Den här debatten blir lite konstig, precis som den förra, som skulle handla om naturreservat men som kom att handla om bostadsbyggandet i Stockholm. Det finns naturligtvis samband, men inte så direkt.

Här var det egentligen fråga om kostnadsutveckling och hur vi kontrollerar den. Vi hade en diskussion den 8 februari som handlade om projektering av ombyggnation och tillbyggnation av Asplunds stadsbibliotek – den juvel i arkitektoniskt avseende som vi har här i Stockholm. Detta blir bara en etapp i diskussionen. Någon gång i framtiden när vi vet mer kan vi diskutera frågorna: Hur ska det bli med basarbyggnaderna? Ska motorcykelgäng, bilburna gäng och vanliga människor få röra sig som tidigare på Sveavägen? Det vet vi inte. Ska det komma ett glashus, vilket vi gubevars hoppas slippa? Det var aktuellt förra gången, men planerna skrinlades.

Jag vill i stället svara lite grann på vad interpellationen handlar om. Självfallet ska vi på olika sätt hålla kostnadsutvecklingen under kontroll. På det viset tycker jag att interpellationen är viktig. De andra, ännu viktigare, frågorna får anstå tills vi vet lite mer.

Anförande nr 32

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Jag har jobbat på bokförlag, och jag har jobbat på dagstidningar. Jag vet att hur noga man än korrekturläser smyger det sig alltid in fel. Vi trodde – men det var en optimistisk förhoppning – att borgarrådet skulle inse att det naturligtvis ska stå 100 procent och inte 200 procent. Det gör han säkert också, men han kan inte motstå möjligheten att göra sig lite lustig över detta genom att påpeka det så att fullmäktige vet om det. 100 procent ska det stå och inte 200.

Anförande nr 33

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jo, jag förstod nog att det var ett skrivfel och möjligen ett räknefel. Men om man säger att detta är det sämsta interpellationssvar som man någonsin har fått inbjuder man till sådant här. Jag kunde inte låta bli. Jag ber om ursäkt för detta; jag borde ha hållit mig.

Låt mig avsluta med att säga att jag tycker att kostnadskontrollen i ärendet är ytterst viktig. Nu ska det också sägas att interpellationen är ställd till mig som kulturborgar-

råd. Den som handhar kostnaden är framför allt den som handhar ombyggnationen, och den är inte jag ansvarig för. Utifrån min situation är det jag som kommer att få betala den höjda hyran. Det är den modell vi har. Investeringen kommer att slå direkt på kulturbudgeten och på biblioteksbudgeten. I mitt enkla perspektiv finns det i detta inte så mycket som är viktigare än att hålla kostnadskontrollen. Om detta ska bli bra krävs det både att vi gör någonting med fitness – någonting som blir bra för biblioteksverksamheten – och att vi sedan har råd att drifva verksamheten. Det är en ytterligt central fråga och en fråga som jag tar på absolut största allvar.

§ 10 Interpellation om utegym och andra spontanidrottsytor (nr 2015:70)

Anförande nr 34

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 35

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Jag vill börja med att tacka borgarrådet för ett utförligt svar. Såvitt jag kan läsa i interpellationssvaret är borgarrådet positivt till att se över om det finns privata aktörer som skulle vilja vara med och finansiera idrottsverksamhet av olika slag.

Interpellationen handlar om att Stockholm växer och att i och med detta bör också utbudet av olika idrottsverksamheter växa. Vi har stor brist på idrottshallar. Men det är inte bara det, utan vi har många människor i vår stad som ägnar sig åt andra sporter. Man besöker olika typer av utegym, och man bestämmer att man ska ses på olika platser i vår stad för att träna utomhus. Detta sker helt spontant. I och med det måste staden följa med. Vi måste bygga fler utegym, och vi måste bygga fler hinderbanor av olika slag. De håller också på att växa i popularitet. Vi måste även lysa upp våra motionsspår i mycket större utsträckning och skapa nya motionsspår både för sommartid och vintertid.

Min interpellation handlar om att det finns privata aktörer, både företag och olika idrottsföreningar, organisationer och träningskedjor, som är intresserade av att vara med och finansiera den här typen av idrottsverksamheter.

Min fråga till borgarrådet var: Kan borgarrådet tänka sig att låta de externa finansiärerna vara med och bidra till Stockholms idrottsliv? Borgarrådet svarar: Ja, det är väl inte en så tokig idé. Men hon svarar också att hon inte har märkt av något intresse. De här föreningarna, företagarna och så vidare har inte kontaktat henne och sagt att de vill vara med och finansiera idrottsverksamheter av olika slag. Jag vill bara säga till borgarrådet att jag förstår att man har mycket att göra som borgarråd. Men man måste också söka upp de olika verksamheterna och faktiskt ställa frågan: Vill ni vara med och finansiera? Vill ni vara med och bidra? Det är så jag har gjort, och det är då jag har fått svaren att de jättegärna vill vara med och sponsra ett utegym. Det är ett utlägg på ungefär 200 000 kronor, och driftskostnaderna är ungefär mellan 10 000 och 20 000 kronor per år.

Jag undrar: Hur jobbar majoriteten med att hitta de externa finansiärer som kan vara med och bidra till vårt idrottsliv i Stockholm?

Anförande nr 36

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan, Sophia Granswed! Den ger mig tillfälle att tala lite om våra utegym och vår spontanidrott i Stockholm, vilket jag är glad att få göra. Vi har den stora utmaningen att få fler att motionera och vara fysiskt aktiva i Stockholm. Samtidigt har vi en ökad efterfrågan på motion och idrottande i vårt offentliga rum. Det tycker jag är fantastiskt roligt och en positiv utveckling av vår stad.

Det gäller utegymmen, men det gäller också löpspår och cykelslingor. De senare finns knappt i natur i dag utan bara i gatumiljö. Det finns också efterfrågan på

skidspår. Jag är jättestolt över att vi i vår majoritet har anslagit 5 miljoner mer nu i år i vår investeringsbudget som ligger kvar hos idrottsförvaltningen. Det handlar just om spontanidrott och friluftsliv, som kan möjliggöra mer idrottande i Stockholm.

Precis som jag skrev i vårt svar välkomnar vi alla som vill vara med i arbetet. Faktum är att vi redan nu har exempel på föreningar som är med. I interpellationen står det mest om företag, men vi har exempel på föreningar som är med och betalar för anläggande av konstgräs. Det finns alltså aktörer som visar ett starkt intresse och uppvaktar staden. Men hittills har vi inte sett kommersiella aktörer som vill finansiera våra idrottsytor.

Vi har i dag över 40 utegym i Stockholm. De flesta är anlagda av stadsdelsförvaltningarna och några av idrottsförvaltningen. Vi fortsätter år från år att anlägga fler utegym i alla möjliga olika delar av vår stad. Vi hoppas såklart att det är ännu fler som vill vara med och göra detta och bygga Stockholm som en idrottsstad för alla.

Jag får säga att vi välkomnar alla som vill vara med och bygga Stockholm som en stark idrottsstad. Om du har personer som står i kö för att göra detta, Sophia Granswed, och som du lät bli att hänvisa till Regina Kevius på er tid får du gärna hänvisa dem till mig i dag.

Anförande nr 37

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Det låter väl jättebra att jag kan hänvisa dem vidare till dig, Emilia Bjuggren! Jag har hänvisat några vidare, men när man inte har varit i kontakt med politiker tidigare är man lite osäker på hur man ska gå till väga. Därför vill jag uppmana alla politiker här inne att själva ta initiativ till att söka upp både föreningar och privata aktörer av olika slag för att främja både idrottsliv och kulturliv. Ibland är det vi som måste ta det första steget för att visa att vi är villiga att göra någonting tillsammans.

Jag ser fram emot det, Emilia, och hoppas att vi kan få till några sådana projekt inom en snar framtid. Det behövs. Och det är alltid positivt om det finns andra som vill vara med och finansiera så att vi inte behöver ta allting från stadens budget.

*§ 13 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Modulbostäder*

Anförande nr 38

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag har en fråga till finansborgarrådet. Det gäller de modulbostäder som staden ska bygga det närmaste året. Det är i storleksordningen 1 500 modulhus som ska byggas enligt ett avtal med staten. Detta är en knepig uppgift, och det har vi stor respekt för. Det är svårt, men inte desto mindre viktigt, att få fram dessa modulbostäder. Det är ett nödvändigt åtagande som vi har i den tid som råder.

Men det som vi kritiserar och som jag undrar över handlar om huruvida man ser på oppositionen. Oppositionen är en del av demokratin. Oppositionen får ingen information. Vi får se hur hela den demokratiska processen haltar. Vi ser medborgare som känner sig tagna på sängen i fråga om olika placeringar. Det sker över huvud taget inget annat än ett informationshaveri.

Jag undrar hur finansborgarrådet ser på det här, och om man ser processen framåt undrar jag också om man ser en förändring att vänta.

Anförande nr 39

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Man ska alltid ta hand om en bra opposition, för man har ständigt opposition oavsett var man är. Det är mitt ställningstagande när det gäller hur vi arbetar tillsammans med oppositionen. Ni har fått information, ett BB-möte. Ni fick också information i samband med fredagen – nu kommer jag inte ihåg datum – när allt detta presenterades. Det gick i det tempo som staden ska hålla, så att alla tjänstemän också blir informerade i samma era. Både majoritet och opposition från berörda stadsdelsnämnder var inbjudna. Det var också deltagare från oppositionspartier som är representerade i fullmäktige.

När det gäller själva sakfrågan om modulhus är detta ett ärende som går väldigt fort. Vi försöker informera. Det går inte alltid rätt till. Vi försöker också diskutera och lyssna in. Men när det kommer till det reella byggandet är det många bostäder som ska upp på kort tid. Vi måste få fram dessa bygglov så snart som möjligt. Då kollar vi på platser där vi ser att vi får fram bostäder så snart som möjligt i det här skedet. Det handlar också om en ramupphandling av modulhus med upp till 4 000 bostäder. Då måste vi troligtvis säkerställa fler platser i framtiden.

Om det är någonting där ni anser att ni är förbisedda – kom självklart in med hur vi skulle ha kunnat informera på ett bättre sätt!

Anförande nr 40

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror att det är många – inte bara i oppositionen – som upplever att man ställs inför fullbordat faktum. I många fall kan det vara väl så viktigt att man sätter sig ned över partilinjerna och diskuterar de olika förslag som finns på placeringar av dessa modulbostäder. Det gäller inte minst ur synvinkeln att detta är någonting där vi behöver se ett gemensamt ansvar för att lösa en pågående kris.

Det vi upplever nu är att vi får läsa i tidningen. Vi får läsa i tidningen om olika alternativ. Man ställs inför fullbordat faktum, och det är inte acceptabelt. Det genererar dessutom mycket oro ute runt om i Stockholm där man inte alls ser någon förståelse för de olika placeringar som har tagits upp. Det finns inte heller svar på de frågor som uppkommer.

Den ramupphandling som finansborgarrådet nu tar upp skulle jag också vilja ställa frågor om. Det är inte heller något beslut som vi har fattat i den här salen, så vi får väl återkomma till det.

Anförande nr 41

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag vet inte om du personligen var närvarande på det informationsmöte där Moderaterna uppenbarligen var representerade. Det ägde som sagt var rum den fredag jag hänvisar till. Medierna fick information efter er, och sedan publicerades det naturligtvis på nätet i snabb takt. Det är klart att det kan ha kommit hack i häl. Vi har delgett informationen, och ibland är det så att man får läsa saker och ting i tidningen. Men du och ditt parti har blivit informerade innan det stod att läsa i medierna.

Det är positivt, Joakim, att du känner att vi ska ha en konstruktiv diskussion i detta. Det här är inte det enda vi kommer att behöva göra, utan vi kommer att behöva hitta fler platser. Vi kommer att behöva jobba under många år med de här frågorna. Vi kommer att gå vidare, och det kommer att synas i stadens budget som vi lägger fram i höst hur integrationsarbetet ska fungera i den här staden.

Anförande nr 42

Borgarrådet L a r s s o n (M): När man ska diskutera olika placeringar av moduler bör man naturligtvis släppa in de övriga partierna i en tidigare del av diskussionen. När man ställs inför fullbordat faktum är det svårt att hantera de olika frågeställningar som kommer upp. Det handlar ofta om säkerhetsfrågor och annat som man behöver diskutera.

Ramupphandlingen är i storleksordningen 5 miljarder – det har vi också läst om i tidningen. Den siffran behöver specificeras något. Det är enormt mycket pengar som staden nu åläggs att gå in i investeringar med. Hur har man tänkt där? Vad har man tänkt att det ska vara för kvalitet på boendena? Ska det gå ut någon form av direktiv från koncernstyrelsen? Eller ska det enskilda bolaget fatta besluten?

Alla sådana här frågor bör man resonera om och få adekvat information om. Hur det än är är det inte bara ni som får frågor om de här frågorna, utan det får också oppositionen. Vi har inte möjlighet att utreda detta i förväg, utan det är ni som ska presentera hur ni tänker er de här frågorna, och även tillfråga oss, tycker jag.

Anförande nr 43

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är mycket riktigt så att processen går fort, och vi har informerat oppositionen innan det stod i media. Men när det gäller själva sakfrågan kommer det ändå framöver att handla om hur vi ska göra det här. Jag tror, eller hoppas i alla fall, att jag är överens med borgarrådet Larsson om att det vi helst skulle vilja se är snabbare byggprocesser rent generellt. Detta är tillfälliga boenden i modulhus, och det är klart att jag skulle vilja ha en så hög kvalitet som möjligt. Men

det kommer att bli modulhus; det är det vi talar om. Det är inte snygga, flashiga lägenheter, som vi kanske är bättre på att leverera i nyproduktion.

Vi måste få bukt med detta så att vi får en kortare planprocess och att alltfler kan bygga i Stockholm med en kortare process för att få fram fler lägenheter. Det är ändå det som är grundproblemet.

Fråga nr 2. Jakobsbergs gård

Anförande nr 44

J a n J ö n s s o n (L): Herr ordförande! På vår senaste stadsdelsnämnd ställde jag frågan till majoriteten om vad som händer nu eftersom föreningen Jakobsbergs gård har begärt sig själv i likvidation, eller i konkurs – så kan man också uttrycka det.

Jag undrar hur kulturborgarrådet avser att se till att Jakobsbergs gård kan fortsätta att hållas öppen och att konkursen undviks. Kan borgarrådet även klargöra vem av borgarrådet som är ansvarig för frågan? Det har varit lite oklart om det är Ann-Margarethe Livh, om det är kulturborgarrådet själv eller om det är er förtroendevalda som heter Salar Rashid. Han har ju skrivit det själv till Ann-Margarethe Livh i ett mejl.

Anförande nr 45

Borgarrådet M o g e r t (S): Tack så mycket! När det gäller samlingslokaler skulle jag vilja påstå att det är jag som är föredragande inför fullmäktigesalen och i den betydelsen har ansvaret för detta och för budgeten.

För den verksamhet du talar om har vi gjort en ganska kraftig höjning av anslagen de senaste två åren – från 450 000 ungefär 2014 upp till 750 000 nu. Vi har alltså gjort ett ganska rejält påslag, delvis beroende på att föreningen under ett antal år har haft en glidande hyreshöjning, som du känner till. Detta var vårt sätt att hantera det.

Sedan kan inte vi garantera att varje enskild aktör inte tillfälligt försvinner och att det kommer någon ny. Men det vi kan göra är att garantera att verksamheten finns kvar, och det är det vi strävar efter att göra.

Jag har förstått att det nu pågår något slags omstruktureringsarbete. En ny styrelse är på väg att ta plats, och man har bjudit in kulturförvaltningen för att ha en dialog om en ny verksamhetsplan. Det verkar som att man är på väg tillbaka upp på banan, vilket är glädjande. De här samlingslokalerna och kulturgårdarna är viktiga i det lokala livet i Stockholm.

Anförande nr 46

J a n J ö n s s o n (L): De har någon form av dialog med kulturförvaltningen. Det är egentligen också en fråga om huruvida kulturborgarrådet själv har besökt föreningen eller besvarat de många brev som de har skickat. Jag har inte lyckats hitta något i diariet.

Jag har varit ordförande under åtta år i Skärholmens stadsdelsnämnd och suttit i nämnden i nästan 18 år, och jag har aldrig varit med om att någon av våra kulturgårdar har blivit tvungen att försätta sig själv i konkurs. Jag kan säga att jag har haft ett årligt telefonsamtal med din företrädare Madeleine Sjöstedt när det har blivit panik.

Då har det alltid löst sig den politiska vägen. Det är därför jag skulle vilja ha lite mer konkretion: Hur avser ni att lösa frågan nu? Verksamheten har aldrig tidigare behövt försättas i konkurs.

Anförande nr 47

Borgarrådet M o g e r t (S): Där måste jag ändå rätta dig när det gäller samlingslokaler. Under en period gjorde Rågsveds Folkets hus konkurs, exempelvis, och omstrukturerades på exakt det här sättet. Det är inget okänt i sig, vi hade nyligen en situation med Bagarmossens Folkets hus där de gjorde en omstrukturering, grupperade om sig och tog nya tag. Detta är ingenting märkligt i sig.

Det vi kan göra är som sagt att skjuta till pengar. Vi har skjutit till 67 procent sedan du hade ditt senaste akutsamtal till Madeleine Sjöstedt. Det är en ganska rejäl ökning av anslaget.

Anförande nr 48

J a n J ö n s s o n (L): Om du hade lyssnat riktigt noga hade du hört att jag bara nämnde specifikt Jakobsbergs gård. De andra lokalerna har jag inte så stor inblick i.

Ann-Margarethe Livh sade den 2 november: Om du läser vår budget kan du se att det står i kulturnämndens skrivelse att man ska kompensera gårdar som drabbas av hyreshöjningar. Det står i vår budget. Med vår majoritet behöver inte föreningarna oroa sig för att de inte ska ha några lokaler. Som jag har sagt tidigare kommer vi att se till att man betalar de självkostnadshyror som man ska betala.

Nu kan de inte betala sina hyror. Revisorerna har skrivit i sin rapport att de inte ser någon framtid om det inte blir radikalt höjda intäkter. Vad jag förstår räknar inte den nya styrelsen med att det kommer att bli det. Frågan återstår: Hur kan du konkret beskriva att verksamheten ska räddas?

Anförande nr 49

Borgarrådet M o g e r t (S): Det är framför allt det vi kan göra; det är via budgeten vi styr. Vi har skjutit till extra pengar. Vi har skjutit till 300 000, varav 120 000 motsvarade den hyreshöjning som ni gjorde. Förutsättningarna i dag för att driva verksamheten är just radikalt mycket bättre än vad de var 2013–2014. Sedan kan det handla om att föreningen har burit på problem, dragit dem med sig och skjutit dem framför sig. Så kan det naturligtvis vara. Men vår situation i kommunen i dag är att vi inte ger några krisbidrag. Det är den här typen av anslagsökningar vi gör för att möta hyresbidrag.

Det viktiga för mig är att det är en verksamhet i lokalen och att vi har en öppen samlingslokalsverksamhet. Det kommer vi att se till att det finns här. Om det sedan är exakt denna aktör eller exakt denna styrelsesammansättning har vi inte några synpunkter på.

Fråga nr 3. Är det finansborgarrådet Wanngårds avsikt att ta ifrån Sundbybergs kommuns invånare deras enda grönområde?

Anförande nr 50

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Ordförande, ledamöter och åhörare! För några veckor sedan gjorde finansborgarrådet ett uttalande i medierna om sitt partis önskan om att få kunna exploatera Sundbybergs kommuns enda grönområde, Kymlinge. Borgarrådet hade frågan uppe även här i fullmäktige. Här vill man kunna bygga ca 7 000 bostäder.

Finansborgarrådet tar upp frågan samtidigt som det moderata trafiklandstingsrådet Tamsons meddelar sitt partis önskan om att alla kommunala naturreservat ska kunna bli föremål för upphävande och ges möjlighet att bebyggas med bostäder. Det framstår som en samordning mellan de två partiernas gemensamma intressen att exploatera stadens och länets kommunala grönområden.

Min fråga är: Menar finansborgarrådet att exploatera Kymlinge?

Anförande nr 51

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack för frågan! Kymlinge är en tunnelbanestation där tågen inte stannar och som därmed inte är färdigbyggd. Vi vet att när vi bygger ny tunnelbana och nya tunnelbanedragningar att det kostar ungefär 1 miljard kronor. Det är pengar som många vill att Stockholms stad och våra kommuninvånare ska betala. Jag anser att när det finns en tunnelbanestation ska man se över om man kan använda den för att bygga fler bostäder. Det blir en ringa kostnad när det gäller infrastrukturinvesteringarna för tunnelbanan till detta område.

När det gäller Kymlinge som område är det mark som ägs av Wasakronan. I begynnelsen var det meningen att det skulle byggas en massa statliga myndigheter i Kymlinge, vilket inte blev av. Nu ser man till området, och man kan bygga ca 7 000 bostäder i Kymlinge. Det är ett välkommet tillskott till Stockholmsregionens bostadsmarknad. Detta är inte på reservatets område, utan bostadsbebyggelsen är ämnad att göras utanför naturreservatets område. Det ger både ett gott bullerskydd kring naturreservatet och bra boendemiljöer för dem som skulle kunna bo i Kymlinge med närhet till kollektivtrafik. Man kan använda den befintliga infrastruktur som redan är framdragen, och det blir fler bostäder till Stockholmsregionen. Detta är en klok investering för att utnyttja den fulla potential som finns i tunnelbanan.

Anförande nr 52

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Det är inte alldeles klart i Sundbybergs kommun, där vi har kollegor, att man vill förstöra sitt grönområde även om det ligger nära Igelbäckens naturreservat. Visst behöver vi bostäder, men om de inte är lämpliga för människor att bo i och om människor inte mår bra där ska man väl ändå inte bygga där.

Grönområden är viktiga för oss och vår hälsa; det vet vi. De är dessutom städernas lungor och luftfilter. Varje träd, varje buske och varje grön yta förbättrar luften i städerna. Detta är dessutom rekreationsområden för stadens ibland pressade miljö.

Därför måste vi värna våra gröna levande ytor. Det är kommunernas naturreservat och parker. Även om detta inte är ett naturreservat är det i alla fall ett grönområde.

Anförande nr 53

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Vi ska självklart bygga nya bostäder med förnuft. När vi bygger nya bostäder har vi hårda miljökrav för att de ska vara så klimatneutrala som möjligt. Självklart behöver vi också grönområden. Vi behöver parkmark, och vi behöver områden där vi kan vara ute i skog och mark och röra på oss. Det är viktigt när man bygger stad.

Men med detta sagt kan vi inte bara lägga befintlig infrastruktur åt sidan och säga: Den här stationen ska vi inte använda. Vi låter blå linjen bara passera Kymlinge. Vi stannar inte där, utan vi bygger en ny station någon annanstans för 1 miljard kronor! Det är inte ansvarsfullt att göra så för skattebetalarnas pengar.

Grönområdet kring Kymlinge, naturreservatet och Igelbäcken som du beskriver kommer att finnas kvar. Just att få närheten till våra grönområden och bostadsbyggande i kollektivtrafiknära lägen – det är genialt!

Anförande nr 54

D a n K a r e l i u s s o n (SD): Det är riktigt. Men vi ser det ändå som illavarslande med den debatt som nu har startat där de två största partierna förenas i ett gemensamt intresse av att minska ned stadens grönområden. Det gäller även Sundbyberg, för det är Stockholms närområde. Detta är allvarligt för medborgarna även om det behövs bostäder. Visserligen är det nu inte så lätt att upphäva de kommunala naturområdena, men det finns i alla fall en tendens hos er och hos Moderaterna att man ska kunna riva upp besluten och bygga bostäder på grönområden.

Vi ser detta, och vi sverigedemokrater kommer att arbeta för att bevara länets och stadens grönområden och även utökningen av dessa. Miljöpartiet har förvånande nog varit tysta länge om bostadsbyggandet, men de har nu i alla fall anvisat områden för bostadsbyggande som inte är grönområden, såg jag i medierna.

Anförande nr 55

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Majoriteten i Stockholms stadshus är tydlig med att vi ska bygga fler bostäder i Stockholm. Men Stockholms stad kan inte enskilt bygga bort den bostadsbrist som vi ser i regionen. Det handlar om att alla kommuner i Stockholmsregionen måste ta sitt bostadspolitiska ansvar. Med det sagt ska vi bygga så klimatsmart som möjligt. Vi ska självklart säkerställa att man har tillgång till grönområden och bra natur och att vi lever så klimatsmart som möjligt som invånare.

Du behöver inte ha några stora konspirationsteorier. Att Socialdemokraterna och Moderaterna ibland är överens i stora frågor är ingenting nytt, och det är ingenting unikt. Det är politiken i Stockholm och i Sverige.

Fråga nr 4. Modulbostäder

Anförande nr 56

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! I år ska Stockholm ta emot nästan 3 000 personer som har fått uppehållstillstånd. Det gör vi bland annat genom att bygga modulbostäder. Vi i Centerpartiet tycker att det är bra, och det är någonting som jag föreslog här i fullmäktige redan i höstas. Men det som är viktigt i detta skede är att inte bara erbjuda ett boende och tak över huvudet utan att också erbjuda en bra integration. Då är det viktigt var modulbostäderna placeras, hur de utformas och hur närområdet utformas.

Jag tycker därför att det är förvånande att modulbostäderna bara placeras utanför tullarna. Om vi vill ha en bra integration måste vi bygga i alla delar av staden. Därför vill jag fråga finansborgarrådet: Varför placeras inga modulbostäder i innerstaden? Nu verkar det som att det ska bli av på Östermalm, men det dröjer. Varför?

Anförande nr 57

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Det är helt riktigt så att vi skulle vilja ha modulhus över hela staden och överallt. Men det var inte möjligt i den snabba handläggning som det handlar om i ärendet.

Du kan dock vara lugn, Karin Ernlund, för detta kommer inte att vara det sista modulhusärendet och tillfälliga bygglovet för stadsbyggnadsnämnden att ta ställning till. Såsom vår omvärld ser ut och när vi ser att det är många människor på flykt undan krig och terror ser i all fall jag framför mig att Stockholm måste ta ännu större ansvar när det gäller människor på flykt och när det gäller att verkligen visa att Stockholm är det öppna samhället. Här finns möjligheter. Här finns skola, här finns jobb och här finns möjlighet för ett liv i fred och frihet.

Integrationen är någonting som vi naturligtvis ska titta på och bli ännu bättre på. Det är inte så att vi i alla lägen är bäst i klassen när det gäller integration. Vi måste också titta på andra länder runt om i världen som kanske har lyckats bättre i vissa delar när vi har lyckats bättre i andra delar. Vi vet att grunden är utbildning och tillgång till det svenska språket, där vi nu verkligen matchar med att man får lära sig svenska samtidigt som man går en yrkesutbildning så att man snabbt ska kunna komma ut på arbetsmarknaden. Integrationen är viktig för att det här ska lyckas.

De modulhus som vi nu placerar ut är en början. Vi kommer att titta vidare på detta. Vi kommer att se till hela staden, och modulhus är inte en lösning utan en akut hjälp i denna situation.

Anförande nr 58

K a r i n E r n l u n d (C): Tack för svaret! Jag ser fram emot att det kommer att komma fler modulbostäder som kommer att placeras ut över hela staden. Jag och Centerpartiet har förslag på var man skulle kunna placera dem. Jag föreslog det redan i september i talarstolen här förra året: Ett bra sätt som borde vara snabbt och enkelt är att få till modulbostäder där vi ska bygga permanenta bostäder men där de permanenta bostäderna byggs i etapper.

Jag föreslog då Farsta, Årstafältet och Liljeholmen. Andra lämpliga platser kan vara Hagastaden och norra Djurgårdsstaden. Ofta är markarbetena redan gjorda. Permanenta hus planeras. Men eftersom de byggs i etapper tar det ofta många år. Att då bygga tillfälliga bostäder på dessa platser borde vara enkelt och gå fort eftersom markarbeten redan är gjorda. Service finns på plats, och kollektivtrafiken brukar finnas på plats.

Varför har ni inte valt några av dessa ställen?

Anförande nr 59

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Varken Farsta, Årsta eller Liljeholmen är en del av innerstaden – ännu. Det kanske kommer en dag då de är det.

Vi har helt enkelt tittat på platser och finkammat i stort sett hela staden. Det handlar om just det som Karin Ernlund är inne på: tillgång till vatten och avlopp och hur modulhusen placeras i förhållande till infrastruktur. Ännu en förutsättning är hur detta kan fungera i området.

Med detta sagt kommer vi att titta vidare. Nu är det bygglovsprocessen som ska gå igenom stadsbyggnadsnämnden för att få tillstånd i de områden som vi just nu har pekat ut. När det gäller norra Djurgårdsstaden är etapperna så pass långt framskridna att vi inte skulle få husen på plats förrän det i stort sett skulle vara dags att ta bort dem igen. Det är svaret på det.

Anförande nr 60

K a r i n E r n l u n d (C): Jag tycker inte riktigt att det är trovärdigt att ni har finkammat hela staden och ändå inte hittat en enda plats innanför tullarna där vi kan sätta upp modulbostäder. Jag förstår att det är svårt. Men att inte peka ut en enda plats i innerstaden sänder konstiga politiska signaler, tycker jag.

Jag lyssnade också på ditt svar till borgarrådet Larsson tidigare. Han ställde också en fråga om modulbostäder. Då svarade du: Det kommer inte att bli några snygga, flashiga lägenheter. Det förstår jag också att det inte kommer att bli. Men det lät ändå på dig som att ni inte kommer att lägga ned särskilt mycket kraft på utformning av läget och utformningen av närområdet, och det tror jag är avgörande. Hur tänker ni om detta, så att det inte blir solitärer i ytterstaden utan integrerade delar av Stockholm, även om de är tillfälliga?

Anförande nr 61

Borgarrådet W a n n g å r d (S): I den bästa av världar skulle jag såklart inte vilja bygga modulhus över huvud taget. Då skulle vi ha en bostadsmarknad som fungerar i Stockholm. En nyckel till det är att ha ett stort hyresrättsbestånd och inte sitta i en majoritet som säljer ut hyresrätter just i Stockholms innerstad. Meningen är att man från modulhusen ska in på den regelrätta bostadsmarknaden i Stockholm. Då handlar det om att bygga många lägenheter och hyresrätter i både allmännyttan och privata fastigheter för att lägenheterna ska finnas på Stockholms bostadsmarknad. Där ligger vi långt efter. Vi ska samtidigt föra parallella diskussioner med regeringen om att korta ned planprocesserna.

Självfallet vill vi att områdena ska bli så bra som möjligt. Men det är inte möjligt att göra allting med tillfälliga bygglov. Du vet också att tillfälligheten innebär tio år med kanske fem års förlängning. Man anlägger inte hur mycket som helst extra med detta.

Fråga nr 5. Trygghet i utanförskapsområden

Anförande nr 62

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Herr ordförande! Det blir alltmer otryggt i Stockholms förorter. Att skapa ett tryggt Stockholm som lyckas med integrationen är vår tids största utmaning. Otryggheten drabbar de boende i utanförskapsområden både direkt och indirekt. Arbetsplatser och tjänsteföretagens kompetensförsörjning äventyras när varken företagen vill etablera sig eller människorna jobba där. Otryggheten leder till ett ännu mer segregerat område.

Jag tycker därför att Botkyrka kommuns angreppssätt verkar intressant. Som jag har förstått det har kommunen anställt trygghetsvakter i förebyggande syfte som vistas i områden och olika verksamheter för att just skapa mer trygghet. Trygghetsvårdar kan exempelvis skapas som insats inom jobbtorgen. Det skulle bidra till mer trygghet, och det skulle också kunna skapa jobb. I en motion från Moderaterna, som vi kristdemokrater stöder, föreslås att kommunen ska ha möjlighet att anställa ordningsvakter för att kunna upprätthålla den kommunala ordningsstadgan. Denna motion väljer dock majoriteten att avslå.

Hur ställer sig majoriteten till trygghetsvaktare?

Anförande nr 63

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan! Just detta att vi har områden i Stockholm där tryggheten upplevs som sämre och där otryggheten helt enkelt är större och där man har lägre framtidshopp och sämre utsikter är grunden till mitt politiska engagemang. Det är därför jag har valt att kandidera till fullmäktige och försöka bygga ett Stockholm för alla.

Oavsett vad otryggheten beror på är vår inställning att alla som bor i Stockholm oavsett hudfärg, religion eller sexuell läggning och oavsett var i staden man bor ska kunna känna sig trygga. Det kommer vi att arbeta för i allt vi gör, och det kommer att vara en del i det vi gör.

Den trygghetsmätning som är gjord visar en stark koppling mellan känslan av oro och otrygghet och sociala riskfaktorer som ekonomisk utsatthet, ohälsotal och lågt valdeltagande. Det är alla typer av signaler på ett mer resurssvagt område. Det är också därför vi har tillsatt kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. Den ska arbeta inte bara med de kortsiktiga åtgärderna, för självklart måste den polisiära närvaron ta hand om brottsligheten, utan också arbeta med den långsiktiga utvecklingen för att minska skillnaderna i Stockholm.

Det vi vet, och det forskningen har belagt, är att ökad ojämlikhet leder till ökad social oro. Vi har sett precis detta: Decennier av ökade klyftor pådrivna av medveten politik de senaste åtta åren, eller i alla fall några år tillbaka, har lett till en kraftigt ökad upplevelse av otrygghet i Stockholm. Det är högsta prioritet att bryta denna

utveckling och att se till att minska skillnaderna, att arbeta förebyggande och att se till att alla stockholmare kan känna sig trygga i vår stad.

Anförande nr 64

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Tack Emilia! Trygghetsinsatser kan inte ensamt lösa problemen i ett utanförskapsområde; det håller jag med om. Det handlar mycket om socialt utanförskap, ekonomiska resurser och så vidare. Men någonstans måste även trygghetsarbetet startas. Jag tycker att alla medel är värda att prövas, och detta är ett sätt att möta de utmaningar vi står inför i dag

Det går inte längre att stoppa huvudet i sanden och tänka att situationen kommer att lösa sig när vi har ett mer socialt hållbart Stockholm, för det kommer vi inte att få över en natt. Redan nu pågår oroligheter i våra utanförskapsområden, och en vacker dag kommer det att smälla. Samhället kommer att stå och titta på och undra hur vi kunde låta det gå så långt. Oroligheterna drabbar alla på flera olika plan. Det är ett svek från politikens sida att inte skydda utanförskapsområdena utan luta sig mot en rapport eller vackra ord. Vi måste göra något här och nu.

Du talar om polisiära insatser. Jag undrar om ni är öppna för att införa till exempel trygghetsvaktare i utanförskapsområden för att kunna bemöta den situation som råder.

Anförande nr 65

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag delar helt beskrivningen att vi inte kan stoppa huvudet i sanden. Faktum är att detta redan sker: Det smäller, och inte bara i ytterstaden utan i hela Stockholm. Även i närtid har vi flera fall av attacker både med skjutvapen och knivar.

Det är precis detta vi inte gör; vi stoppar inte huvudet i sanden. Vi ser över vår organisation och våra metoder för att förändra verkligheten i Stockholm och för att minska skillnader och skapa större framtidshopp i hela vår stad. Det gör vi i nära samarbete med våra stadsdelsförvaltningar och med det förebyggande arbetet med alla delar av stadens organisation, med civilsamhällets organisationer, med brottsförebyggande myndigheter och med polisen. Alla dessa får utifrån sin expertis komma med idéer och förslag på hur vi tillsammans kan förbättra staden för att samverka och mobilisera för en bättre utveckling med goda krafter och bygga ett Stockholm som håller samman.

Anförande nr 66

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Vi måste som sagt handla proaktivt i stället för reaktivt. Det är i princip det du säger. Men du svarar fortfarande inte på frågan: Är ni öppna för att införa trygghetsvårdare i utanförskapsområdena? Är ni beredda att gå den vägen, eller vad kan man mer konkret göra i utanförskapsområdena här och nu för att kunna skapa större trygghet för de boende, till exempel?

Det förebyggande trygghetsarbetet är samhällsekonomiskt lönsamt. Om varje satsad miljon på trygghetsvaktare förhindrar bara en enda persons inträde i kriminalitet och utanförskap, till exempel, betalar det sig. Dessutom är kostnaden för en trygghetsvaktare bara en tredjedel av kostnaden för en polis. Därför undrar jag hur ni tänker om detta.

Anförande nr 67

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vi har någonting som vi kallar för trygghetsvårdar i Stockholm. De är inte ordningsvakter, utan det är en helt annan del av vår jobbverksamhet. De skapar såklart trygghet i och med en ökad närvaro på våra gator. Utöver det har vi intensifierat vårt samarbete med polisen, som är vår ordningsmakt både lokalt och ute i stadsdelarna men också stadsövergripande via finansborgarrådet på strategisk nivå. Det tror jag är rätt väg att gå.

Det handlar också om att tillsammans med punktinsatserna och det kraftiga åtgärdsarbetet arbeta långsiktigt förebyggande. Min uppfattning och övertygelse är att detta att låta klyftorna öka och att låta människors hopplöshet växa är att just stoppa huvudet i sanden. Det är den utvecklingen som vi har bestämt oss för att bryta och se till att bygga ett Stockholm där alla unga som växer upp kan känna hopp inför framtiden, en tro på sin egen framtid och en vilja att vara med och skapa någonting bättre. Därför ska vi bygga ett Stockholm som håller samman.

Fråga nr 6. Ramavtal inom koncernen Stockholm Stadshus AB

Anförande nr 68

J o e l L a u r é n (M): Ordförande! Att klara av flyktingmottagandet är en av stadens viktigaste utmaningar under de kommande åren. En förutsättning för att få stockholmarna med oss i arbetet är att besluten hanteras på ett korrekt sätt gentemot stockholmarna och deras valda företrädare.

I februari uttalade sig finansborgarrådet i en artikel i Svenska Dagbladet som handlade om att Stockholms hem har påbörjat processen att börja upphandla uppemot 4 000 modullägenheter. Som ledamot i Stockholms hems styrelse blev jag minst sagt förvånad över att få kännedom om detta via medierna. Som ledamot i bolagets styrelse har jag ett övergripande ansvar för bolaget och förväntas känna till viktiga processer och beslut som påverkar bolaget.

Jag vill därför fråga dig som ytterst ansvarig för koncernen: Varför informerades inte styrelsen i Stockholms hem om att en ramavtalsupphandling skulle genomföras? Jag undrar också vem som fattade beslut om att inleda ramavtalsupphandlingen och varför inte styrelsebeslut fattades om det, som det gjordes för ramavtalet för Snabba hus i Svenska Bostäder, till exempel, i oktober 2015.

Anförande nr 69

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Tack så mycket för frågan! Jag hoppas att jag ska kunna förtydliga ställningstaganden. När det gäller inköp av modulhus är vi i en situation som gör att det måste ske ganska snabbt. Det har vi varit inne på tidigare under frågestunden. Det är Stockholms hem som är ansvarig för att göra inköpen av modulhus. Just nu är man ute och hör sig för när det gäller vilka som kan leverera modulhus. Om man kan leverera är det självklart föremål för beslut i Stockholms hems styrelse när det gäller de modulhus som köps in. Det är där det ekonomiska beslutet fattas. Det ska självfallet ske enligt konstens alla regler och på rätt sätt. Det ska följa stadens upphandlingar och policyer för att vi ska göra detta på rätt sätt.

Vi måste handla snabbt, och vi ska handla rätt. Självklart ska styrelsen fatta de beslut som styrelsen är satt att fatta. Många politiker får information av dagspress och andra medier och informationskanaler. Det är väl bara klokt. Man är ansvarig som politiker att hålla en hög omvärldsbevakning. Men när det gäller de beslut som styrelsen ska fatta kommer de att läggas på styrelsens bord.

Anförande nr 70

J o e l L a u r é n (M): Oavsett om ett beslut är brådskande eller inte är det för mig viktigt att stockholmarna och deras företrädare får ordentligt med information om kommande beslut som har stor betydelse för staden eller för det bolag som man sitter i.

På omvägar har jag fått höra att information om Stockholms shems modulbostäder regelbundet har gått till en lång rad företrädare och tjänstemän i staden, men inte till styrelsen för det egna bolaget som håller på att genomföra ramavtalsupphandlingen. Informationen har spretat åt alla håll de senaste veckorna. Den 24 februari skriver Svenskan att upphandlingen är avslutad. Den 7 mars skriver stadens kommunikationsavdelning att upphandlingen är klar. Den 10 mars svarar Stockholms shems vd att den tvärtom inte alls är avslutad utan fortfarande pågår. Den 16 mars avslutas upphandlingen med ett tilldelningsbeslut som sedan dras tillbaka en vecka senare. Nu verkar det som att upphandlingen är igång igen.

Jag skulle vilja veta på vilka grunder tilldelningsbeslutet har dragits tillbaka och hur det påverkar tidplanen för att få bostäderna på plats. Risken är att överklagandena från företagen snarare blir fler nu i och med det tillbakadragna tilldelningsbeslutet.

Vad är det som har hänt de senaste veckorna?

Anförande nr 71

Borgarrådet W a n n g å r d (S): När det gäller inköp av modulhus måste man handla snabbt i det läge vi befinner oss i. Det finns inte alltför många som levererar modulhus. Vi måste också kunna göra det till en riktig kostnad. Det är inte alltid så att upphandlingsregler är de mest effektiva regelverken. Men självklart ska vi följa de upphandlingsregler och det regelverk som vi har ställt fast.

Vad som har hänt och vad som citeras i medierna får stå för dem som blir citerade där. Det kan inte riktigt jag stå till svars för. Det jag kan stå till svars för är att vi sköter detta på ett rätt och riktigt sätt från stadens sida. Vad jag har kunskap om där jag står här och nu sköter vi det på ett rätt och riktigt sätt från stadens sida när det gäller upphandlingar av modulhus – ja!

Anförande nr 72

J o e l L a u r é n (M): Du är ytterst ansvarig för koncernen. Tycker du att det är rimligt att man som ledamot i en styrelse för ett bolag inte har kännedom över huvud taget om att det pågår denna typ av stora processer inom bolaget? Ska man behöva läsa det i medierna? Ansvariga politiker är skyldiga att se till att beslut fattas i korrekt ordning och att stockholmarna och deras valda företrädare är välinformerade.

Tyvärr har de senaste veckorna präglats av en hafsigt hantering och brist på tydlig information till stockholmarna. Stockholms shems styrelse ska inte informeras genom

medierna om vad bolaget har för sig. Bristen på en genomtänkt process visar på frånvaron av en långsiktig plan för att klara flyktingmottagandet. Hafsiga panikupphandlingar riskerar att skada stockholmarnas förtroende för denna församling.

Jag hoppas att majoriteten är självkritisk när det gäller hur detta har skötts och drar lärdomar inför framtiden. En huvudingrediens för ett lyckat flyktingmottagande är att vi har med oss stockholmarna i processen med mottagandet. Det får vi inte om de känner sig förda i mörkret när det gäller vad som pågår och överkörda av de beslut som fattas. Vi måste kunna agera bättre än så.

Anförande nr 73

Borgarrådet *W a n n g å r d* (S): En huvudingrediens för duktiga politiker är att stå för sin egen omvärldsbevakning. Jag ansvarar för att det går rätt och riktigt till inför stadens bolag, för att koncernen gör på rätt sätt och för att även dotterbolagen agerar rätt och riktigt. Det gör vi.

Om man sitter i den här salen och på något sätt har missat diskussionen om modulbostäder, flyktingmottagande eller någonting annat bör man öka sin omvärldsbevakning. Det har man skyldighet att göra.

Det Stockholmshem nu gör är att verkligen agera snabbt för att få fram modulhusen. Vi ska visa på den öppna staden och den välkomnande staden som står upp för människors lika värde och för alla människors rätt att leva i fred och frihet i Stockholm.

Fråga nr 7. Parkeringsstrategin och investeringar

Anförande nr 74

P a t r i k S i l v e r u d d (L): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Vi håller just nu i den här staden på att ta fram en ny parkeringsstrategi. Den har varit ute på remiss, och den har stötts och blötts i någon omgång i trafiknämnden. På förra trafiknämnden fattade vi dock beslut om att göra investeringar inför parkeringsstrategin, bland annat när det gäller upphandling av parkeringsautomater och skyltar.

Jag skulle vilja fråga trafikborgarrådet om det är rimligt att man först beslutar om att något ska göras och vad det är man ska göra och därefter beslutar att upphandla det som behövs för att genomföra det. Min fråga föranleds av att ni i den rödgrönrosa majoriteten uppenbarligen tyckte att den demokratiska processen var något av en black om foten när man beslutade att inleda upphandling innan remisstiden för parkeringsplanen ens var slut.

Anförande nr 75

Borgarrådet *H e l l d é n* (MP): Herr ordförande! Om man fattar beslut i en nämnd är det svårt att kalla det för ett odemokratiskt beslut. Man fattar ju beslut i nämnden. Det är väl det första steget i denna diskussion.

Det andra gäller vad som har hänt. Vi hade parkeringsplanen och strategin uppe i trafiknämnden i december för beslut. Sedan gick den ut på remiss, och den har varit ute sedan tre månader tills remisstiden gick ut i mitten av mars. I hela planen och diskussionen har det funnits en tidsplan på ungefär när man bör lägga ut förändring-

arna, det vill säga att börja i höst och hålla på till december 2018. Det är en lång period för att göra planen, om vi nu fattar beslut i fullmäktige i juni. Då kommer det helt enkelt att vara i slutet av 2018 som detta är klart. Det är en lång process, det är mycket som ska hända och det är stora förändringar. Det krävs en framförhållning.

Det beslut som vi fattade på nämnden i förra månaden i trafiknämnden handlar om upphandling av framför allt parkeringsautomater. Det ska köpas in ungefär 125 stycken, och de ska ställas ut i närförort. Upphandlingen är villkorad av att fullmäktige beslutar att planen går igenom. Vad vi har gjort är att förbereda så att vi kan sätta igång med processer, underlag och så vidare och gå ut med upphandling. Om det sedan skulle visa sig att vi här i fullmäktige gemensamt inte tycker att parkeringsplanen och strategin ska genomföras kommer upphandlingarna att upphöra. Det är det som händer, och jag kan inte se att det är något odemokratiskt i detta. Det är villkorat med det beslut vi fattar i fullmäktige, och jag kan inte se att det finns något konstigt i det.

Anförande nr 76

Patrik Silverudd (L): I teorin kan trafiknämnden besluta om vad som helst. Det gör inte varje enskilt beslut demokratiskt. Er brådska riskerar att ge illa underbyggda beslut som i förläningen riskerar att bli mycket dyra för staden. Om man ska vara snäll skulle man kunna gissa att ni har tagit till er av vår kritik av stoppen av Förbifart Stockholm och Slussen, som tillsammans kostade oss skattebetalare horribla summor. Det var till och med mer än de nya parkeringsautomaterna och skyltarna kostar. Men det är bara om man ska vara snäll, och det tänker jag inte vara när ni inte vill fatta beslut i rätt ordning.

10 av 14 stadsdelsnämnder hade ännu inte ens svarat på remissen. 10 av 14! Vad är rimligt att vänta på innan man tycker att man har ett bra underlag för beslut?

Anförande nr 77

Borgarrådet Helledén (MP): När det gäller remissvaren är det rimligt att vänta på dem när det handlar om parkeringsstrategin och planen och hur vi ska göra med den. Vilka indelningar ska vi göra av staden? Vilka nivåer på taxor ska vi ha och så vidare? När det gäller detta ska vi självklart vänta in dem.

Detta var en teknisk fråga, som vi fattade beslut om. Det gäller upphandling av parkeringsautomater, och det sker ingen upphandling förrän fullmäktige har fattat beslut. Det är ett villkorat beslut som vi fattade i trafiknämnden för att kunna sätta igång processen. De kan inte göra vad som helst på trafikkontoret utan att vi i nämnden säger att det är okej. Jag kan bara konstatera att trafiknämnden fattade beslutet. Det fanns en majoritet i trafiknämnden som tyckte att det var ett beslut man borde fatta nu så att vi kan hålla tidsplanen om fullmäktige sedan fattar det beslut som är övergripande. Jag tycker att det är en helt korrekt hantering av ärendet.

Anförande nr 78

Patrik Silverudd (L): Det skulle ha varit oerhört anmärkningsvärt om du inte hade fått igenom beslutet i trafiknämnden med tanke på att du sitter i en majoritet där.

Som sagt: 10 av 14 stadsdelsnämnder hade inte svarat. Vilka är det som påverkas av parkeringsstrategin? Det är naturligtvis våra invånare. Ni struntade i majoriteten av stadsdelsnämndernas åsikter innan ni fattade beslut om att inleda upphandlingen. Jag tycker att det är otroligt anmärkningsvärt.

Om man nu skulle göra några ändringar har man ägnat sig åt förgäves arbete på förvaltningen. Även detta kostar. Det är inte gratis att genomföra upphandlingsunderlag och sådana saker. Det är ganska stora pengar, eller hur? Beslut ska fattas i rätt ordning. Någon jäkla ordning får det vara i Sveriges huvudstad.

Anförande nr 79

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan förvissa Patrik om att saker och ting sker i rätt ordning, och det är ordning i den här staden. Det beslut vi fattade handlade om upphandling av apparater som köps in om vi fattar beslutet. Jag tycker att Patrik gör en höna av en fjäder.

Det stora och viktiga som remissen handlade om var hur vi skulle göra med trafiken. Hur ska vi reglera den så att vi kan bygga mycket bostäder i Stockholm? Hur ska vi göra så att vi får en bra framkomlighet? Hur ska vi göra så att gång-, cykel- och kollektivtrafik får det utrymme de behöver? Det handlar remissen om. Det handlar inte om en teknisk fråga om hur vi ska göra med 125 parkeringsautomater.

Det är intressant när Patrik talar om förgäves upphandling. Om Patrik skulle räkna efter vad det skulle kosta om vi fördröjde alltihop om vi nu skulle fatta beslutet skulle det bli enormt mycket mer än vad det är fråga om med det som Patrik talar om.

§ 17 Stockholms stads miljöprogram 2016–2019 (Utl. 2016:38)

Anförande nr 80

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Vår värld är föränderlig. Klimatförändringarnas konsekvenser är svåra att greppa, men vi vet att det tilltagande klimathotet är vår tids största utmaning. Här ligger ett stort ansvar på världens städer, och Stockholm ska vara en av de städer som leder utvecklingen framåt. Stockholm blev Europas första miljöhuvudstad 2010, och Stockholms kännetecken i världen är präglad av vår rena luft, vårt klara vatten och våra höga ambitioner inom klimat och miljö.

I december besökte jag FN:s klimatkonferens i Paris. Jag deltog för att sprida budskapet om städernas betydelse för minskade utsläpp och en förbättrad miljö och för att sätta press på världens regeringar. I Paris blev det ännu tydligare att den positiva förändring som vi så väl behöver kommer att ske på lokal nivå. Det är städer och regioner som har möjligheter att gå före i arbetet för ett bättre klimat. Världens länder enades om ett globalt klimatavtal i Paris. Det innebär bland annat att höjningen av medeltemperaturen i världen ska hållas så långt under två grader som möjligt. Det är ett framsteg och glädjande efter flera år av handlingsförlamning, men klimatavtalet saknar bindande åtaganden. Därför måste nu varje land, varje region och varje stad ta sitt ansvar för att bidra till det globala miljöarbetet. Det finns inga alternativ.

Stockholm kan och vill göra de insatser som krävs för en bättre miljö och för en hållbar framtid. Därför är det viktigt och nödvändigt att Stockholm i dag antar ett nytt miljöprogram. Stockholm är en av Europas snabbast växande städer. Snart bor en miljon människor i vår stad. För att vi ska kunna garantera en god infrastruktur och hög livskvalitet för kommande generationer krävs det att vi skapar ett hållbart samhälle.

Vi ska bygga 40 000 bostäder till 2020. Trots den skriande bristen på bostäder måste vi bygga en hållbar stad. Ett hållbart byggande är nyckeln till en växande stad och en förutsättning för fortsatt tillväxt med en så liten miljöbelastning som möjligt. Allt byggande i vår stad ska ske på ett sätt som minskar energianvändning och miljöbelastning. Inriktningen är glasklar, men det är inte alltid en enkel ekvation att få att gå ihop när vi samtidigt har behov av så många nya bostäder.

I en växande stad blir målkonflikterna tydligare. Då ökar också behovet av ett välavvägt miljöprogram. Miljöprogrammet är det övergripande styrdokumentet för stadens nämnder och bolag och utgör ryggraden för stadens miljöarbete. Miljöprogrammet innehåller sex övergripande mål och 30 delmål. Arbetet med uppföljningen av målen har gjorts tydligt. Kopplingen mellan verksamhetsområdesmål, delmål och indikatorer har konkretiserats. Planering, genomförande och uppföljning av miljöprogrammet kommer att ske i respektive nämnds och styrelses verksamhetsplan. Arbetet för en bättre miljö ska vara en naturlig del i alla stadens verksamheter.

Ett framgångsrikt lokalt miljöarbete kännetecknas av god samverkan. Miljöprogrammet fokuserar först på de utmaningar som ligger inom stadens verksamhetsområde, men flera av målsättningarna kräver insatser från aktörer utanför staden.

Aktörer som föreningar, företag och enskilda stockholmare är helt nödvändiga för att lyckats med stadens miljöarbete. Alla invånare i Stockholm behöver engageras i framtidens miljöarbete. En god miljö är en fråga om överlevnad.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 81

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill börja med att säga: Äntligen! Nu äntligen är det dags att fatta beslut om stadens miljöprogram för 2016–2019. Vi har ju redan börjat knapra lite på 2016. Detta till trots vill jag säga att vi i många delar står bakom förslaget till miljöprogram. Det är viktigt att det finns en samsyn i de flesta frågor. Vi vill att miljöprogrammet ska lägga grunden för att vi fortsatt ska vara en framstående miljöhuvudstad. Vi vill att vi i vårt kommande miljöarbete ska fortsätta att stärka Stockholm som ett internationellt föredöme. Vi vill att nyfikna delegationer även fortsättningsvis ska komma till vår stad och beskåda våra innovativa miljölösningar.

Ordförande! Vi håller givetvis inte med om allt. Då skulle väl livet i den här fullmäktigesalen bli alltför tråkigt. När jag läser miljöprogrammet ser jag att det slås fast i inledningen att vi som stad strävar efter en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar utveckling. Det är givetvis både rätt och riktigt, men med det sagt blir det tydligt att på den ekonomiska sidan är inte miljöprogrammet speciellt konkret. Den fråga som dyker upp i mitt huvud är: Hur kan vi säkerställa att vi genomför de mest effektiva och miljönyttiga åtgärderna?

Programmet saknar faktiskt helt resonemang om kostnadseffektivitet och kopplingar mellan insats och budget. Nu kan säker någon komma upp i talarstolen och säga att detta även saknades i vårt miljöprogram under den förra mandatperioden. Men den gången var jag betydligt mindre orolig. Det rödgrönrosa styre som vi har i den här staden just nu lovar allt åt alla och har hittills inte visat speciellt stora prov på hur man kan prioritera och genomföra effektiva åtgärder.

Ordförande! Sedan var det detta med en färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040 som också omnämns i programmet. Men vi har faktiskt inte sett någonting av den här färdplanen. Det är verkligen anmärkningsvärt när vi har så ont om tid om mållåret ska vara 2040. Vi står bakom det mållåret. Senast jag frågade borgarrådet Luhr fick jag ett minst sagt flytande svar. Det var någonting om att den kanske är på väg. Ska vi ha mållåret 2040, vilket vi verkligen vill, måste vi se till att det här kommer fram och att vi skrider till handling, annars riskerar vi att mållåret inte kommer att tas på allvar.

Det finns så himla mycket som vi behöver debattera i den här frågan att jag måste få återkomma, men som avslutning på det här anförandet vill jag säga att jag också tycker att det är anmärkningsvärt att majoriteten inte ens nämner stadens viktiga arbete med Klimatpakten. Skulle jag vara lite konspiratorisk skulle jag kunna tolka det så att majoriteten inte riktigt förstår hur viktigt och avgörande stadens samarbete med näringslivet är för att nå framgång i miljöarbetet.

Jag vill yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 82

Borgarrådet L u h r (MP): Sedan valet 2014 har Stockholm höjt ambitionerna på miljö- och klimatområdet. Vi har numera som mål att Stockholm ska vara fossilbränslefrött till år 2040, och vi har skärpt kravet på utsläppsminskningar till högst 2,3 ton per invånare 2020. Vi har också höjt ambitionen för till exempel matavfallsinsamling och inköp av ekologisk mat. Arbetet för ett klimatsmart och ekologiskt hållbart Stockholm där förutsättningarna för framtida generationer inte äventyras och där möjligheten att leva miljövänligt ökar är grunden för mitt arbete som miljöborgarråd. Nu tar vi ytterligare steg i detta arbete.

I dag kommer Stockholms stads nya miljöprogram att antas. Det nya miljöprogrammet ska gälla fram till 2019 och baseras bland annat på de nya skärpta miljö- och klimatmålen. Det nya miljöprogrammet utgår från att miljöarbetet behöver systematiseras och genomsyra alla stadens verksamheter för att få så stor effekt som möjligt. Ett sådant arbete kommer att handla om alltifrån kravställning vid markanvisning och förstärkning av ekosystemtjänster till dagvattenhantering och matavfallsinsamling. Det är första gången som miljöprogrammet fullt ut integreras i stadens budget och blir en naturlig del av stadens budgetarbete. Med det nya programmet blir det betydligt enklare att följa årets resultat och vid behov skärpa kommande års budget. Stadens nämnder och bolag är även ansvariga för att föreslå åtgärder för att nå de mål som uppställs i programmet. Om vi till exempel ser att målet om 70 procents matavfallsinsamling till 2020 inte ser ut att nås behöver åtgärder föreslås och genomföras.

Den allra viktigaste pusselbiten för ett framgångsrikt lokalt miljöarbete är god samverkan, både internt och med externa aktörer som föreningar, företag och enskilda aktörer. Att nå och engagera Stockholms invånare är en utmaning men även en förutsättning för att kunna nå stadens miljömål. I Stockholm har vi redan nått halvvägs då vi vet att stockholmarna är både engagerade och mycket miljömedvetna. Med stadens nya miljöprogram kommer vi att skynda på förändringar inom stadens organisation, och det kommer i slutändan att förbättra miljön och göra det enklare för alla att leva miljövänligt.

För oss är siktet inställt på att Stockholm ska vara en klimatsmart och ekologiskt hållbar stad. För att uppnå detta behöver vi ett miljö- och klimatarbete med höga ambitioner och skärpta mål. Stadens nya miljöprogram är en avgörande del i det arbetet, och det känns mycket roligt att vi kan anta Stockholms nya miljöprogram i dag.

Anförande nr 83

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Kära ordförande och ledamöter! Det finns mycket gott att säga om det miljöprogram som kommunstyrelsen lägger fram i dag, och mycket har redan sagts av finansborgarrådet och miljöborgarrådet.

Av allt godis i den här gottepåsen skulle jag vilja suga lite extra på den här karamellen: Målet att stadens biltrafik ska minska. Visserligen är det jätteviktigt att ställa om fordonsflottan mot mer miljövänliga fordon, och tiden när man kan köpa en ny bil driven av fossila bränslen är förhoppningsvis räknad. I såväl Norge och Nederländerna som Indien planeras ett förbud mot fossildrivna fordon. Men som det så klokt sägs i miljöprogrammet räcker det inte att ställa om. Vi måste också minska

biltrafiken totalt sett, annars når vi inte klimatmålen. Det visade också en rapport från Trafikverket som efter ett visst ståhej blev offentlig för några veckor sedan. Vi måste både ställa om och se till att fler väljer andra transportmedel, till exempel kollektivtrafik, cykling och gång. Gör vi det får vi mycket annat gott på köpet som mer utrymme åt människor på gator och torg, bättre luft och färre olyckor.

Men det kommer inte att bli helt lätt att nå det målet eftersom befolkningen väntas öka ganska mycket, och allt annat lika innebär det ökad biltrafik. Att vända den här trenden kräver aktiva åtgärder på flera områden. Vi måste bygga staden tätare. Det är vi överens om. Men vi måste också se till att funktioner som vi behöver i vårt vardagsliv i högre grad finns samlade på gångavstånd. Vi måste förstås göra alternativen mer attraktiva och satsa på gång-, cykel- och kollektivtrafik, men det krävs också en fysisk omgestaltning av själva stadsrummet som är så anpassat till biltrafiken i dag. Vi kommer att behöva ersätta körfält och p-platser med utrymmen för kollektivtrafik, gående och cyklister.

Med andra ord är målet om en minskad biltrafik superviktigt, och jag är mycket stolt över att vi antar det här i dag. Men det kan bli en ganska tuff resa. Därför tycker jag att det är särskilt glädjande att de borgerliga partierna inte verkar ha några invändningar mot det här delmålet. Det är i alla fall inte någonting som tas upp i era reservationer. Ska jag vara ärlig förvånar det mig kanske något, för de borgerliga partierna har inte precis gjort sig kända för att vilja minska biltrafiken, utan snarare tvärtom historiskt. Jag är mycket glad att jag har tagit fel. Jag vet att om vi med stor enighet i den här salen kan jobba för att till exempel prioritera kollektivtrafik framför nya vägar kommer vi att ha väldigt mycket större möjligheter att nå det här superviktiga målet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 84

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Det här miljöprogrammet är omfattande, täcker många områden och har, som beskrivits tidigare, höga miljöambitioner. Men många av åtgärderna, måluppfyllelseerna, indikatorerna med mera förutsätter också beslut på nationell nivå. Även om Sverige relativt sett har kommit mycket långt på miljöområdet är alla de olika miljöprogram som formuleras och beslutas i våra kommuner och regioner viktiga dokument för att vi tillsammans ska kunna fortsätta detta framgångsrika arbete, och det gäller även detta program. I vår region och i vår stad finns det naturligtvis särskilda utmaningar. Det gäller inte minst klimatfrågan och därmed vårt arbete för att fortsätta minska användningen av fossila bränslen.

Det viktigaste området är kanske konstruktion och produktion av energi till våra bostäder. I Stockholms län finns det en miljon bostäder som ska värmas upp, och de använder hela 14 terawattimmar. Att minska energiåtgången framför allt i redan byggda bostäder är till stor miljönytta. I programmet säger vi att den köpta energin ska minska med 30 procent vid ombyggnation. Det är en realistisk minskning även om det kommer att innebära stora investeringsmedel. Energieffektiviseringar i den egna verksamheten minskar energianvändningen med 10 procent. Satsningar på solenergi och låg energianvändning i nybyggda fastigheter är andra exempel. Inte

minst produktion av värme och energi med enbart icke-fossil energi är också ett viktigt mål för den verksamhet som finns i vår region.

Det andra området gäller miljöanpassade transporter. Ur ett klimat- och hälsoperspektiv liksom för framkomlighet och trivsel i staden är detta en särskilt stor utmaning att hantera. Varje dag sker det 2 miljoner personresor och minst 160 000 leveranser av varor i staden. Effektiva transporter är en grundförutsättning för att Stockholm ska fungera och även för att klara konkurrensen med andra storstadsregioner.

Den tekniska miljöutvecklingen inom transportsektorn går glädjande nog fort, men fler åtgärder kommer att krävas. Vi måste få en större andel att åka kollektivt men också att cykla och promenera. Befolkningen i länet ökar kraftigt med nästan ett helt Göteborg vart tionde år. Det är verkligen oroande att vi har ett landsting som nästan är bankrutt när det gäller förmågan att investera i kollektivtrafik, och det har uppenbarligen även stora politiska ledningsproblem. Vi måste klara av att investera i både spår och vägar. Vi behöver få fler miljöanpassade person- och varustransporter. År 2050 kommer vi att vara 3,5 miljoner människor i Stockholms län. Det innebär en helt annan region än i dag. Miljöprogrammet är en viktig pusselbit för att klara denna stora utmaning.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 85

J o n a s N a d d e b o (C): Jag tänker på det här med fossila bränslen, uppföljning och energiproduktion, Jan. Både före och efter valet 2014 gick vänstermajoriteten fram med löften om att stänga kolkraftverket i Värtan senast 2020. Nu är vi inne på 2016, och det här löftet blir ju mindre och mindre trovärdigt för varje dag. Jag vill veta hur ni tänker er att ni ska kunna arbeta med en realistisk och ekonomiskt ansvarsfull plan för detta.

Anförande nr 86

J a n V a l e s k o g (S): Det pågår långtgående diskussioner med Fortum Värme om att nå detta mål. Ambitionen är att nå det till 2020. Det är inte så kategoriskt formulerat som du sade, utan det är ambitionen. Efter vad jag har hört och sett hittills är det här arbetet framgångsrikt. Vi får hoppas att vi klarar det till 2020.

Anförande nr 87

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Jag hörde att Jan Valeskog är missnöjd med de investeringar i kollektivtrafik som landstinget gör. Därför skulle jag förstås vilja veta vilka satsningar som Jan Valeskog tänker på som inte blir av. Jag vill också gärna veta hur man tänker sig att finansiera dessa satsningar, särskilt mot bakgrund av att Socialdemokraterna sade nej till en höjning av kostnaden för SL-kortet. Därmed drog man undan 500 eller kanske 700 miljoner kronor från budgeten.

Anförande nr 88

J a n V a l e s k o g (S): Det är en väldigt bra fråga. Under de senaste åren har vi sett hur landstinget har fungerat när det gäller kollektivtrafiken. Det är i praktiken dysfunktionellt. Man drar ned på busstrafik och annat, och man har över huvud taget ingen ekonomi för att göra nya investeringar som är helt nödvändiga för att klara den

befolkningsutveckling som jag beskrev. Vi har en pågående Sverigeförhandling där landstinget inte ser ut att ha ett korvöre att bidra med. Hela den här situationen är tämligen förfärlig. Man kan verkligen undra om landstinget ska ha ansvaret för kollektivtrafiken med tanke på hur det ser ut.

Anförande nr 89

M a l i n E r i c s o n (FI): Fru ordförande! Det här är ett övergripande miljöprogram som täcker många delar av stadens problem och möjligheter och som tydligt lägger ansvaret för miljön där det hör hemma, det vill säga hos stat, kommuner och myndigheter och inte hos den enskilda invånaren. Det är klart att vi måste producera mer miljövänlig energi, till exempel genom att öka vår produktion av solenergi, men första prioritet för en hållbar energianvändning är att minska energibehovet.

Det handlar förstas om att stadens verksamheter ska vara energisnåla men också om livsstil. Vi behöver bygga staden och driva den så att invånarna kan leva hållbart. Att bygga energieffektiva bostäder och åtgärda gamla vid renoveringar är en viktig del av det. Det handlar också om att bygga en tät stad med nära till arbete, skola och service så att vi minskar den enskilda invånarens energianvändning. Kortare avstånd gör det rimligt för fler att cykla och gå. Att göra det enklare att cykla och gå är en miljöfrämjande handling, och det krävs att vi helt vänder på perspektivet i planeringen och börjar i andra änden med cykel och gång först och bilar sedan. Vi har börjat den perspektivförändringen men än har vi långt kvar. Särskilt i ytterstaden behöver vi arbeta med att prioritera invånarnas närmiljöer framför trafikleder.

Som Rikard sade tidigare räcker det inte att göra biltrafiken fossilfri. All trafik skapar föroreningar på ett eller annat sätt. Att ställa om till mer miljövänliga bilar duger inte om vi vill minska trafikens effekter på miljö och klimat. Med ett klimat i förändring behöver vi anpassa staden till de nya omständigheterna med ökad risk särskilt för översvämningar på grund av mer regn och höjda havsnivåer.

Med det sagt måste vi komma ihåg att stora delar av programmet mest påverkar vårt närområde. Hur vi lever här, vad vi konsumerar och hur vi reser påverkar klimatet globalt. Vi vet att det globalt framför allt är kvinnor och barn i de fattigaste delarna av världen som påverkas mest av den globala uppvärmningen. Den miljöpolitik vi skapar här på lokalnivå för vår stad kommer att få konsekvenser för oss, för vår omvärld och för framtida generationer.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 90

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Om Stockholm ska fortsätta att vara en miljöhuvudstad måste vi fortsätta att gå före, vara innovativa och sätta höga mål, men vi måste också ha medel för att nå de målen. Miljöprogrammet är ett viktigt verktyg för att nå dit, men det som är oroande är att den här planen för ett fossiloberoende Stockholm till 2040 fortfarande inte finns på plats, trots att den planen borde vara grunden för vilket mål staden ska ha med sitt miljöarbete. Det är ett och ett halvt år sedan ni presenterade er nya politik efter valet och då beslutade att flytta fram mållåret med tio år. Det välkomnade vi i Centerpartiet, men det är mycket svårt att ta den ambitionshöjningen på allvar när

den aldrig konkretiseras. Hur ska vi klara av att flytta fram mållåret tio år om ni spenderar två av de åren på byråkrati?

Förutom att veta vad vi ska göra måste vi ha medel för att göra det. Därför är det alarmerande att miljö- och hälsoskyddsnämnden har en minskad budget för 2016. Många av de viktiga målområden som finns med i miljöprogrammet har ni i själva verket tagit bort finansieringen av. Samtidigt som miljöprogrammet säger att ekosystemtjänster ska främjas vid stadsutveckling minskar ni anslagen till ekosystemtjänster med 200 miljoner kronor i årets budget. Samtidigt som ett av miljöprogrammets målområden är att stockholmarna ska ha god tillgång till parker och naturområden med höga rekreations- och naturvärden minskar ni anslagen till skötsel av naturreservat med 3 miljoner kronor 2016, och då har jag inte ens räknat med de över 38 miljoner som ni redan förra året drog ned på skötsel av parker, träd, städning och plantering.

Det saknas också en del viktiga mål i det här miljöprogrammet. Ni kanske tycker att jag börjar bli tjatig, men antibiotikaanvändning är en ödesfråga för mänskligheten. Om vi inte stoppar överanvändningen av antibiotika riskerar vi att enkla sjukdomar återigen blir dödshotande. I det här miljöprogrammet finns det enbart mål för andel ekologisk mat, och det räcker inte. Om vi menar allvar med att vi ska gå före måste vi ställa krav på att den mat som staden köper in är producerad utan onödig användning av antibiotika, och vi måste också bredda synen på miljöpåverkan från mat till att också ta hänsyn till klimatpåverkan.

Miljöborgarrådet skickade ut ett pressmeddelande i morse där hon stoltserade över hur miljöprogrammet ska systematiseras och integreras, men nu är det upp till bevis för jag ser inga ambitionshöjningar i det här programmet.

Anförande nr 91

Borgarrådet L u h r (MP): Här var det ord och inga visor. Låt mig börja med att prata om finansieringen. Vi har många gånger diskuterat detta med neddragningar på miljö- och hälsoskyddsnämndens budget. Jag vill bara upprepa att när vi tog över ökade vi basbudgeten för miljö- och hälsoskyddsnämnden med 15 miljoner jämfört med Alliansens budget. Den höjningen ligger kvar. Jag tycker att det är konstigt att den här frågan kommer upp om och om igen, för vi har ökat miljö- och hälsoskyddsnämndens budget sedan vi tog över.

Sedan vill jag säga något om klimatplanen som även Jonas tog upp. När vi ändrade mållåret från Alliansens mål om ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 till 2040 hade vi två planer, en på kort tid och en på lång tid. Det var en åtgärdsplan för klimat och energi till 2020, och sedan var det en färdplan till 2050. De kom så nära varandra när vi skulle revidera dem, så för att minska administrationen och öka styrförmåga har vi beslutat att slå ihop dessa planer till en för att underlätta styrningen.

Anförande nr 92

K a r i n E r n l u n d (C): Jag hör vad du säger, men du pratar fortfarande om systematisering och byråkrati. När ska vi få se planen? Och när ska vi fatta beslut om planen? Menar ni verkligen allvar med att ni ska flytta fram mållåret tio år börjar det bli bråttom, och då är det nog dags för fullmäktige att snart anta den här planen.

När det gäller finansieringen är det så att ni satsar mindre på miljö- och hälsoskyddsnämnden under 2016 än vad ni gjorde under 2015. Det är en neddragning där. Även om ni också tillför mer medel till miljö- och hälsoskyddsnämndens budget tar det inte bort att ni minskade satsningarna på stadsmiljö med över 90 miljoner kronor när ni tog över makten, och det gäller framför allt din kollega Daniel Helldéns budget. Alliansen satsade fortfarande mer än vad de rödgröna gör.

Anförande nr 93

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Nästa år fyller Naturvårdsverket 50 år. Det gör att vi kan summera ett halvt sekel av erfarenheter av miljöarbete både i Sverige och i Stockholm. Föreställ er Stockholm i dag men med gårdagens teknik, en stinkande Riddarfjärd, en luft som solen knappt lyser igenom och så vidare! Det är verkligheten i många städer i världen.

Vi har genom åren med stolthet visat upp resultatet för omvärlden, och det har gett oss trovärdighet. Våra ambitioner visades kanske upp för omvärlden för första gången redan 1972 då Sverige stod som värd för FN:s allra första miljökonferens. Det är goda resultat som inspirerar, och flera har lagts till det, inte minst Stockholm som miljöhuvudstad 2010. Det vi gör i dag innebär att vi med fog kan säga att vi är på väg att bygga en ny spännande stad.

Det är ett bra förslag till miljöprogram som vi ska ta ställning till. Det innehåller bra och tydliga förslag, och det har tydlig koppling till Stockholms stads olika ansvarsområden. Arbetet för en bättre miljö ska vara en självklar och naturlig del i alla stadens verksamheter, och kopplingen till stadens budget är klok och bra. Ska jag lyfta fram några avsnitt som jag själv är särskild glad över är avsnittet om en hållbar mark- och vattenanvändning samt avsnittet om ett giftfritt Stockholm viktiga.

Jag rekommenderar er som lyssnar och ännu inte läst programmet att göra det. Det finns på stadens hemsida. Det står till exempel att en hållbar mark- och vattenanvändning innebär att Stockholm kan växa samtidigt som goda stadskvaliteter skapas, grönstrukturernas ekosystemtjänster behålls och riskerna för ett förändrat klimat reduceras. Det är jätteviktigt för Stockholms utveckling.

Vi är som ni vet en vandrande kemifabrik. Det är inte roligt att läsa en laboratorierapport av ett vanligt enkelt blodprov där man letar kemikalier hos en stockholmare. Det är många träffar och höga nivåer. Att få stopp på spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen är jätteviktigt och angeläget, och kanske allra mest för barnens skull. Målet om att minska hälsofarliga kemikalier i förskolemiljön är viktigt, och därför blir jag så glad över att detta särskilt lyfts fram i programmet.

Hållbara samhällen når vi bara tillsammans, och menar jag inte oss 101 här inne, även om det är en bra början. Det gör vi tillsammans med alla andra stockholmare. Det gör vi med våra grannar och arbetskamrater, det gör vi med föreningslivet och med det lokala näringslivet. Därför är det särskilt viktigt för stadens anställda, både lärare och anställda i stadens förvaltningar och andra verksamheter, att vara både utförare och ambassadörer när det gäller att skapa ett hållbart Stockholm.

Jag är övertygad om att kommunstyrelsens förslag till miljöprogram är en bra grund för det viktiga arbetet, och därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 94

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande, ledamöter, åhörare, stockholmare! Jag älskar Stockholm. Jag höll på att säga att jag älskar det som mina barn, men jag vågar inte riktigt säga hur man värderar det. Vi har sett en enorm utveckling till det positiva. Smutsig luft och smutsigt vatten nämndes här. Så ser det inte ut i dag, men det finns fortfarande väldigt mycket kvar att göra. Mycket i det här programmet är väldigt bra, och mycket klokt har redan sagts. Vi här i salen är faktiskt överens om ganska mycket i programmet, men det finns saker där vi inte riktigt har landat i samma värderingar. Jag vill nämna ett par punkter.

Ja, vi måste minska biltrafiken. Jag tror att vi alla har tagit till oss det, men det tar inte bort kravet på omställning till mer miljövänliga transporter. Jag undrar varför det inte finns någon uttalad utbyggnadsplan för laddstolpar. Det bör vi nog vara tydliga med. Jag gillar att bada, men jag gillar också att åka båt. Varför finns det inget uttalat resonemang om utbyggda transporter på vatten, såväl persontransporter som godstransporter? Och varför är 2018 borta som ett målår när det gäller sorteringen av matavfall? Det är jättesvårt att nå målen för sortering av matavfall. Det har vi pratat om förut, och det blir inte lättare om man tar bort delmålen. Jag skulle vilja se en tydligare plan för detta.

I övrigt vill jag yrka bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 95

J o a r F o r s s e l l (L): Tack för att vi äntligen får debattera det här nya miljöprogrammet! När man håller på med politik och är i opposition i den här staden med den nuvarande styrande rödgrönrosa röran slås man av att det ibland är lite respektlöst mot stadens invånare och oss politiker i oppositionen. Det är lite för få ärenden som kommer upp i nämnder, och vi har lite för få debatter. I dag är det egentligen bara ett stort ärende här, och det är det här miljöprogrammet. Och det är också ganska slappt och märkligt framlagt.

Vi vill ju ha det här miljöprogrammet. Vi vill ha en ambitiös miljöpolitik för staden, men när man tittar på det här miljöprogrammet blir man lite ledsen. Eftersom det är det enda ordentliga ärendet i dag hade man kunnat förvänta sig något riktigt väl genomtänkt. Men det är i stället ganska märkligt. Det är antingen mål och ambitioner som vi har drivit tidigare och som ni har antagit och inte gjort något nytt av eller också har det inte gjorts någon ordentlig ekonomisk konsekvensanalys. Man har skjutit fram målet för matsvinnet, som Kristdemokraterna pratade om tidigare, två år och gjort en liten förstärkning men försökt att undvika en svekdebatt inför valet.

Det här är lite tandlöst och framhastat. Naturskyddsföreningen säger till exempel att det är tandlöst och lite slapphänt. Man blir lite ledsen. Jag tänkte på det tidigare i dag när jag åkte hit. Jag var på en demonstration för aborträtten i Polen tidigare, och för att hinna hit var jag tvungen att ta en sådan här car2go från ett bilpoolsföretag. I andra länder går dessa bilar på el, men det gör de inte i Stockholm eftersom vi inte har en tillräckligt väl utbyggd laddinfrastruktur. Det är någonting som vi i Liberalerna har drivit, och vi saknar också reflektioner om det här.

Ni tar inte heller med näringslivet som kanske är den mest pådrivande faktorn i miljöarbetet. Att få med oss näringslivet på tåget är kanske det viktigaste av allt så att

vi tillsammans kan komma fram till nya smarta klimatlösningar som till exempel car2to. Det hade kunnat vara mer miljövänligt om den rådande majoriteten hade gjort ett mer seriöst arbete och slutat hafsa fram saker utan några ekonomiska konsekvensanalyser, vilket till och med Naturskyddsföreningen säger är tandlöst.

Anförande nr 96

Borgarrådet L u h r (MP): Det var en lång lista med problem med det här miljöprogrammet. När det gäller att vi bara tar upp och använder samma mål som ni har haft vill jag säga att det här miljöprogrammet har olika mål som är klart stärkta. Vi har ett mål om högst 2,3 ton koldioxidutsläpp per stockholmare till 2020. Vi har ett nytt mål om solenergi. Vi har ett mål om att biltrafiken ska minska. Vi har ett mål om att Stockholm ska ha frisk luft. Vi har ett mål om att fossil energi i transportsektorn ska minska. Vi ska ha god status i alla stadens vattenförekomster. Vi ska ha en rik biologisk mångfald och en robust grönstruktur. Vi ska ha en minskad kemikaliebelastning i förskolemiljön. Vi ska minska negativ påverkan på djur, miljö och människors hälsa från stadens livsmedelskonsumtion. Luftkvaliteten inomhus ska bli bättre.

Det är ganska många olika mål som har förbättrats. Nu har jag bara sju sekunder kvar, så jag får återkomma med alla andra saker som jag inte har svarat på.

Anförande nr 97

J o a r F o r s s e l l (L): Jag har 60 sekunder på mig. Det är klart att du kan stå här och rabbla en massa mål som du vet att jag också till stor del håller med om. Där har vi i Alliansen också haft ett ambitiöst arbete tidigare som ni har fortsatt. Det är såklart positivt, men problemet är att det inte finns några ekonomiska konsekvensanalyser med när ni lägger fram detta. Socialdemokraterna stod här tidigare och pratade om att det behövs investeringar, men det finns ingen plan för hur det ska gå till och vilka konsekvenser det kommer att få. Problemet är att ni ändrar målen så att de inte blir uppföljningsbara. Väljarna kan till exempel inte följa upp dem 2018. Du säger att vi ska ha en minskad bilflotta, men problemet är ni inte vill bygga ut en lika ambitiös laddinfrastruktur så att vi kan få en klimatsmart bilflotta tillsammans med näringslivet.

Du kan stå här och räkna upp en massa vackra mål, och de delar vi, men problemet är att det inte finns någon ordentlig plan för att genomföra detta. Det här är hafsigt.

Jag yrkar bifall till Alliansens reservation.

Anförande nr 98

E l l i n o r R i n d e v a l l (S): Fru ordförande! Strax för klimattoppmötet i Paris hade vi en budgetdebatt här i kommunfullmäktige. Jag sade då att jag tänkte hålla hoppet uppe för ett framgångsrikt klimatmöte men också att jag visste att stora delar av det framgångsrika klimatarbete som sker i dag sker på det lokala planet. Jag är övertygad om att det engagemang som finns lokalt hjälpte till att äntligen ge utslag även i det internationella arbetet och att Stockholms arbete varit viktigt för att flytta miljöfrågorna från bakgården till det främsta rummet.

Stockholm befinner sig i en intensiv utvecklingsfas. Många stora problem, som dagens alltmer akuta bostadsbrist och oron inför framtida miljöproblem, måste lösas

samtidigt. Det här är utmanande, men vi står också inför en möjlighet att bygga en säker stad som är sådan som vi önskar att den ska vara. Det miljöprogram som presenteras här i dag lutar sig mot en stolt tradition, och det är ett viktigt steg för att fortsätta framåt. Ambitionerna har höjts samtidigt som programmet också har integrerats i kommunfullmäktiges övergripande mål mer och närmare än tidigare. De mål och indikatorer som utformats i miljöprogrammet har tagits fram för att vi ska kunna se när vi gör framsteg och veta när vi måste tänka om. Så avser vi göra ambitioner till verklighet på ett ännu bättre sätt än tidigare.

I Stockholms nya miljöprogram framgår bland annat att stora ansträngningar planeras för att minska riskerna för översvämningar och sämre vattenkvalitet. Ny- och ombyggnationer ska planeras för en god dagvattenhantering genom smartare stadsplanering och mer grönska. Dagvattensystemen ska anpassas så att dagens säkerhetsnivåer kan behållas även om klimatet skapar nya förutsättningar i Stockholm. Stora kraftansträngningar görs också på avfallsområdet, både för att förhindra uppkomsten av avfall och för att underlätta återvinning. Att det ska vara lätt att göra rätt är ett självklart ledord i vårt arbete.

Stockholm är och ska vara ett föredöme. Vi har kunskaperna och resurserna för att kunna hålla en hög standard i vårt miljöarbete, inte minst tycker jag att remissrundan för det miljöprogram som nu lagts fram visar det. Många kloka och kunniga synpunkter har kommit in från stat, stad och civilsamhälle. Det bidrar till att vässa programmet ytterligare. Jag vet att det som kommer att föra oss framåt är att vi gör det här gemensamt. Den pessimism som samhället tyngs av i dag, delvis med klimatfrågan som skäl, kan vändas till optimism om vi visar att vi vågar ta ledarskapet och driva på för en fossilbränslefri framtid där vi värnar om vatten, luft och mark. Det nya miljöprogrammet är ett nytt steg i rätt riktning.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 99

L a r s J i l m s t a d (M): Ordförande, ledamöter! Jag instämmer gärna i det "äntligen" som Jonas Naddebo uttryckte när han höll sitt anförande. Men samtidigt har mina allianskamrater pekat på ett antal tillkortakommanden i det här programmet. Jag vill för min del särskilt lyfta fram att det saknas ekonomiska konsekvensbeskrivningar i programmet. Det har visserligen kompletterats i vissa avseenden under ärendets hantering men inte tillräckligt. Det är viktigt att man får fram ordentliga anvisningar för hur och när uppföljningsrapportering ska ske. Det är mycket oklart i programmet.

Jag vill slutligen beklaga att samverkan med näringslivet inte är tillräckligt väl formulerat. Man har inte alls med Klimatpakten, som är miljö- och hälsoskyddsnämndens viktiga arbete med att få till stånd en samverkan med näringslivet i dessa viktiga frågor.

Någon nämnde laddstolparna. Det är ett ärende senare i kväll som handlar om det. Ni har all anledning att bifalla den motionen. Då skulle ni göra någonting för att förbättra det här programmet.

Jag vill yrka bifall till den alliansgemensamma reservationen.

Anförande nr 100

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det är flera som har pratat om laddstolpar och laddinfrastruktur här, Lars. Jag tycker att det är roligt. Det är ett område där vi måste göra mycket. I innevarande års budget kan man läsa att vi håller på att ta fram ett mål för hur många laddstolpar vi ska ha och hur laddinfrastrukturen i staden ska se ut. Det pågår, och jag hoppas att vi snart ska vara klara med det. Samtidigt finns det tydliga uppdrag i budgeten om att vi ska pröva någonting som vi kallar laddgator. Det är gator där man bara får ladda bilar. Det står också i budgeten att vi ska se hur vi kan sätta ut normalladdare i gatumiljö och inte bara på undanskymda platser. Dessutom har Stockholm Parkering nu 700 laddplatser i våra parkeringsgarage, och de kommer snart att vara 1 000. Det pågår ett stort arbete, och det finns tydliga direktiv i budgeten för det fortsatta arbetet.

Anförande nr 101

L a r s J i l m s t a d (M): Tack för denna förhandsinformation om vad vi kommer att få höra när vi ska behandla detta med laddstolpar! Det här är ett område där det finns all anledning att verkligen skynda på. Det händer så otroligt mycket här, och det gäller inte bara själva elfordonen, batterier och sådana saker, utan vi får också självkörande fordon. Vi har möjlighet att bygga upp en helt ny, fantastisk, småskalig infrastruktur av kollektivfärdmedel som gör att människor kan komma dit de ska när de vill på ett helt annat sätt än de har kunnat tidigare. Vi återkommer väl till detta framöver kan jag tänka mig.

Anförande nr 102

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Utlåtandet omfattar 250 sidor, och jag vill säga att det mestadels är intressant läsning. Men det är ganska svåröverskådligt. Varje stadsdelnämnd och varje förvaltning tar upp sina frågor. Det innebär vissa problem om man vill titta på specifika frågor. Innan jag går in på mitt egentliga ämne vill jag göra ett konstaterande. Vi talar om koldioxidhalter här i Stockholm, och det är en liten del av Sverige. Om vi tittar Sverige som helhet och jämför lite grann med andra kan vi se att om Sverige helt skulle sluta att släppa ut koldioxid från bostäder, transporter och industrier motsvarar det knappt två dagar i Kina. Vi måste se proportionerna här.

Det jag egentligen tänkte ta upp här är att klimatförändringarna innebär att det kommer att regna mer. Vi kommer att få häftiga regn. Därför ska jag beröra något så prosaiskt som dagvatten. För några år sedan hade man väldiga skyfall i Köpenhamn som orsakade miljardskador eftersom tunnelbanesystemet och annat översvämmades. Friends Arena fick ställa in en fotbollsmatch för att det regnade. Det kom ett skyfall. I Tokyo har de lagt ned många miljarder på att lösa de här problemen. Som alla känner till har de ett tätt boende där. De har väldigt många hårdgjorda ytor där vattnet inte rinner undan. Därför har de lagt ned mycket pengar på att bygga enorma reservoarer som tillfälligt lagrar, ackumulerar, regnvattnet – det som kallas dagvatten.

På s. 225 i programmet tar man upp de här frågorna. Man talar om att dagvattnet ska handhas på ett hållbart sätt. Man ska höjdsätta bebyggelse så att skadliga översvämningar undviks. Dagvattensystemet ska höjdsättas, översvämningsskänsliga områden ska identifieras etcetera. Här saknar jag konkreta åtgärdsförslag, framför allt när det gäller de stora reservoarer som kommer att bli nödvändiga att bygga.

Fru ordförande! Trots dessa randanmärkningar yrkar Sverigedemokraterna bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 103

Borgarrådet L u h r (MP): Jag vill bara berätta att vi i kommunfullmäktige för ungefär ett år sedan antog en dagvattenstrategi för Stockholm. Det kommer även att komma riktlinjer för hur man ska jobba med den inom staden. Där kommer du att se de konkreta exemplen på hur vi ska jobba med dagvattnet i Stockholm.

Anförande nr 104

P e r O s s m e r (SD): Tack, Katarina! Då får vi se det.

Anförande nr 105

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Det har redan sagts så mycket gott om det här miljöprogrammet, så egentligen behöver jag inte fylla på det. Men jag vill säga att jag är glad att det här miljöprogrammet nu är framme. Det pekar ut riktningen. Det har mål. Vi vet åt vilket håll vi ska. Det har vi vetat långt tidigare, men det är bra när vi skärper målen och går vidare framåt.

Det här spänner över många områden, och på trafikområdet, som jag har ansvaret för, har vi ett antal skärpta mål. Rikard Warlenius pratade tidigare om en minskning av biltrafiken. Det är ett stort och viktigt mål. Det är inte ett mål i sig, men för att vi ska klara de utmaningar som vi står inför när det gäller klimatet måste vi minska biltrafiken. Det räcker inte med de teknikförändringar som vi vet kommer. Vi vet att det inte räcker att byta ut de fossila bränslena mot klimatsmarta bränslen. Det räcker tyvärr inte. Vi måste göra mycket mer, och det är tydligt nu i miljöprogrammet att vi behöver skapa en förändring av staden för att minska biltrafiken. Det är en ganska knepig uppgift som vi har framför oss eftersom vi har en stad som är byggd för mycket biltrafik. Mycket av infrastrukturen är tyvärr byggd för biltrafik. Även om vi har en hög kollektivtrafikandel är det är det någonting som vi måste ta riktigt stora krafter för att lösa.

Fördelen med det här målet är att vi också löser en del andra problem, till exempel partikelfrågorna, det vill säga luften. Det står nu i miljöprogrammet att vi ska ha frisk luft. Det är ett av miljömålen och ligger egentligen mycket lägre än det miljökvalitetsmål som man brukar prata om annars.

Vi ger oss också på bullerfrågan i miljöprogrammet, och det är också knutet till målen som gäller biltrafiken. Det är ett stort paket, och allting hänger ihop. Att sätta upp mål i sig är inte något som vi ska roa oss med, utan sedan handlar det om själva verkstaden. Det handlar om arbetet som vi ska göra nu härefter. I en replik tidigare pratade jag om att det redan finns mycket gott i den budget vi har. Vi sätter igång det här arbetet. Nu har vi en tydligare bild av vad vi ska göra. Vi har redan mycket på gång, och mycket mer kommer att ske för ett hållbart Stockholm.

Därmed yrkar jag bifall till miljöprogrammet.

Anförande nr 106

K a r i n E r n l u n d (C): Många av de saker som du nämner som viktiga för att minska miljöpåverkan från biltrafiken är tyvärr sådana saker som vi här i staden inte

har full rådighet över. Det gäller till exempel införandet och användandet av medel från trängselskatter. Vi har inte möjlighet att införa särskilda miljözoner för till exempel utsläppsfria bilar, vi har inte möjlighet att införa dubbdäcksavgifter och vi har inte heller möjlighet att reservera särskilda parkeringsplatser för miljöbilar. Jag vet att detta är något som Miljöpartiet och Centerpartiet är överens om borde decentraliseras till städer för att vi ska ha en möjlighet att gå före. Jag undrar vilken strategi Miljöpartiet i Stockholm har för att övertyga sina regeringskollegor om att ge städer de verktyg vi behöver för att kunna gå före.

Anförande nr 107

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är vår strategi att vara tydliga, prata om de saker som vi behöver och föra fram dem, precis som jag förutsätter att ni gjorde under den tid som ni innehade miljöministerposten. Jag har förstått att det inte är lätt att få till de här åtgärderna på regeringsnivå, men jag tror att om vi här i Stockholm gemensamt tydligare kan stå upp för vad vi behöver kan vi få igenom det. Jag vet inte om finansministern kommer att släppa ifrån trängselskatterna. Finansministern, oavsett partifärg, har tyvärr en förmåga att hålla i de pengarna, men vi borde få styra över dem.

Miljözoner för bilar är någonting som våra partier har kämpat hårt för. Jag tror att om staden verkligen pekar ut att vi behöver detta kan vi få igenom det. Samma sak gäller dubbdäcksavgifterna och p-platserna. Det handlar om en gemensam kamp för en bra miljö i Stockholm.

Anförande nr 108

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa skulle nog behöva lite ytterligare förtydliganden när det gäller det här miljöprogrammet. Det gäller Daniel Helldéns område, miljöanpassade transporter, som han nämnde en del om. Jag läser på s. 218 i programmet: Trafiken, framför allt vägtrafiken, är en av stadens största utmaningar utifrån såväl ett klimat- och hälsoperspektiv som för framkomligheten och trivseln i staden. Vägtrafiken står för ungefär två tredjedelar av kväveoxidutsläppen, 40 procent av klimatutsläppen och 90 procent av utsläppen av partiklar.

Det är problembeskrivningen eller premissen. Slutsatsen lyder så här under Delmål och indikatorer:

Biltrafiken ska minska

- Vägtrafikarbetet per person
- Vägtrafikarbetet totalt i staden.

Så läser jag vidare på s. 219, andra stycket: Luftkvaliteten i Stockholm har stadigt förbättrats. Man brukar säga att Stockholm i dag har 100 gånger bättre luft jämfört med 1965.

Hur är det nu med trafikvolymen? Kördes det fler bilar 1965 jämfört med 2016? Det är ganska svårt att göra den jämförelsen eftersom man invigde Essingeleden 1966, så vi kan drunkna i statistik. Vägtrafiken har väl ändå inte minskat med 100 gånger

sedan 1965? Det här sambandet som man vill måla upp mellan biltrafik och utsläpp måste i så fall rimligtvis vara ganska svagt. Det här är fakta som talar för sig självt. Det går att få bättre luft utan att minska vägtrafiken. Jag önskar att Daniel Helldén skulle kunna ge mig ett förtydligande här.

Sedan har jag en fråga till, men nu har jag inte så många sekunder kvar. Jag ber att få återkomma med den helt enkelt.

Anförande nr 109

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det går självfallet att få en bra luft utan att ta bort några bilar, Rickard Wall. Men då måste man också byta ut bilarna mot andra typer av bilar. Vi har till exempel haft en diskussion om elbilar. Om vi tar bort alla bilar med förbränningsmotorer och ersätter dem med elbilar i stället slipper vi alla utsläpp genom de avgaser som i dag kommer från bilarna. Det är tekniskt möjligt att göra på det sättet. Däremot blir vi inte av med partiklarna som beror på att man råkar ha dubbdäck på dem eller kör med andra däck som slits. Det blir ju en viss typ av dålig luft ändå. Problemet är bara att vi inte kan byta ut fordonsflottan på det sättet. Det finns inte så många elbilar att tillgå, så det är inte möjligt.

Du pratar om det här tidsspännet från 60-talet. Bilarna har blivit renare. De är klart mycket renare i dag, men de är inte tillräckligt rena i dag.

Anförande nr 110

R i c k a r d W a l l (-): De var alltså duktigare förr i tiden än vad du tror att du kan åstadkomma framöver. Det är alltid lätt att skära i början. Ju längre man skär ned, desto svårare blir det. Jag gjorde själv någon utredning på 90-talet om att det är svårt att få den specifika bensinförbrukningen längre än noll till exempel. Jag tycker nog ändå inte att du har övertygat mig. Du säger själv att det finns andra vägar att gå. Under en 50-årsperiod bytte man ju ut bilflottan, och så fixade man en hel del av biffen. Men jag återkommer som sagt.

Anförande nr 111

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi hörde för en stund sedan att det var någon här i salen som var chockad över att vi inom borgerligheten anser att biltrafiken måste minska. Då har man för det första inte lyssnat ett ögonblick på mina inlägg i den här talarstolen under fem och ett halvt år, och man har också helt missat många av de satsningar som vi har drivit på för att genomföra, till exempel cykelmiljarden.

Jag tror också att bilen måste finnas kvar i framtiden, men den ska absolut inte köras på bensin och andra fossilrika bränslen. Vi måste se till att vi ställer om vår fordonsflotta. Här måste vi politiker visa att vi verkligen menar allvar med en omställning till mer hållbara transporter. Ett exempel är att vi under den förra mandatperioden startade en omfattande utbyggnad av stadens laddinfrastruktur för elbilar. Jag saknar faktiskt riktiga mål som säkrar att fler laddstolpar kommer på plats. Om det nu finns så mycket bra i er budget, Daniel Helldén, hade du väl kunnat skriva med något av de här målen i miljöprogrammet?

För att klara målet om en miljöanpassad stad och miljöanpassade transporter krävs det att vi planerar staden på ett sätt som lägger grunden för miljövänliga livsstilar.

Det gör vi genom att bygga och utveckla den täta miljövänliga staden. Genom att bygga högre i kollektivtrafikhärlägen kommer vi att kunna använda stadens mark mer effektivt, och vi kan spara parker och grönområden. Detta har ni hört förr. Då blir det mer attraktivt att bo i kollektivtrafikhärlägen, och vi kan utnyttja kollektivtrafiken mycket mer effektivt.

När jag ändå är inne på kollektivtrafik vill jag givetvis, som alltid, lyfta fram stadens vatten som en resurs och som en möjlighet. Här behövs en mer offensiv politik för att bättre utnyttja Stockholms vattenvägar för bland annat vattenburen kollektivtrafik. Det är roligt att miljöprogrammet faktiskt lyfter fram att vattenvägarna kan vara ett bra alternativ, men jag saknar dock ett tydligare resonemang om hur staden tidigt på planeringsstadiet kan tänka kring sjötrafiken när man planerar för nya bostäder och nya områden.

Avslutningsvis vill jag också säga att det är positivt att vänstermajoriteten fortsätter Alliansens höjda ambition gällande matavfallsinsamling. Jag vill dock höja ett varningens finger, som några andra talare redan har gjort, när det gäller det faktum att man tar bort målet på 50 procent matavfallsinsamling till 2018. På något sätt har det här delmålet bara försvunnit bort i vänstermajoritetens förslag. Det finns inte i miljöprogrammet, och det finns inte i budgeten. I bästa fall har ni glömt bort det. I sämsta fall har ni valt att stryka det för att undvika en svekdebatt i valet 2018. Det är både dåligt och fegt i sådant fall.

Jag vill även fortsättningsvis yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 112

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Jag vidhåller att de borgerliga partierna har varit ganska dåliga på att vilja minska biltrafiken när det gäller er som allians, men jag är återigen glad och lycklig över att vi nu verkar vara överens om att biltrafiken i staden ska minska.

I övrigt har jag lyssnat på inläggen från den borgerliga kanten och tycker kanske att det är lite gnälligt. Vi har en arg Karin, en ledsen Joar och en allvarlig Lars som tar upp ganska små saker. Det handlar om laddstolpar som är på gång och kollektivtrafik på vatten, som sist jag kollade är SL:s fråga snarare än stadens. Jag vill inskräpa här att det är ganska stora förändringar av stadens miljöpolitik i det här programmet och generellt från vår majoritet. Vi har tagit bort matavfallsinsamlingsmålet till 2018, men det är för att vi ökar det till 70 procent 2020. Vi vill snabba på det fossilfria Stockholm med tio år. Allt detta är ganska stora saker. Om ni nu är så arga och ledsna, varför gjorde ni inte mer själva?

Anförande nr 113

J o n a s N a d d e b o (C): Ibland måste man skilja på olika saker. Vi hade också insamlingsmålet på 70 procent till 2020 i vår avfallsplan, så det är ingen höjning från er sida. När vi diskuterar trafikfrågorna och en minskning vill jag säga att jag och vårt parti åtminstone har varit tydliga med att vi bland annat måste minska kantstensparkeringarna, se till att vi får fram bilarna och minska bilens utrymme på våra gator för att vi ska kunna få fram cykelbanor och kollektivtrafik. Jag tror inte att det råder den minsta tvekan om det om man inte bara försöker hitta på falsarier kring detta.

Det är klart att vi ska ha ett ambitiöst miljöprogram. Det första jag sade i den här talarstolen var att vi står bakom en hel del av de förslag som läggs fram. Det är ju jättebra att vi har en gemensam syn på våra utmaningar framöver. Jag tycker inte att bara jag har varit gnällig.

Anförande nr 114

M e r v i M ä k i n e n A n d e r s s o n (S): Kära deltagare! Jag ska börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag brukar glömma sådana saker när jag har stått här uppe en stund. Ni hörde att jag yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Nu har vi ett miljöprogram här. Precis som alla andra talare från vår sida är jag mycket stolt över det. Jag gläder mig även åt att ni på den andra sidan tycker att det är hyfsat bra. Det är väl ungefär vad man kan förvänta sig när man sitter i majoritet och har en opposition emot sig. Det har klagats lite grann, och vi lyssnar på klagomålen och försöker besvara dem. Det har klagats på att vi inte ökar budgeten, och nu har Katarina Luhr berättat för alla att basbudgeten har ökat med 15 miljoner sedan vi tillträdde. Det klagas en smula över att färdplanen för ett fossilbränsleffritt Stockholm 2040 skjuts framåt i tiden. Vi har fler planer som kommer att slås upp, en långsiktig och en kortsiktig. Vad jag förstår ska remissen gå ut i år.

Frågan om Klimatpakten är faktiskt en ganska intressant sak. Beträffande Klimatpakten vill jag säga att samverkan kring miljöfrågor med näringslivet faktiskt är något som vi har sysslat med ganska länge. Det berörs inte miljöprogrammet, men tror ni inte att man skulle behöva anta en egen liten plan först innan man vet vad man samverkar om? Det är bara en tanke.

Vad finns det ytterligare för saker som vi behöver besvara innan den här diskussionen tar slut? Jo, frågan om kostnadsanalyser. Punkt 7 i kommunstyrelsens förslag till beslut handlar om att vi ska genomföra fördjupade konsekvensanalyser av utvecklingen mot ett klimatsmart Stockholm inom ramen för arbetet med uppföljningen av Vision 2040. Där ingår det tydligen också en kostnadsanalys. Dessutom ska kommunstyrelsen göra årliga uppföljningar av miljöprogrammet som ett underlag till arbetet med ständiga förbättringar.

Några av era farhågor kommer att bli stöttade, inlagda i bomull och besvarade. Dessutom säger ni att vi framför ett tandlöst och släpphänt förslag för att undvika en svekdebatt inför valet 2018. Där vill jag säga att det kanske är att ta i en liten smula. Tänk på alla de människor som har tittat på det här förslaget, och framför allt Göteborgs stad som vill se det här! Jag skulle vilja säga att om man vill prata om svekdebatt ska man prata om den som just nu pågår i Stockholms stads medier, nämligen den där man går ut och säger att Årsta holmar ska vara ett naturreservat och sedan tar tillbaka det efter valet. Det är vad jag kallar svekdebatt.

Anförande nr 115

J o n a s N a d d e b o (C): Jag vet knappt var jag ska börja någonstans, men jag börjar med färdplanen för ett fossilfritt Stockholm 2040. Nu får vi reda på att den ska gå ut på remiss. När ska den här färdplanen bli klar? Det är ju inte klokt. Jag trodde att den skulle vara klar under 2015. Nu får väl se den någon gång tidigt under 2017. Hela tiden knaprar vi in på de här åren fram till 2040. Det är inte bra.

När det gäller den ekonomiska situationen kan man inte bara ge nya uppdrag till ett miljö- och hälsoskyddskontor att utföra fler och fler uppdrag utan att skicka med några pengar över huvud taget. Om man skickar nya uppdrag till några och minskar resurserna kan man inte mena allvar. Då är det inte mycket kvar av de 15 miljoner som ni lade in mellan 2014 och 2015. Man kan inte lägga nya uppdrag på en slimmad förvaltning.

Anförande nr 116

M e r v i M ä k i n e n A n d e r s s o n (S): Och med en druckens envishet upprepar jag att budgeten har ökat.

Anförande nr 117

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Eftersom jag känner mig som Klimatpaktens mamma vill jag kommentera det som jag hörde alldeles nyss från talarstolen. Jag tycker att det är mycket märkligt att man ser på Klimatpakten som någonting som man ska diskutera med företagen i efterhand.

Poängen med Klimatpakten är ju att man ska ha en utveckling tillsammans med näringslivet. Man ska inte komma till företagen och säga att här har vi tagit fram ett miljöprogram och fråga vad de tycker om det. Man ska ju jobba precis på det sätt som vi till exempel jobbade när vi utvecklade miljöprofileringen av Norra Djurgårdsstaden där vi pratade om hur vi skulle sätta upp tuffa, intressanta miljömål tillsammans med näringslivet. Man ska inte komma i efterhand och säga: Det här tycker vi. Vad tycker ni? Man får ett helt annat engagemang om de är med från början, men det verkar ni ha missat.

Anförande nr 118

M e r v i M ä k i n e n A n d e r s s o n (S): På s. 26 och 27 i det här stora feta häftet finns en lista med alla facknämnder, stadsdelsnämnder och bolaget Stockholms Stadshus AB, vilket innebär alla bolag i Stockholms stad, inklusive övriga, som också är en diger lista, som har svarat på den här remissen.

Jag menade nog inte riktigt att man skulle komma efteråt till företagen. Jag ber om ursäkt om jag var lite otydlig. Jag menar att det finns en hel del människor som har svarat på den här remissen, men om vi ska kunna komma med någon form samfällid planering måste vi fatta beslut om den planeringen först. Det handlar inte om att utesluta näringslivet.

Anförande nr 119

J o a r F o r s s e l l (L): Jag kan förstå att Miljöpartiet och Socialdemokraterna med flera vill undvika fler svekdebatter. Det har ni drabbats tillräckligt mycket av, eller kanske inte tillräckligt mycket men tillräckligt mycket i ert eget tycke. Detta med näringslivet är synd. Samhället byggs underifrån av oss människor tillsammans.

Både företag och staden är egentligen fria individer som har ingått avtal med varandra. Då måste det också vara så att miljöproblemen löses när vi samarbetar, när vi varje dag tillsammans återvinner lite mer eller kör en klimatsmartare bil och gör det tillsammans med näringslivet. Här har man misslyckats med att utveckla miljömål och stadens arbete i samråd med näringslivet. Det handlar inte bara om

stadens egna bolag, utan det handlar faktiskt om att Stockholms stad, näringslivet och vi som bor här tillsammans kan göra någonting för att rädda miljön.

Anförande nr 120

M e r v i M ä k i n e n A n d e r s s o n (S): Om jag inte missuppfattning precis allting som vi har sysslat med fram till nu handlar ju hela miljöprogrammet om att man ska kunna implementera innehållet i miljöprogrammet i varje nämnd, varje stadsdel och varje bolag som möter den. Är inte det själva målet? På s. 27 räknas fortfarande ett visst antal privata bolag upp.

Anförande nr 121

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Nu kommer jag till den andra frågan. Jag läser på s. 219 i handlingarna: Stadens vattenvägar har en outnyttjad potential och kan spela en större roll för hållbara person- och godstransporter. Så står det i programmet. Nu ska vi läsa i *Mitt i*. Där har ett gäng liberaler, bland annat Patrik Silverudd, skrivit en insändare där de påpekar att när man kommer till hållplatsen på Söder Mälarstrand med den nya pendelbåten som går från Norr Mälarstrand till Söder Mälarstrand och vill ta sig därifrån och vidare upp i staden – jag har varit där och tittat – möts man av ett långt, långt räcke som man antingen måste hoppa över eller gå väldigt långt för att komma runt. Då undrar de här liberalerna varför man inte kan sätta upp det här räcket och göra ett övergångsställe där. Min andra fråga till Daniel Helldén är: Tänker man ta några initiativ i den frågan över huvud taget? Min spontana reaktion var att det inte var en sådan dum idé. Vi tar en sak i taget, så jag ställer den frågan.

Jag har en minut kvar, så jag återgår till miljöanpassade personbilstransporter. Daniel Helldén sade att man kan tänka sig att ändra fordonsflottan och gå in för elbilar, och sedan rann det bara ut i sanden. Sedan tog han upp att detta med dubbdäcken också är ett elände som släpper ut partiklar. Men man kan ju satsa på dammbindning och olika metoder för att minska dessa utsläpp. Det tog han också upp, och sedan rann det också bara ut i sanden. Det gav en känsla av att han inte riktigt vill. Viljan saknas. Då kan man spekulera i varför viljan saknas. Det är kanske helt enkelt så att den viktiga prioriteringen inte är Stockholms luft och miljö. Jag återkommer till det i mitt sista inlägg.

Anförande nr 122

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag blir lite förbryllad över dina frågor och dina påståenden. Så sent som förra året fattade vi beslut om ett utökat dubbdäcksförbud. Det gjorde vi inte för att vi tycker illa om dubbdäcken som saker med spikar i utan för att de river upp partiklar från asfalten. Det gjordes för stockholmarnas hälsa och den luft som vi gemensamt lever med. När det gäller biltrafiken handlar det om luftkvaliteten, som är den fråga som du har tagit upp, och koldioxidfrågan som på ett sätt är en mycket större fråga som är mycket viktigare för vår framtid. Jag vill ändå säga att det finns skäl för det vi gör.

Anförande nr 123

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi måste naturligtvis ta trafikborgarrådet på orden så länge vi inte kan bevisa motsatsen. Vi kommer att återkomma till laddstolparna. Vi socialkonservativa har nog arbetshypotesen att Daniel Helldén hatar bilar. Du åker ju tunnelbana. Det vet vi. Vi har ju setts i tunnelbanan

privat. Du var visserligen väldigt besvärad. Arbetshypotesen är att det inte handlar så mycket om luft och kvalitet, utan det handlar om ett arbete mot bilar som måste slutföras innan du slutar som trafikborgarråd. Men vi återkommer till den frågan när vi kommer till laddstolparna.

Anförande nr 124

Borgarrådet L u h r (MP): Jag hade tänkt gå upp här och avsluta, men jag förstår att Rickard kommer att trycka in sig igen. Jag tänker ändå gå igenom några av de saker som jag inte hann bemöta under min korta enminutersreplik.

Daniel har redan nämnt att vi har en plan i budgeten för en laddinfrastruktur. När det gäller matavfallsinsamlingen och svekdebatten om att vi inte har kvar Alliansens mål på 50 procents insamling till 2018 kan jag säga att efter åtta år med alliansstyret hade vi en samlingsgrad på 12 procent. Jag känner att vi har ganska mycket att plocka upp för att nå 70 procent till 2020. Jag tycker att vi får ta svekdebatten då i så fall. Vi jobbar på så hårt vi kan med den nya styrgruppen inom Stockholm Vatten för att nå en matavfallsinsamling på 70 procent.

Sedan har vi frågan näringslivet och Klimatpakten. Jag har varit ute och pratat med olika delar av näringslivet inför att vi har skrivit miljöprogrammet. Det är inte någonting nytt. Klimatpakten växer och frodas. Ulla Hamilton startade den en gång, och nu är det över 200 företag som är med i Klimatpakten, som jag nu leder. Vi hade en konferens med Klimatpakten i höstas med 300 deltagare. Där pratade vi om cirkulär ekonomi. Nu har vi startat en undergrupp inom Klimatpakten där vi tillsammans ska försöka nå visionen om en fossiloberoende organisation som Stockholm har satt upp till 2030. Där diskuterar företagen och vi i Stockholm hur vi ska jobba tillsammans för att nå de målen.

Karin Ernlund tog upp att vi bara har ett mål på 50 procent ekologisk mat. Då tror jag att Karin har missat att vi har skrivit om målet. Målet handlar om att negativ påverkan på djur, miljö och människors hälsa från stadens livsmedelskonsumtion ska minska. Det handlar inte bara om ekologisk mat, utan det handlar även om klimat och olika typer av livsmedelspåverkan.

Sedan handlade det om kostnadsanalyser. Mervi nämnde det lite grann. Under alla de här målen som vi har måste vi ta fram underdokument, och det gör vi. Vi tar till exempel fram en klimatplan för klimatmålen. Vi tar fram en grönstrukturplan, och vi tar också fram olika vattenplaner just nu. I varje individuell vattenplan har vi kostnadsanalyser för hur vi ska nå våra mål. Jag tror att de investeringar som vi gör nu kommer att leda till besparingar i längden, och det handlar både om ekonomi och om hälsa.

Jag är mycket nöjd och glad över det här miljöprogrammet. Vi kommer att ta ett stort steg framåt när det är antaget.

Anförande nr 125

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Det var en hel del saker som slungades upp här. Jag ska försöka bemöta någonting av det. Det är klart att vi inte är stolta och nöjda över 12 procents matavfallsinsamling. Det var också därför som vi startade arbetet med att verkligen öka ut det och planera för en optisk sortering av matavfallet

och satsa på de här gröna påsarna. Någon gång måste arbetet starta. Vi fick också en föredragning i miljö- och hälsoskyddsnämnden där det kändes lite skakigt om man verkligen skulle nå målet på 50 procent. Svekdebatten har vi inte kommit till ännu, utan den får vi ta i valrörelsen i sådant fall.

Det finns saker som inte får skjutas på framtiden, och det gäller framför allt färdplanen för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040. Kan du inte en gång för alla reda ut hur tidsplanen ser ut? Ska det här gå ut på remiss? Hur länge ska vi få vänta på den här färdplanen?

Anförande nr 126

Borgarrådet L u h r (MP): Klimatplanen håller på att skrivas fram just nu, och den kommer att gå ut på remiss före sommaren. Sedan kommer den förhoppningsvis att klubbas i kommunfullmäktige efter sommaren.

Anförande nr 127

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande! Om någon säger att det kan bli en svekdebatt om matavfallet kan du inte säga: Det är ju ert svek.

Hur ska den enskilda bostadsrättsföreningen klara av det här utan tillräckliga soputrymmen och utan möjlighet att lösa det praktiskt inom sin egen fastighet? Vi har pratat om det här tidigare, och jag är fortfarande intresserad av det. Jag vill nå dina mål, men jag tror inte att vi når dem. Hur ska du göra?

Anförande nr 128

Borgarrådet L u h r (MP): Vi måste jobba på jättemånga plan. I år har vi gjort det gratis för bostadsrättsföreningar att lämna matavfall. Det är ett steg för att det ska bli billigare att sortera och lämna sitt matavfall. Sedan har vi hoppats på att kommunen ska kunna ta över insamlingsansvaret och reservera pengar från förpacknings- och tidningsindustrin för att kunna inrätta en fastighetsnära insamling hos fastighetsägare. Då skulle man kunna få ett övergripande ansvar för all insamling som sker. Matavfallet kan ju vara en del om man kan bygga ut en fungerande infrastruktur i sin bostadsrättsförening eller i sin fastighet. Dessutom har vi inrättat en grupp som numera består av sju eller åtta personer på Stockholm Vatten som ska jobba med detta på heltid för att kunna öka matavfallsinsamlingen. Jag tycker att vi tar steg framåt, och vi kommer att ta fram en ny avfallsplan under året. Den kommer ännu mer tydligt visa hur vi ska jobba med det här.

Anförande nr 129

K a r i n E r n l u n d (C): Det må finnas mål om andra saker än ekologisk mat, men det finns inga åtgärder eller indikatorer kopplande till någonting annat än ekologisk mat. När vi diskuterade det här i fullmäktige bara för några veckor sedan lät det på er som om ni ändå tycker att det är en mycket bra idé att staden ska ställa krav på att den mat som vi köper in ska vara producerad i enlighet med svenska djurskyddsregler. Men fortfarande ser vi ingenting av detta, varken i miljöprogrammet, som svar på min motion eller i den budget som ni lade fram. Jag undrar vad ni tänker göra för att nå upp till de mål som ni har i miljöprogrammet om att vi ska minska klimatpåverkan från maten och minska överanvändningen av antibiotika. Det saknas fortfarande helt.

Anförande nr 130

Borgarrådet L u h r (MP): Vi ändrade det här målet eftersom vi inte tyckte att det bara skulle handla om ekologisk mat även om det är ett mycket viktigt mål. Men det blev svårt att ta fram indikatorn på kort tid. Det är också därför vi har skrivit i våra synpunkter att det behöver tas fram indikatorer där. Även om vi har fasta indikatorer nu kommer varje nämnd och bolag som är ansvariga för olika områden att behöva ta fram nya indikatorer. Vi har tryckt på några av de indikatorer som vi ser behöver tas fram och utvecklas i dag. Det kommer till exempel att ligga på dem som ska köpa in mat.

§ 18 Utvärdering av feriejobb för unga (Utl. 2016:39)

Anförande nr 131

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Sommarjobbet är många ungdomars första kontakt med arbetslivet. Det ger en inblick i vuxenvärlden och ger stoltheten och självständigheten som kommer av att tjäna egna pengar och få möjlighet att ta ansvar över sin ekonomi under en period. Och framför allt ger det värdefulla arbetslivserfarenheter och förhoppningsvis kontakter och referenser inför framtida jobbsökande. Det är den efterlängtade första raden i cv:t.

Men det är också en social insats. Kriminologen Sara Heller har bland annat forskat om sommarjobb. I en nyligen publicerad studie visar hon att sommarjobb kan bidra till att öka tryggheten och minska social oro, våld och kriminalitet i städer, och det ökar de ungas anställningsbarhet i framtiden. Sommarjobb är viktiga i ett Stockholm som håller samman. Det ger unga stockholmare arbetslivserfarenhet och en möjlighet att arbeta för sin stad och sitt närområde. Genom utbyten mellan olika stadsdelar, fackförvaltningar och bolag får vi dessutom till en rörelse i staden och en mötesplats för unga personer med olika bakgrunder. Eftersom vi lever i ett alltmer segregerat Stockholm där vi vet att människor från olika bakgrunder möts alltmer sällan är den här typen av insatser otroligt viktiga.

Vi har höga ambitioner för sommarjobben i den här staden, och hittills har vi satsat 30 miljoner mer än man gjorde under det bästa året under Alliansens år vid makten. Förra året kunde vi erbjuda närmare 10 000 unga stockholmare ett sommarjobb. Det är klart att de här ökade ambitionerna också innebär utmaningar för stadens organisation. Alla nämnder och bolag måste gemensamt bidra till att skapa arbetsplatser för de här ungdomarna så att vi får fler platser och olika typer av jobb som man kan få prova på. Det är av högsta prioritet att vi får till ett samarbete med externa aktörer och näringslivet. Vi är mycket stolta över det samarbete som vi har skapat med den ideella organisationen Stockholm Open. Den består av ett antal kommunikationsbyråer som ideellt ställer upp med att erbjuda sommarjobbplatser för stadens ungdomar. I år kommer vi att utöka det arbetet och erbjuda nästan 300 ungdomar chansen att få ett jobb placerat på någon av de här byråerna och utföra ett arbete som gynnar staden.

För att säkerställa att vi har bra arbetsplatser med kvalitativa arbeten och ett ordnat stöd har vi stärkt budgeten ytterligare i år. Vi har tydliggjort att medlen också får användas till handledning och stöd på arbetsplatsen i de fall det behövs för att man ska kunna arbeta extra med de prioriterade målgrupper som jag tror att vi är ense om att man måste prioritera i det här arbetet. Vi vet att man ibland behöver satsa extra på handledning och stöd för att ungdomar ska få ett riktigt bra första jobb.

I den utvärdering som läggs fram för fullmäktige finns fler förslag på hur man ytterligare kan vässa organisationen och se till att vi kan erbjuda fler kvalitativa jobb till Stockholms unga så att de får chansen att få den första viktiga raden på cv:t

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 132

G u l a n A v c i (L): Fru ordförande! För många unga människor innebär ett sommarjobb ofta det första mötet med arbetsmarknaden, och det ger ett första intryck av arbetslivet tidigt i livet. Att tjäna egna pengar stärker inte bara ungdomars självförtroende, utan det ger också arbetslivserfarenheter, lägger grunden för ett första cv och möjliggör för nätverksbyggande, vilket är mycket viktigt på den arbetsmarknad vi har i dag.

Ordförande! Jobb skapar också framtidstro och påverkar integrationen på ett positivt sätt. När Alliansen styrde i staden utökade vi antalet feriejobb kraftigt, men vårt fokus var främst på de ungdomar som behövde ett jobb mest. Den rödgrönrosa majoriteten har inte förvaltats detta särskilt väl. De har utökat antalet jobb kraftigt, och det är bra, men samtidigt har de också urholkat kvaliteten på jobben. Tyvärr har utökningen av målgruppen också bidragit till att många ungdomar i de lägre åldrarna inte har fått något jobb att gå till på sommaren.

Även på arbetsmarknadsförvaltningen är man oroad över utvecklingen. Låt mig citera vad de skriver i sitt eget tjänsteutlåtande: För att klara högt satta volymmål tar en del arbetsplatser emot så stort antal ungdomar att det är svårt att hitta arbetsuppgifter, och ungdomar blir undersysselsatta. De skapar även särskilda sysselsättningsprojekt där arbetsuppgifterna inte alltid upplevs som meningsfulla. Detta riskerar givetvis att skapa förvaring snarare än jobb, och det ger inte de unga de arbetslivserfarenheter som de behöver på arbetsmarknaden och vidare in i vuxenlivet.

Och att det enligt Swecos egen utvärdering finns en del unga vuxna som har fått feriejobb var väl inte heller tanken. Vi vet att de som går en utbildning har mycket lättare att få ett arbete och att de i yngre åldrar har mycket svårare. Detta har också lett till att de ungdomar som har en funktionsnedsättning har svårare att hitta jobb på sommaren eftersom det har skapats en undanträngningseffekt som har gjort att ungdomar med funktionsnedsättning inte ens kommer vidare i urvalsprocessen.

Vi liberaler tror på samverkan. Vi tror också att privata arbetsgivare kan vara med och bidra positivt till arbetsmarknaden och till att det skapas fler feriejobb. Därför vill vi även att staden ska kunna stödja de arbetsgivare som vill vara med och skapa feriejobb genom att till exempel i första hand kompensera dem för kostnader för handledning och introduktion.

Fru ordförande! Men viktigast av allt är att det behövs en samlad politik för att göra det möjligt för unga att få ett feriejobb. Då handlar det om att insatserna som görs först och främst måste handla om att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden, men man måste också skapa ett tajtare samarbete med den privata sektorn. Tyvärr ser vi inget av detta, och de som drabbas är de unga i staden.

Anförande nr 133

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Jag tycker också att det är viktigt att vi rättar till historien. På er tid fanns det inte några riktlinjer för vem som skulle få feriejobb. Nu finns det mycket tydliga riktlinjer vilka som ska prioriteras och hur tågorningen ser ut. Under er tid kunde den ena av två som gick i samma klass i gymnasiet erbjudas sommarjobb och den andra inte därför att man föddes fel månad på året. Vi

har utökat målgruppen. Det gör att utmaningarna blir svårare, men vi har högre ambitioner. Vi ska klara av både kvaliteten och att ge flera sommarjobb. Det gjorde inte ni.

Anförande nr 134

G u l a n A v c i (L): Fru ordförande! Då måste jag fråga dig en sak, Awad. Tanken med feriejobben är ju att unga människor ska få en första fot in på arbetsmarknaden. På så sätt får de också arbetslivserfarenhet, vilket är mycket viktigt när de går vidare och söker nya jobb i framtiden. Om både arbetsmarknadsförvaltningen och den utvärdering som Sweco har gjort visar att 22 procent av de unga som har fått ett feriejobb upplever att den sysselsättning och de arbetsuppgifter de har fått är helt meningslösa, på vilket sätt bidrar det till att de får arbetslivserfarenhet?

Jag tycker att det är viktigt och bra att man utökar antalet feriejobb, men det måste också leda till att de får de här erfarenheterna som är så viktiga. Du vet också att det är en svår arbetsmarknad, Awad Hersi. Problemet är att du och de övriga partier i den rödgrönrosa majoriteten inte bidrar till att sänka trösklarna för den grupp som redan har svårt att komma in. Svara på den frågan!

Anförande nr 135

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill också börja med lite faktakorrigerering. Vi hade 1 189 ungdomar som sökte i prioriterad målgrupp, det vill säga personer med funktionsnedsättning eller som var prioriterade av sociala skäl. Av dessa fick 1 163, det vill säga 98 procent, av ungdomarna jobb. I princip fick alla i den gruppen jobb. Det finns alltså inte någon undanträngningseffekt när det gäller den prioriterade gruppen.

Under ert bästa år vid makten var det 47,7 procent av de sökande som fick jobb. Under vårt första år var det 61 procent av de sökande som fick jobb trots att antalet ansökningar ökade med 60 procent. Det är helt enkelt fler som har fått dela på en större kaka under vårt första år. Du får själv svara på vilka av de ungdomarna som du tycker skulle ha nekats jobb. Faktum är att nästan 80 procent uppger att det har varit meningsfullt.

Anförande nr 136

G u l a n A v c i (L): Fru ordförande! Låt oss säga att ni uppnår målet att 100 procent av ungdomarna får arbete. Vad spelar det för roll om ni har 60 eller 100 procent i måluppfyllelse om det är så många ungdomar som 22 procent som själva svarar att de inte har fått några meningsfulla arbetsuppgifter och att det inte har lett till att de har fått någon arbetslivserfarenhet? Det viktigaste här är att unga människor ska kunna få in en fot på arbetsmarknaden som sedan kan leda vidare. Jag tycker faktiskt att det är problematiskt att man väljer att utvidga den här målgruppen som fanns från början till att också omfatta unga vuxna som studerar och har mycket lättare att få ett arbete. Man behöver inte vara Einsteins brorsa för att förstå att de som är yngre kommer att få svårare att få ett arbete, och det är det som min kritik riktar sig mot.

Anförande nr 137

A w a d H e r s i (MP): Ordförande, kommunfullmäktige! Jag ställer frågan: Vad är feriejobb eller sommarjobb? Det är att känna på vuxenlivet, att känna självstän-

dighet och att tjäna sina egna pengar för att kunna åka på språkresa eller varför inte ta körkort.

Jag har sett rekord när det gäller antalet ungdomar som sökte sommarjobb 2015. Det gäller också antalet ungdomar som har erbjudits sommarjobb. Det finns belegg för att sommarjobb eller annat feriejobb bidrar till mindre social oro i städer. Vi har praktiska erfarenheter i staden och på Järva från det senaste året. Intensiteten i den sociala oron har avtagit. Det är naturligtvis så att vi också behöver andra åtgärder än sommarjobb, till exempel att fler ungdomar får en godkänd gymnasieutbildning. Vi vet att en gymnasieutbildning är en vattendelare. Det är den lägsta nivån för att kunna hävda sig på en mer kunskapsintensiv arbetsmarknad.

Majoriteten har höjt ambitionen, och därför har staden avsatt ökade resurser till feriejobb. Det är 30 miljoner mer än vad Alliansen avsatte till feriejobb 2014. Under 2015 erbjöd staden sommarjobb till ca 10 000 ungdomar. Det motsvarar 61 procent av alla som har sökt. Alliansen lyckades erbjuda 47 procent av alla som sökte sommarjobb ett sådant. Det var inte bara antalet sommarjobb som ökade utan också antalet som sökte sommarjobb. Resultatet får tala för sig självt.

Fru ordförande! Att erbjuda sommarjobb är att investera i framtiden. Detta klarar vi av samtidigt som vi höjer ambitionen och inte tummar på kvaliteten.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 138

G u l a n A v c i (L): Fru ordförande! Det var kanske lite fräckt av mig att ställa en fråga när Awad Hersi inte hade möjlighet att svara, så jag ställer min fråga nu. I den utvärdering som Sweco har gjort står det att 22 procent av ungdomarna inte anser att de här lärt sig någonting nytt på de här arbetsplatserna, och 21 procent i samma grupp ungdomar tror inte att sommarjobbet de har haft kommer att underlätta vid sökandet av framtida sommarjobb utanför stadens verksamhet. Kan du inte kommentera det? Hur ser du på det faktum att privata företag kan vara med och bidra till att fler feriejobb skapas, speciellt nu i en tid när vi står inför mycket stora utmaningar när så många unga människor har kommit till Stockholm? De kommer också att vara i behov av att få ett sommarjobb i den närmaste framtiden. Jag skulle vara tacksam om du ville svara på dessa frågor.

Anförande nr 139

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Det är intressant att höra Liberalerna säga att man ska öppna för näringslivet. Det har ni motsatt er i flera år. 91 procent av ungdomarna uppger att de har blivit bra bemötta, och 67 procent av ungdomarna anser att deras arbetsuppgifter har varit meningsfulla. Skillnaden är att ni inte bemödade er om att över huvud taget utvärdera det arbete som ni gjorde under er tid. Vi har ingenting att relatera till de här uppgifterna.

Anförande nr 140

T i n a K r a t z (V): Ordförande! En av de viktiga satsningar på arbetsmarknads- politik som vi i den rödgrönrosa majoriteten gjorde under 2015 var att erbjuda många fler ungdomar sommarjobb. Det gjorde vi eftersom vi vet att den första arbetslivserfarenheten är viktig. Ungdomar får en chans att ta ansvar och tjäna egna pengar,

vilket stärker både självförtroendet och självständigheten. Ungdomarna får en inblick i arbetslivet och en erfarenhet som kan ge referenser när de senare ska söka jobb.

En annan viktig aspekt är att ungdomarna får upp ögonen för stadens verksamheter och ser att detta är bra arbetsplatser med roliga och viktiga arbetsuppgifter som de förhoppningsvis kan söka sig till i framtiden. Den bransch som jag själv har mest erfarenhet av är förskolan, och där har jag mött flera ungdomar som har fått upp ögonen för att förskolan är en både rolig och viktig arbetsplats och har inspirerats till att utbilda sig vidare till förskollärare. Det är något vi har en stor brist på i Stockholm, så där kan vi behöva öppna ögonen på fler.

Intresset hos ungdomarna är stort. Under 2015 ansökte ca 15 000 ungdomar om våra sommarjobb. Det är 5 000 fler än året före. Det är alltså en viktig politik för många ungdomar. Staden erbjöd nästan 10 000 ungdomar ett arbete under sommaren 2015. Drygt 8 000 anställdes. I jämförelse med borgarnas sista sommar vid makten har nästan 48 procent fler ungdomar fått ett feriejobbserbjudande under 2015. Det är ett resultat som det är lätt att vara nöjd med. Ungdomarna är också överlag nöjda med sina arbetsuppgifter, och de anser också att de har tagits emot väl på sina arbetsplatser.

De stora ambitionerna vi hade att ge fler en chans att sommarjobba har öppnat nya arbetsplatser för sommarjobb, men som vi kan se i den utvärdering som vi nu har gjort för att ta reda på hur det här arbetet kan förbättras finns det en del som kan förbättras. Utvärderingen lyfter också fram konkreta och bra förslag som kan förbättra kvaliteten och förstärka möjligheten att få ett feriejobb oavsett vilken stadsdel ungdomen bor i.

Den borgerliga oppositionen är kritisk till resultaten trots att de själva bara lyckades erbjuda lite drygt 6 000 ungdomar sommarjobb. Kritiken är kanske inte oväntad, men grunderna för kritiken är minst sagt svajiga. I sin reservation lyfter man fram att jobben inte ska ha gått till dem som mest behöver dessa jobb. Det är inte sant. I riktlinjerna har de grupper av ungdomar som vi också i övrigt kan se har störst behov av stöd och insatser för att komma in på arbetsmarknaden prioriterats. Det handlar om ungdomar som har avbrutit sina gymnasiestudier, ungdomar med funktionsnedsättningar och ungdomar som av olika sociala skäl behöver förstärkt stöd.

Anförande nr 141

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande, kommunfullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag vill också påminna er om att den rödgrönrosa majoriteten har erbjudit mer än 10 000 jobb till våra ungdomar i Stockholms stad, och 8 000 har fått chansen att prova på att jobba.

Att få chansen till ett nytt kapitel, antingen genom att jobb eller genom utbildning, är en av nycklarna till en hållbar utveckling i staden. Jag tror att vi alla i den här salen är överens om det. Jag är personligen mycket glad över hur det ser ut där jag är ordförande, Hässelby-Vällingby. Där kunde vi erbjuda över 1 060 ungdomar ett sommarjobb. Det är nästan 57 procent fler än vad Alliansen kunde erbjuda under det sista året som ni satt vid makten. För många av de unga som fick sommarjobb eller kommer att få det i fortsättningen är det jätteviktigt. Det är deras första steg in på

arbetsmarknaden. De får möjlighet att gå upp på morgonen och gå till ett jobb. Ett första jobb är ett nytt kapitel för dem, och ett första cv tar sin form. Det är viktigt.

Utvärderingen visar att det finns utvecklingsområden, och vi har högre ambitioner. Vi tar till oss kritiken, och vi ska titta på dessa utvecklingsområden. Jag vill också påminna er om att 78 procent av dessa ungdomar har svarat att de har haft meningsfulla aktiviteter och meningsfulla arbeten.

Med dessa ord vill jag än en gång yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 142

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har lyssnat på den här debatten, och majoriteten pratar väldigt mycket om det antal sommarjobb som man har åstadkommit. Men ni säger ingenting om att ni tog bort 19 miljarder kronor från arbetsmarknaden på riksnivå genom höjda arbetsgivaravgifter. Det var 19 000 ungdomsjobb i hela länet, de flesta i Stockholm, som drabbades av detta. Många av de här jobben var just sommarjobb, jobb för ungdomar under sommaren.

Anförande nr 143

K a d i r K a s i r g a (S): Nu diskuterar vi kommunalpolitik. Om vi har tagit bort så många miljarder och det har påverkat sommarjobben undrar jag verkligen varför ni inte har levererat så många som vi har levererat under det här året. Det ni säger är lite motsägelsefullt. Det är surt, som räven sade om rönnbären. Vi levererar. Vi har statistik och siffror på det, och vi kommer att fortsätta att visa att jobben är viktiga för våra ungdomar och för att föra Stockholm samman.

Anförande nr 144

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi saknar lite statistik i den här utvärderingen. Det gäller helt enkelt vad det är för arbetsuppgifter som ungdomarna har haft. Hade det funnits hade vi också kunnat få en bättre bild av om det är meningsfulla arbetsuppgifter eller inte som vi debatterar. Vi hoppas helt enkelt på bättring till nästa gång. Jag kan också tillägga att hade Sverigedemokraterna suttit med i arbetsmarknadsnämnden hade vi aldrig släppt igenom detta, men vi hoppas på bättring till nästa gång.

Det är enormt viktigt att det är meningsfulla arbetsuppgifter. Vad händer med en ung människa som är på sitt första arbete och undrar varför man har fått de här arbetsuppgifterna som helt saknar mening och betydelse? Man får helt enkelt en mycket dålig syn på vad arbete är. Det är enormt viktigt att det är meningsfulla arbetsuppgifter man utför. Det är en av fem, nästan en av fyra, som anser att de har utfört arbetsuppgifter som inte har känts så meningsfulla. Hade vi fått bättre statistik på vilka arbetsuppgifter som har utförts hade haft vi en bättre bild av vad som behöver förbättras.

Men hur som helst yrkar Sverigedemokraterna bifall till förslaget.

Anförande nr 145

K a d i r K a s i r g a (S): Du har hela underlaget framför dig, Martin. Men jag kan läsa upp det för dig om du inte har hunnit läsa ärendet. 88 procent av ungdomarna

trivdes med arbetsuppgifterna på sitt feriejobb. 91 procent av ungdomarna uppger att de har blivit bra omhändertagna. 78 procent av ungdomarna anser att deras arbetsuppgifter har varit meningsfulla. Alla de här siffrorna finns i ärendet. Jag rekommenderar dig att läsa underlaget innan du går upp i talarstolen.

Anförande nr 146

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag sade precis att en av fem, nästan en av fyra, anser att de har utfört arbetsuppgifter som inte har varit så meningsfulla. Det är en mycket hög siffra som man måste ta till sig. När man ser den statistik som har tagits fram i den här utvärderingen undrar man varför ni inte kunde ha tagit fram lite detaljerade uppgifter om vad det är för arbetsuppgifter som våra ungdomar har utfört. Jag anser att vi hade kunnat ha en bättre debatt om så hade varit fallet.

Anförande nr 147

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Fru ordförande! Det naturliga ska ju vara att man ska hitta sitt eget sommarjobb och etablera sig på arbetsmarknaden på egen hand. Det är en vinst såväl för kommunen som för den enskilde, men så fungerar det inte för alla. Då är feriejobb en bra lösning, och då är det viktigt att det fungerar som det ska, det vill säga att de i första hand går till personer i behov av stöd, till exempel ungdomar i utanförskapsområden som har svårt att ordna jobb på egen hand eller ungdomar med funktionshinder.

Feriejobben ska också vara meningsfulla och skapa ett värde för såväl arbetstagare som arbetsgivare. Feriejobb är för många också ett första steg in i arbetslivet och ett sätt att lära sig ta ansvar. Det handlar om framtidstro. Det är också enormt viktigt att ungdomar får rätt bild av vad ett arbete innebär.

Jag förstår att borgarrådet är nöjd med utfallet, för en del av utfallet ser tillräckligt bra ut. Men det finns brister, och det är dem vi måste rätta till. Prioriteten tycks i första hand ha varit att få ett visst antal ungdomar anställda snarare än att anställa ungdomar som behöver det mest. Att ungdomarna i sig var prio tre framgick av det jag kunde läsa mig till i utvärderingen. Kvantitet har i viss mån gått före kvaliteten. Arbetsuppgifterna har inte varit fullt ut meningsfulla. För oss kristdemokrater är det viktigt att de jobb som staden förmedlar bidrar till verksamheten och får den enskilde att känna sig behövd och att arbetsuppgiften är meningsfull. Men hela 22 procent kände att jobbet inte var meningsfullt. Det är 22 procent för mycket. Jag ser det som ett misslyckande men något som skulle kunna bli mycket bra om man inte jagar bra siffror och statistik utan i stället inger framtidstro för Stockholms ungdomar, särskilt i utanförskapsområdena.

Anförande nr 148

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Många kloka argument har sagts från den rödgrönrosa sidan om värdet av sommarjobb. Jag skulle vilja lägga till en sak. Jag träffade för ett tag sedan folk från Nynäshamn som satsade på jobb till alla unga. De berättade att de hade blivit kontaktade av Brå, Brottsförebyggande rådet, som konstaterade att ett schyst första jobb var brottsförebyggande. Unga människor lärde sig hur det fungerade på arbetsmarknaden.

Här någonstans finns kärnan till varför en satsning på sommarjobb är viktig. Det handlar om att vi genom att ge de unga erfarenheter, genom att ladda dem med kompetens bidrar till att de klarar sig bättre framöver.

När företrädare för Kristdemokraterna, Moderaterna och Liberalerna har varit uppe har de pratat om sänkta arbetsgivaravgifter och om sänkta trösklar. Det blir ett ganska tydligt mönster, tycker jag. Egentligen kan man säga att det hela kan formuleras i frågan: Ska vi öka deras värde eller sänka deras pris?

Vi har valt sida, och vi vill öka deras värde på arbetsmarknaden. Jag tycker att ni ibland skulle behöva fundera över vilken ställning ni har tagit.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 149

O f e l i a N a m a z o v a (KD): Värde kan också handla om att faktiskt ha ett jobb. Om man inte har ett jobb känner man inte särskilt mycket värde. Det viktigaste är att ha ett jobb och känna sig behövd i ett samhälle som man lever i och känna sig delaktig i samhället. Hellre låga arbetsgivaravgifter än inget jobb alls.

Anförande nr 150

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): I DN:s näringslivsdel skrev Maria Crofts, krönikör, i går att jobb på lovet ger bättre framtidsmöjligheter. Var med oss, satsa och utveckla sommarjobben! Det kan bli en fantastisk gemensam resa.

Anförande nr 151

L i s a P a l m (FI): Ordförande, fullmäktige! Vi har höga ambitioner vad gäller att unga ska få ett feriejobb och testa på arbetslivet här i Stockholm. Det handlar också om att få ta ansvar. Nästan 10 000 har fått chansen till ett jobb här i Stockholm genom den rödgröna majoriteten.

I den utvärdering som nu behandlas kan vi nu se en rad förslag på hur vi kan åtgärda de luckor som finns. Majoriteten av alla unga som fick jobb är nöjda, men det finns sådant som behöver åtgärdas, som att man inte känner att man inte får ha meningsfulla sysslor även fast majoriteten tycker att man har det.

Det är viktigt att vi tar med oss den här utvärderingen och de höga ambitionerna för att skapa meningsfulla feriejobb och för att skapa en positiv utveckling för ungdomarna i staden. Det är de värda.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 152

C l a e s E l m g r e n (S): Herr ordförande! Även jag ska yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Många har redan sagt det, och alla i salen stryker säkert under vikten av första kontakten med arbetslivet genom sommarjobb. Men att kalla det här för ett misslyckande tycker jag inte riktigt att det finns skäl att göra. Jag tycker att vi ska sträcka på oss i salen i och med att vi vill öka ambitionerna när det gäller sommarjobb.

Vi tycker att det är viktigt att följa upp och se vilka behov som finns för att utveckla det här, och det är därför vi har gjort den här utvärderingen. Vi tar fram ett antal konkreta åtgärder som behöver vidtas för att det ska bli ännu bättre kommande år. Det går inte att säga att det i utvärderingen är belagt att de ökade volymerna har påverkat kvaliteten negativt. Det har bland annat sagts att 19-åringarna tränger undan andra ungdomar. Vi ska tänka på att 19-åringarna är en viktig grupp som är på väg ut från gymnasieskolan. Att allt fler får sommarjobb har också ett värde i sig. Jag tycker att vi ska se möjligheter att jobba tillsammans.

Jag tycker som sagt inte att det finns fog att säga att det finns problem med att vi ökar volymerna.

Anförande nr 153

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Herr ordförande! Jag tänkte på det du sade, Claes, om att det inte är något problem med att man ökar volymerna. Det stämmer ju, så länge man håller det man lovar. Vi kan ta som exempel att Socialdemokraterna lovade i valrörelsen alla ungdomar sommarjobb på Södermalm. Men det blev ju ett platt fall. Många ungdomar blev väldigt besvikna för att det löftet inte hölls. Det handlar om att man måste kunna leverera det man säger.

Hur är det för ungdomarna på Södermalm det här året? Det skulle jag vilja veta. Kommer alla att få ett sommarjobb?

Anförande nr 154

C l a e s E l m g r e n (S): Det kan jag inte svara på, för jag vet inte utfallet än. Men jag tycker att man ska se det som en ambition, en viljeyttring att alla som söker ska få möjlighet till sommarjobb. Sedan måste man ta hänsyn till realiteterna och ekonomiska möjligheter att ta emot sommarjobbare. Men jag hoppas verkligen att vi om inte det här året så i alla fall längre fram kan erbjuda alla unga på Södermalm sommarjobb.

Anförande nr 155

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Kära stockholmare, kära åhörare, kära invånare! Jag vill passa på att uppmärksamma att partiledare till samtliga partier som finns i riksdagen har haft sommarjobb. Jag har roat mig med att kollat upp vilka som har haft sommarjobb och börjar med Centerpartiets Annie Lööf. Hennes första jobb var på en herrklädesbutik i Värnamo. Anna Kinberg Batra, partiledare för Moderaterna, hade sitt första sommarjobb hos en glasskiosk i Sörmland. Pengarna använde hon för att resa. Stefan Löfvens, Socialdemokraterna, första jobb var att röja sly utmed vägarna i Ådalen. Jan Björklund från Liberalerna berättade i Almedalen att hans första sommarjobb var som städare. Åsa Romson från Miljöpartiet hade sitt första sommarjobb på Scania, i disken i personalrestaurangen. Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt hade sitt första jobb hos en elevorganisation i Stockholm.

Alla kändisar och alla näringslivstoppar har haft ett sommarjobb. Mitt första sommarjobb var på en avdelning på Karolinska sjukhuset, på förlossningsavdelningen. Där fick jag möjlighet att möta människor och få en inblick i arbetslivet. Där fick jag se hur stressade barnmorskorna är, hur de springer mellan olika pass, vilka vardagshjältar läkarna är, och såg också resursbristen, som är påtaglig för sjuksköterskorna.

Det handlar om att träffa människor. Erfarenheter som jag kunde berätta om för mina gymnasiekompisar, föräldrarna och folk som jag träffade i mitt umgänge är viktiga att ta vara på. Jag är extra glad för tre saker. 10 000 unga stockholmare har fått möjligheten till ett sommarjobb. De har samma möjligheter att berätta det de upplever i sitt arbetsliv. Speciellt glad är jag att Rinkeby-Kista har gett alla ungdomar ett sommarjobb och att 91 procent tycker att de var väl omhändertagna.

Det här är starka och bra siffror. Det är ett plus när det gäller att få ett första steg in i arbetslivet. Jag hoppas att vi kan utveckla och förbättra det här så att vi även kan erbjuda jullovs- och höstlovsjobb och att vi kan ytterligare höja kvaliteten så att fler av våra ungdomar blir nöjda med sitt första sommarjobb.

Jag är en varm anhängare av sommarjobb och vill ha fler och fler sommarjobb. Bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 156

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det är fantastiskt bra exempel som du räknar upp, Nassir Abdullahi, på första jobb. Mitt första jobb var för övrigt på en Weibullsbutik.

Vi är helt överens om vikten av ett första jobb, men du tillhör en majoritet som har valt att höja arbetsgivaravgifterna för unga, ett första steg i augusti, sista steget nu i juni. Det gör att ungas konkurrenskraft helt försvinner. De har ingen konkurrensfördel om inte arbetsgivaravgifterna är lägre för unga. Hur försvarar du det?

Anförande nr 157

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Låt mig klargöra en sak. Jag är väldigt stolt över att tillhöra den rödgrönrosa majoriteten. Oftast brukar vi höra från oppositionen anklagelser för att vi är ett bidragsparti. Det är tvärtom. Det är ni som är bidragspartier. Ni satsar på ROT och RUT, medan vi satsar på att ge pengarna till ungdomarna så att när ungdomen som jobbar på McDonalds går hem kan den sjukskrivna mamman känna att hon får det stöd hon behöver från samhället, inte att skatteintäkterna går till McDonalds eller något annat näringslivsföretag.

Jag satsar hellre på ungdomarna än på företagen.

Anförande nr 158

J o a r F o r s s e l l (L): Det finns många saker som de flesta människor har gjort. Till exempel har nog de flesta av våra partiledare ätit gröt eller firat nyår, men det betyder inte att det är därför de har blivit partiledare. Det är också intressant att man nämner en massa människor som har ett jobb och säger att de har haft ett första jobb. Ja, men det är klart att de har haft ett första jobb när de har ett jobb. Det är inte märkligt.

Problemet är att när man bara satsar på volymer och inte har någon form av prioritering för att hjälpa dem som står längst från arbetsmarknaden kanske det bara är Jan Björklund, Stefan Löfven och Åsa Romson får jobb. Det är sådana som redan står relativt nära arbetsmarknaden som får jobb.

Det är också intressant att du säger att du hellre satsar på ungdomar än på näringslivet när ett par av de partiledare som du räknade upp hade sitt jobb inom näringslivet,

till exempel Scania. Det handlar inte om att satsa på näringsliv eller på ungdom. Det handlar om att vi ska se till att arbetsmarknaden fungerar också för unga, genom sänkta arbetsgivaravgifter och genom satsningar på näringslivet.

Anförande nr 159

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Vi kan väl vara överens om att ett första jobb, ett feriejobb, är betydande, oavsett om det handlar om partiledare eller näringslivstoppar. Det finns tusentals exempel på hur oerhört viktigt det första steget in i arbetslivet har varit, och då tänker jag på sommarjobbet. Där tror jag att vi är överens, det finns ingen motsättning kring det. Vad det finns motsättning kring är att vi satsar mer på vår välfärd än på att ge skattesänkningar till företagen. Där skiljer vi oss enormt åt.

Ett tydligt exempel är att vi värnar om att satsa på grupper som är socialt utsatta. Exempelvis i Rinkeby-Kista har vi erbjudit alla sommarjobb som har sökt det. Det är ytterligare ett exempel på att den rödgrönrosa politiken värnar ett sammanhållet Stockholm.

Anförande nr 160

J o h a n n a S j ö (M): Herr ordförande, ärade ledamöter, kära stockholmare! Att ta ansvar och lära sig hur arbetsmarknaden fungerar är en viktig del i feriejobb och ungdomar. Men det är tyvärr inte det som har varit i fokus för den rödgrönrosa majoriteten i deras satsning. Det här är ju jobb som kommer en annan väg än den vanliga, och vad lär ungdomarna av att man får ett jobb som inte behöver utföras, ett jobb utan att det finns några krav ut eller några krav in? På vilket sätt lär ungdomarna då att ta ansvar? På vilket sätt lär de dem hur arbetsmarknaden fungerar? Kommer den här insatsen att ens fungera som en första rad i cv, eller kommer det att bli en insats som kommande arbetsgivare bortser ifrån som irrelevant?

Med tanke på alla dessa frågetecken finns det anledning att göra en fördjupad analys av vilka som har fått möjligheten att få feriejobb, i vilken mån de anställda har levererat kvalitetshöjning och på vilka bevekelsegrunder ungdomar har tackat nej. Under förra mandatperioden fokuserades insatserna på dem som hade det svårt att ordna feriejobb på egen hand. Det gjordes riktade insatser så att de verkligen nådde till dem som stod långt bort från arbetsmarknaden. Till skillnad från vad som tidigare har anförts gjordes det utvärderingar. Ungdomarna tyckte att det var meningsfulla arbeten de hade utfört.

Under Alliansen fick också arbetsgivaren ta ansvar. Man sträckte ut handen från staden. Arbetsgivaren utmanades, och man hjälptes åt att anställa feriearbetare. Från den nationella nivån underlättades det med sänkta arbetsgivaravgifter och en arbetsgivarpositiv inställning. Framöver bör samverkan ökas mellan skola och arbetsgivare för att visa vad som kan och bör göras för att öka förståelsen för och underlätta övergången från skola till arbete.

De insatser som gjordes under den förra mandatperioden med McDonalds och med Handelskammaren gjorde avtryck. Vad ska ni göra? Hur ska ni få arbetsgivarna, de vanliga arbetsgivarna, med på vagnen? Hur tänker majoriteten när det gäller att dra undan möjligheterna för ungdomar att ha riktiga jobb hos riktiga arbetsgivare genom sänkta arbetsgivaravgifter? I stället plockar ni från kommunalt håll de lågt hängande

frukterna och anställer ungdomar i stadens verksamheter i stället för att låta dem komma ut i den reguljära arbetsmarknaden med riktiga feriearbeten.

Anförande nr 161

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag förstår att många av er vill prata nationell politik i stället, eftersom det är svårt att säga att ambitionerna på den lokala nivån är mycket högre. Trots era attacker på vår regering är det så att arbetslösheten bland unga i Stockholm fortsätter att sjunka. Arbetsgivaravgifterna verkar inte ha lett till det jobbscenario som ni ville måla upp.

Min fråga handlar egentligen om näringslivssamverkan. Det är någonting som det pratas väldigt mycket om och som vi får väldigt mycket propåer om från er och andra i oppositionen. Man vill ha mer sådant. Jag kan bara instämma. Vi behöver bli mycket bättre på att samarbeta med näringslivet för att få fler platser, och vi har påbörjat. Vi har 300 platser i år tillsammans med näringslivet. Var fanns era näringslivssommarjobb? Ge mig ett tydligt exempel, tack!

Anförande nr 162

J o h a n n a S j ö (M): Era volymer är större, men vi hade kvaliteten i fokus på ett helt annat sätt än vad ni har. Ni har plockat de lågt hängande frukterna. Vi har verkligen ansträngt oss för att nå dem som stod riktigt långt bort och som själva inte klarade av att komma in på arbetsmarknaden.

Det är utmärkt att vi är överens om att samverka med näringslivet. Men de första stapplande stegen togs under Ulla Hamiltons tid. Det tar tid att bygga upp ett sådant samarbete. Det är jättebra att ni vill ha näringslivet med på en satsning från staden. Men det allra bästa är om man kan få näringslivet att anställa.

Rom byggdes inte på en dag, och Rom raserades inte på en dag, och det kommer på sikt att vara förödande för unga som vill ta sina första steg in på arbetsmarknaden att ni gör det svårare och dyrare att anställa dem.

Anförande nr 163

A w a d H e r s i (MP): Herr ordförande! Jag är den första att säga att Johanna är en väldigt duktig retoriker, men hon har verkligheten mot sig. Det är nämligen så att från februari 2015 fram till februari 2016 har ungdomsarbetslösheten sjunkit med 3 procent. Jag tycker att det är fint. Det är någonting som ni inte kunde leverera. Vi är absolut inte nöjda, men vi ser att ungdomsarbetslösheten sjunker.

Jag hör inte några förslag från er, ni bara gnäller. Ni pratar om sänkta sociala avgifter för ungdomar. Jag kan inte förstå varför en nyutexaminerad från KTH som är 23 år ska få en sänkt arbetsgivaravgift. Han eller hon klarar sig i alla fall.

Anförande nr 164

J o h a n n a S j ö (M): Det är jättebra att ungdomsarbetslösheten sjunker, utmärkt. Det är möjligt att det har med konjunkturen att göra. Det är möjligt att det har att göra med hur stora kullarna är, men det spelar inte så stor roll.

Det vi diskuterar i dag är ett ärende som vi är överens om. Ja, man kan tycka att vi ägnar mycket tid åt att tjafsa om ett ärende som alla är överens om, men nu

diskuterar vi vad som är viktigast på marginalen. Som borgarrådet och jag hade tillfälle att säga tidigare i dag har vi en väldigt stor samsyn när det gäller många saken inom det här området, men det är ändå intressant att diskutera på marginalen vad vi skulle vilja göra på ett annat sätt.

Vi vill inte att man ska lägga direkt riktade satsningar på dem som ändå skulle klara sig själva. Vi vill att man ska rikta de direkta satsningarna på dem som har det svårast, som är funktionshindrade, som har föräldrar som står långt ifrån arbetsmarknaden och så vidare.

Jag kan förstå vad du menar när du säger att de som kommer från KTH borde ha det lättare att få ett jobb än de som inte gått på KTH. Men det är ändå så att den som är 23 år, kommer från KTH och aldrig har haft ett jobb har väldigt mycket svårare att få ett jobb än den som är 40 och har haft ett jobb.

Anförande nr 165

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Vi socialkonservativa tolkar det här ärendet som att vår uppgift är att ta ställning till den rapport som gjorts av Sweco. Det är väl en ganska viktig uppgift. När vi behöver veta hur feriejobben fungerar är det här ett sätt att få information om den saken. Därför kommer jag att fokusera på underlagsrapporten.

Den här rapporten är ingen bra rapport. Nu vet inte jag hur mycket pengar man har betalat för den här rapporten. Det är väl en affärshemlighet. Förmodligen är det väl 150 000. Tydligen har den skrivits av en seniorkonsult som har lagt ut det praktiska arbetet på 25-åringar som tagit hand om databearbetningar och så vidare. Rapporten är alltså inte bra, och därför yrkar jag avslag på kommunstyrelsens förslag till beslut, och jag lämnar yrkandet skriftligt.

Jag ska ytterligare redogöra för varför jag anser att den här rapporten inte räcker till. Det här är bekymmersamt, för man har tydligen gjort sådana här utvärderingar några gånger. Om vi nu godkänner den här rapporten blir uppdragsgivaren nöjd, och man kommer att fortsätta att leverera rapporter till oss som faktiskt kan göras bättre och som kan ge oss mer information.

Vi ser till exempel att enkäterna som har skickats ut saknas. Det brukar vara standard att man lägger enkäterna som bilagor. Nu vet inte jag om Sweco har haft enkäterna som bilaga, och när det sedan kom hit har man plockat bort bilagorna. Hur som helst är det inte bra, och det är en stor brist.

Min övergripande kritik mot den här rapporten är att ungdomarna, de som faktiskt jobbar, inte får komma till tals i tillräcklig omfattning. Det är några korta frågor som riktas till ungdomarna. Jag återkommer.

Anförande nr 166

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag trodde att jag skulle få förmånen att avsluta debatten, men vi får väl se.

Nästan 10 000 ungdomar erbjuds sommarjobb förra året. Det är jag stolt över. Jag är stolt över att vi har höga ambitioner. Man frågar sig om kvantiteten är viktig. Ja, jag

tycker att den är viktig. Jag tror inte att man söker ett sommarjobb i staden om det är lätt att få sommarjobb på annat håll via andra kontakter, eftersom det oftast är längre perioder som man får ett jobb för när man har andra kontakter.

Har det gått ut över de prioriterade grupperna? Nej, vi ser att 98 procent att de prioriterade grupperna får jobb. I Rinkeby-Kista, som är ett område där man kan tänka sig att många har större behov, har 100 procent fått möjlighet till sommarjobb i staden.

Betyder det här att det inte behövs förbättringar? Nej, det är precis det som den här rapporten är till för. Vi ska kunna bli ännu bättre. Det är klart att vi inte är nöjda när 22 procent säger att de inte har haft meningsfulla arbetsuppgifter. Självklart vill vi att den siffran är 100 procent. Även om det inte är en realistisk målsättning, måste siffran vara högre än 78. Det är därför vi gör den här utvärderingen.

Vi pratade tidigare i dag om att stoppa huvudet i sanden. Det här är ett sätt för oss att inte stoppa huvudet i sanden utan att se vilket förbättringspotential det finns, hur vi kan se till att fler ungdomar får meningsfull sysselsättning på sitt sommarjobb i Stockholms stad.

För vår del vill jag tacka för debatten. Som Johanna Sjö påpekade finns det inte mellan oss som sitter i nämnden några reservationer, utan vi har lite olika idéer hur vi kan göra det här bättre. Jag ser ambitionen om fler platser som en mycket viktig förbättring. Jag tror att det för de stockholmare som lyssnat på debatten har blivit tydligt att vi i huvudsak är överens men att det på marginalen finns en skillnad, en marginal som för mig är ganska stor.

Anförande nr 167

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Som sagt handlar min huvudkritik om att ungdomarna inte får komma till tals i den här korta magra rapporten. Eftersom vi inte har sett hur enkäterna är utformade kan vi inte ta ställning till vilka frågor som har riktats till ungdomarna. Här vore det på sin plats att det fanns öppna svarsalternativ så att ungdomarna skulle kunna skriva in sina egna synpunkter i stället för att de, som det verkar, bara har kryssat i någon ruta. Det är en brist.

Man får inte veta hur enkäterna har gått ut. Har det varit över e-mejl, är det internetenkäter, eller har de gått med post? Är det stickprov, eller är det totalenkäter? Har de gått ut till alla? Sådant behöver man få veta för att kunna ta ställning. Men det får vi alltså inte veta någonting alls om i den här magra rapporten, som är väldigt kortfattad.

När det gäller diagram 8 på sid. 275 hade det varit naturligt att man hade svarsalternativet "Vet ej". Anser du att det finns en samsyn i Stockholms stad kring dessa målsättningar? Om man anser att man inte vet, om man alltså inte vet vad folk tycker i Stockholms stad, måste man ha ett vet-ej-alternativ. Annars pressas man att skriva ja eller nej. Det är en brist.

En annan fråga när det gäller enkäterna som riktats till ungdomarna, där vi inte vet om det är stickprov eller inte, är att det står att man har gjort 76 djupintervjuer och att en majoritet av dessa genomfördes i Rinkeby-Kista. Stockholms stad är stor, och

syftet med en studie och en utvärdering är att man ska kunna få information. Man ska kunna dra slutsatser utifrån ett stickprov. En statistiker skulle sätta i halsen om man såg att det bara har lagts ut intervjuer i en viss stadsdel, såvida man inte kan motivera det. Men man har inte motiverat det på något sätt.

Det finns mycket mer att säga om den här rapporten, och jag återkommer.

Anförande nr 168

R i c k a r d W a l l (-): Jag går vidare. Låt oss titta på struktureringen i exempelvis diagram 20. Man har överst "Kommunal", sedan "Entreprenörer" och så "Frivilligorganisationer". I det följande diagrammet 21 har man kastat om ordningen på kategorierna. Det är inte bra, för det skapar förvirring. Jobbar man på Sweco och får ett uppdrag som en seniorkonsult ska man klara av att göra diagrammen på ett kongruent sätt. Det är också en brist.

I texten kommenteras de olika staplarna och hur man har svarat. Det talas om positiva svar och negativa svar. Jaha, i texten kategoriserar man det. Men när vi nu läser vilka alternativ som de svarande har haft att ta ställning till ser vi alternativ: "Håller inte alls med" – det är negativt; "Håller med till viss del" – det svaret kategoriseras som ett negativt svar. Det kan man diskutera ganska mycket. "Håller med till viss del" – är det ett negativt svar? Det är ett annat exempel på bristerna i rapporten.

Nu är jag så arg att jag inte kan koncentrera mig, men summan av kardemumman är att det är ett bekymmer om vi släpper igenom sådana här rapporter. Vad illustrerar mina exempel? Jo, seniorkonsulten har slarvat igenom det här; man har inte tagit det här på allvar. För oss är det viktiga saker, men man har bara rutinmässigt slarvat igenom det här. Det är inte bra att vi betalar för sådant. Vi ska markera för Sweco och säga: Det här är en dålig rapport. Bättring till nästa gång! Annars kommer vi att fortsätta att få sådana här rapporter.

Jag yrkar avslag på rapporten, och jag kan säga att jag kommer att begära votering.

§ 19 Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § och rapportering enligt 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt 4 kap 1 § socialtjänsten (SoL) kvartal 3 år 2015 (Utl. 2016:40)

Anförande nr 169

A n d r e a S t r ö m (M): Herr ordförande! Antalet ej verkställda beslut fortsätter att öka. Det finns två delar i det här, om man nu ska vara helt ärlig. Den ena är den del som det är svårare för majoriteten att kontrollera, till exempel återtagen ansökan eller om den enskilde inte är kontaktbar. Sedan finns den andra delen, som är mycket lättare att kontrollera och som majoriteten och politiken har ett ansvar för, och det är den del som beror på resursbrist eller kompetensbrist bland personalen. Den har tyvärr ökat drastiskt under den aktuella perioden.

Därför är min fråga: Hur tänker borgarrådet åtgärda resursbristen för att få ned antalet ej verkställda beslut?

Anförande nr 170

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det finns en inriktning från oppositionen att framställa det som att den här problematiken ökar. Det är mer sanning att säga att vi inte går framåt i de här frågorna. Det har varit en utmaning under en lång tid. Vi kan till exempel titta på ej verkställda beslut gällande boenden med särskild service där vi 2010–2012 skulle bygga 100 lägenheter per år. Vi nådde inte ens målet 40 procent i staden – ja, vi, jag skulle säga att den förra majoriteten inte nådde målet.

Det är flera delar i det här som är viktiga. Dels handlar det om boenden med särskild service där vi behöver se över ersättningssystemen. Ett tydligt uppdrag i budgeten i år är att se till att vi börjar bygga fler sådana boenden. Vi ska även förenkla ansökningsförfarandet vad gäller det stimulansbidrag som finns för att bygga boenden med särskild service.

Den andra delen när det gäller ej verkställda beslut är kontaktpersoner och kontaktfamiljer där vi inte heller lever upp till att tillräckligt snabbt tillhandahålla den insats som har beviljats. Det är en rätt stor omsättning i den här gruppen. Det är inte så att det är samma personer varje gång, utan man får insatsen förr eller senare, men det tar för lång tid. Där tror jag att vi kan göra mer när det gäller inte minst annonsering, att uppmärksamma stockholmarna på det mycket viktiga uppdraget att vara kontaktpersoner eller kontaktfamiljer. Vi har ett jobb att göra där.

Det är två stora delar där vi måste komma framåt för att komma till fler verkställda beslut inom tre månader.

Anförande nr 171

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Det är inte så att den gamla majoriteten rosade marknaden precis när det gäller byggande av funktionslägenheter. Jag tänker på Björn Ljung som satt i styrelsen av Stockholms hem. Man byggde ett helt kvarter med lägenheter på Södermalm, inte en enda sådan lägenhet byggde man. Det är rätt märkligt. Det är en svår marknad.

§ 20 Inför en kulturbonus (Utl. 2015:159)

Anförande nr 172

S o p h i a G r a n s w e d (M): Herr ordförande! När jag har varit ute och träffat fria kulturaktörer av olika slag har jag fått höra om en önskan och till och med en vädjan att vi ska se över och reformera kulturstödet, för det fungerar inte som det ser ut i dag. Det gynnar dem som redan är inne i systemet. Det är framför allt större aktörer som har fått kulturstöd under flera års tid.

Under Alliansens mandatperioder införde man två saker. Dels infördes en kulturbonus, dels reformerades det dåvarande kulturstödet. Det här är alltså två olika saker, men tanken är att de ska komplettera varandra. Syftet är att fler olika aktörer ska kunna ta del av stadens kulturbidrag av olika slag.

Kulturbonusen är ett sätt att skapa morötter för kulturaktörer att sträva efter mer självfinansiering, till exempel genom att se till att fler personer kommer på en föreställning. Därför kallar man det även för publikbonus.

När det gäller kulturstödet genomförde Alliansen en reform där man frångick det gamla systemet, som innebar att se på vad som hade gjorts. I stället fick man nu söka kulturstöd baserat på vad man ville göra. Man var helt enkelt tvungen att göra en projektplan, och man kunde ansöka om kulturstöd för ett år eller tre år framöver.

Kulturbonusen innebär inte att färre aktörer får ta del av de kulturpengar som staden har, utan faktiskt att ännu fler kan få ta del av pengarna. Nu har majoriteten tagit bort kulturbonusen, och man har även återgått till det gamla kulturstödet, eller så gott som det gamla kulturstödet. Det gynnar alltså större aktörer som redan är inne i systemet.

Med den här motionen vill vi i Moderaterna återinföra kulturbonusen, och därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 173

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag har många gånger i den här talarstolen talat för att kulturen behöver befrias från den ideologiska vänstersyn som så länge har präglat både Sveriges och Stockholms kulturpolitik. Det har skapats en onödigt konflikt mellan kultur och företagande, som långsiktigt hämmar kulturens utveckling. Här kommer kulturbonusen in som ett mycket viktigt verktyg.

Jag försvarar inte allt i det tidigare kulturbonussystemet. Men det behöver inte ens heta bonus, om det är så att ordet inte tänds glöden hos alla dem som utövar och utvecklar kultur i staden. Syftet med en kulturbonus är att skapa bättre möjligheter för kulturutövare att i allt större grad kombinera sitt utövande med företagande och entreprenörskap, samtidigt som vi vill bryta synsättet att bidragssystemet antas vara det enda sättet för kulturutövare att bedriva sin verksamhet. Men ett system som innehåller incitament för ökad egen finansiering gör att mer pengar kommer in i kulturen, och vi kan lösgöra pengar för kulturutövande.

Men inte allt gott kan finansieras med endast skattepengar, även om ni på vänstersidan tycks tro det. Donationer och privata investeringar tillsammans med ökade

biljettintäkter leder till inte bara ökad självständighet utan också till en kultur som i större utsträckning står för ett friare kulturliv, friare från politiskt inflytande, vilket är en grundläggande ambition i vår kulturpolitik.

Bifall till reservationen i kommunstyrelsen och bifall till motionen!

Anförande nr 174

A n n e - L i e E l f v é n (L): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Jag tänker fatta mig kort. Vi liberaler tycker att det är olyckligt att man har avskaffat kulturbonusen. Det var ett sätt att sätta ljuset på att det är viktigt att fler människor ska få ta del av kulturupplevelser, särskilt de som sällan eller kanske aldrig gör det. Frågan är vad majoriteten gör i stället för att den fria kulturen i staden ska nå en större publik.

För många här inne är det säkert självklart att ofta eller då och då gå på teater, dans, se utställning eller lyssna på ett föredrag, medan det för en del stockholmare över huvud taget inte finns på kartan. Många gånger är det för att man inte har ekonomiskt utrymme, och då hamnar kulturupplevelser långt ned på prioriteringsordningen. Det är med tanke på dem som det är särskilt viktigt att kulturen når en större och bredare publik. Här finns också ett tydligt barnperspektiv, och det ska man komma ihåg.

Vi behöver inte kalla det för kulturbonus. Det viktiga är att det bedrivs ett arbete för att så ska ske. För liberaler är inte kulturen ett särintresse. Det är en del att utvecklas och växa som människa.

Bifall till reservationen i kommunstyrelsen!

Anförande nr 175

S a l a r R a s h i d (S): Ordförande, ledamöter! Kulturen har ett egenvärde, kultur för kulturens egen skull, inte för något annat, kultur för värnande av det konstnärliga uttrycket, kultur är ett mål i sig självt. Kultur ska inte behöva tillföra något till de andra områdena. Kultur skapar sin egen rätt och sina egna mål. Först därefter kommer den att komma till nytta för andra områden.

Utformningen av stödet till det fria kulturlivet spelar därför en avgörande roll för stockholmare och för Stockholms kulturliv. Det är den närmsta tänkbara sättet från kommunens sida att värna friheten, rätten och möjligheten till det konstnärliga uttrycket.

Sophia Granswed argumenterar när det gäller kulturbonusen att det är rätt att från stadens sida ge bonus till kulturutövare som lyckas nå ut till fler med sin kulturverksamhet. Möjligen hade man kunnat acceptera ett sådant förslag om Moderaternas förslag till budget inte hade inneburit en skoningslös – ursäktat uttrycket – slakt med 76 miljoner kronor av kulturförvaltningens budget och ett förslag om hela 22 miljoner kronors mindre satsning på kulturstödet.

Det fria kulturlivet blir inte heller rikare om man enbart, som i det här fallet, skär ned på stödet och i stället ger mer resurser till, som Granswed försöker säga, kulturella uttryck som redan drar publik. Möjligen blir det mer kommersiellt men inte friare i sina uttryck. Möjligen blir det även ensidigt och ytligt, men inte rikare på mångkultur

och andra kulturella uttryck. Möjligen blir kulturlivet i Stockholm sammantaget fattigare på nya spännande kulturuttryck som ger avtryck i människors liv men som kanske inte drar stor publik, av logistiska eller andra skäl.

Det finns inte heller några bevis på att kulturbonusen faktiskt har bidragit till att man har nått nya grupper, som motionären påstår, utan snarare tvärtom. Kulturförvaltningen säger själv att uppföljningen av det systemet visar att bonussystemet inte gav de incitament man eftersökte. Stödet fick svag legitimitet hos kulturaktörerna och krävde en omfattande administration hos kulturförvaltningen och kulturverksamheterna.

Kultur har ett egenvärde, kultur för kulturens egen skull, inte för någonting annat, inte för klåfingriga politiker, administration och byråkrati, kultur för värnande av det konstnärliga uttrycket, kultur för att den har mål i sig själv.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 176

J o n a s N a d d e b o (C): Salar sade någonting riktigt bra på slutet: Kulturen ska hållas så långt borta från klåfingriga politiker som möjligt. Där är vi åtminstone överens.

Men lite av hans argumentationslinje får mig att tänka på en filosofisk övning i skolan. Om en tall faller i skogen, och ingen ser eller hör att den faller, har tallen i så fall fallit? Likadant känner jag här. Om kultur utövas, och ingen tar del av den kulturen, har kultur över huvud taget skapats? Jag tycker att det är lite grann åt det hållet.

Men precis som Salar säger: Kulturen ska bort från de klåfingriga politikerna. Se till att fler kan ta del av kulturen. Det ger mer kultur i staden.

Anförande nr 177

S a l a r R a s h i d (S): Jag förstår inte egentligen på vilket sätt upphovet till det kulturstöd som vi har varit med och bidragit till att fixa skulle ge mindre kultur. Vi har i stort sett tagit ert system, bara tagit bort kulturbonusen för att den slår så fel, för att den leder till att man ger bidrag till dem som redan är starka inom det fria kulturlivet.

Det är er slakt på det fria kulturlivet på 76 miljoner i er budget som skulle kunna bidra till att vi inte skulle få mer kultur i staden.

Anförande nr 178

S o p h i a G r a n s w e d (M): Herr ordförande! Jag vet inte vilka rapporter Salar har läst, men jag har läst de rapporter som kulturförvaltningen och Sweco har gjort. Salar har rätt i att det fanns brister i den dåvarande kulturbonusen, men det visade också att kulturen nådde ut till fler. Till exempel ökade verksamheternas publik med 13,5 procent, för att vara exakt. Intäkterna ökade med 6 procent, från 195 miljoner till 207 miljoner.

Jag tycker inte att man kan förkasta hela kulturbonusen baserat på det Salar säger. Däremot vill vi fortfarande nå ut till fler barn och unga, och det lyckades man inte

med fullt ut. Självklart finns det mycket att göra med kulturbonusen, och man kan till och med döpa om den. Men vad är ditt förslag, Salar, för att vi ska nå ut till fler?

Anförande nr 179

Salar Rashid (S): Mitt förslag är som sagt det förslag som vi har lagt fram i kulturbudgeten. Kulturstödet ska ha den transparens och innebära den insyn som det har gjort så att man ger fler möjligheten att söka kulturstöd, vilket vi har gjort när vi har tillfört 22 miljoner kronor.

Jag skulle snarare vilja fråga: På vilket sätt skulle ni utöka möjligheterna för det fria kulturlivet med en snävare och mindre budget då fler ska dela den budgeten? Det blir snarare mindre kultur. Det är där, tycker jag, frågan ligger.

När det gäller form håller jag inte med er. Vi har inte ändrat så mycket på kulturstödet. Det enda vi har tagit bort är kulturbonusen, vilket från branschen och det fria kulturlivet var ett önskemål. Så vi har lyssnat på dem. Jag tycker att också ni borde lyssna på det fria kulturlivet.

Anförande nr 180

Mikael Valier (KD): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter, den samlade världspressen och andra åhörare! Jag kunde inte begära replik på Salar anförande, men vad som är god kultur kan vi diskutera tills vi brinner upp eller smälter ned, men vi kommer aldrig att komma fram till vad som är god kultur. Troligen tycker inte Salar som jag, i alla fall inte på alla punkter. Vi behöver en bred kultur. Jag hoppas att den rödgröna majoriteten inte påstår att kultur som lockar stor publik är dålig kultur, för då är vi riktigt ute och cyklar. Skulle smal kultur vara det enda som är fint? Jag hoppas att vi är överens om att det inte är på det sättet.

Vi behöver incitament, för det är bra med incitament till att verksamheten bidrar till sin egen försörjning. Vi tror att det går att hitta en form som fungerar. Därför är det olyckligt att det inte finns intresse för det från majoriteten.

Var inte rädda för ordet bonus. Jag förstår att vissa känner så här: Wow, bankdirektör! Wow, försäkringsbolag! Nja, men lös det då, hitta ett annat ord, se till att det lönar sig att utöva kultur som folk tycker om. Det kommer att löna sig att utöva kultur som folk inte tycker om också, men inte riktigt på samma sätt.

Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 181

Salar Rashid (S): I grunden håller jag med dig. Jag vill inte heller lägga några värderingar i vad som är god eller bra kultur. Däremot undrar jag vad den kultursyn som ni representerar kommer att leda till. Vi måste vara överens om att i vilket fall kommer kulturlivet att behöva stöd, oavsett om det är från näringslivet eller från offentligt håll. Det jag vänder mig mot är marknadsiseringen av kultur, att kultur ska utövas på marknadsmässiga villkor. Det är där problemet ligger. Det är där vår kultursyn skiljer sig från er syn.

Anförande nr 182

M i k a e l V a l i e r (KD): Mycket riktigt tycker vi inte lika. Jag tycker inte om att du pratar om marknadsisering, Salar. Jag tycker att kultur som människor skapar och som folk tycker om gott kan löna sig.

Anförande nr 183

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Det finns en dikt av poeten och kallskänkan Jenny Wrangborg som heter *Jag är inget företag*, och när jag läste Sophia Gransweds motion tänkte jag på Jenny Wrangborgs dikt. När poeten skriver ”jag är inget företag” kan det tolkas, och så tolkar jag det, som en protest mot kravet på effektivitet och marknadstanke som kulturarbetarna drabbats av under Alliansens styre.

Vi har nu tagit bort bonussystemet som var ett piska- och morotssystem som inte fungerade och som premierade ökade publikintäkter i stället för att öka mångfald och kvalitet i kulturlivet. Vi rödgrönrosa värnar om konstnärlig frihet och om mångfald. Därför förstärker vi det ordinarie kulturstödet och har gjort en historisk satsning på det fria kulturlivet. Vi ökar kulturstödet med 21 procent totalt jämfört med 2014.

Vi fortsätter att förbättra kulturstödet, förenkla ansökningarna och minska detaljstyrningen med en långsiktighet som ger det fria kulturlivet det stöd som behövs för att fortsätta vara fritt och kunna pröva nytt och experimentera.

Frågan om hur vi politiker på bästa sätt kan stödja det fria kulturlivet är inte bara ett krig om ord. Det är inte bara det marknadsliberala begreppet bonus som är fel, utan det är hela Moderaternas syn på vad ett fritt kulturliv är. Vi tycker att politikerna ska behålla en armlängds avstånd till konstens innehåll och form, samtidigt som vi kan ge kulturarbetarna förutsättningar att i hög grad satsa på att fortsätta vara poeter, mimare, graffitikonstnärer och så vidare. Vi tycker inte att det är politikernas roll att lägga sig i konstens former och uttryck, och vi tycker inte heller att det är politikernas roll att med piska och morot tvinga kulturarbetarna att tänka mer på företagande och marknadsföring än på sitt eget konstnärliga skapande.

Vi måste lyssna på målgruppen. Lyssna på Jenny Wrangborgs dikt! Hon säger: Jag är inget företag. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 184

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Det var några kodord här som gjorde att jag inte riktigt kunde hålla mig, till exempel ”nyliberalism” som ju står för allt som ni tycker illa om på er sida, har vi förstått.

Juliana Gristelli säger att ni vill att politiken ska hålla sig på armlängds avstånd från kulturen. I couldn't agree more! En väldigt lång arm! Det tycker ju vi också. Men om ni verkligen tycker det måste jag ju fråga varför ni är så oerhört angelägna om att behålla det politiska inflytandet över kulturen genom att öka bidragen, genom att inrätta politiska referensgrupper och genom att på alla sätt ni kan se till att politiken har direkt inflytande, inte bara över finansieringen utan också över innehållet?

Anförande nr 185

Juliana Gristelli (V): Det är inte moderata politiker som talar om armlängds avstånd. Det är ni som säger att vissa konstformer, till exempel graffiti, är fula.

Bonussystemet har kritiserats och har visat sig vara ineffektivt och byråkratiskt. Det är administrativt krävande och har svag legitimitet hos målgruppen. Vi vill ha mångfald, yttrandefrihet och konstnärlig frihet i kulturlivet. Vi gör en historiskt stor satsning på det fria kulturlivet och har ökat kulturstödet med 21 procent.

Det är en stor skillnad i våra prioriteringar. För oss betyder armlängds avstånd att vi ger de förutsättningar som krävs för att konstnärer och kulturarbetare ska kunna fokusera på sitt konstnärliga arbete och inget annat.

Anförande nr 186

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig börja med att säga att en av de absolut viktigaste kulturfrågorna är just hur vi får fler att ta del av kulturlivet. Det finns en tydlig klasslogik i vilka som tar del av detta, ett tydligt socialt arv, ett tydligt kulturellt arv som det måste vara vår uppgift att bryta. Det är en av de största kulturpolitiska frågorna i vår tid, och det är en fråga, måste jag säga, som är lite mer komplicerad än att tycka att det räcker med att ge en finansiell bonus i efterhand till dem som har höjt sina egna intäkter.

Med det sagt tycker jag ändå att man alltid ska ha en öppenhet för att ändra i systemet för kulturstödet. Jag tycker faktiskt att en del av det ni gjorde under den förra perioden var bra, positivt och lovvärt, och vi har fortsatt att ändra i systemet. Det vi söker är ju någonting på många sätt svårt. Vi vill inte bara nå nya grupper, utan vi vill hitta en kombination som både ger långsiktiga villkor för aktörerna och är öppet för nya aktörer.

Därför har vi gjort en del ändringar. Visserligen inte de ändringar som Sophia Granswed påstår att vi har gjort, det vill säga vi har inte ändrat tillbaka till det gamla systemet, utan vi har behållit grundstrukturen i det system som antogs för någon mandatperiod sedan. Däremot har vi stärkt upp långsiktigheten i det. Vi har ökat fokus på de treåriga stöden, och vi har avskaffat den så kallade kulturbonusen.

Det har vi gjort delvis av principiella skäl. Det var nämligen så att bonusen delvis styrde, eller riskerade att styra, fel, mot enklare och mer lönsamma uppsättningar och program. Delvis har vi gjort det därför att den rent faktiskt inte fungerade. Systemet byggde ju på att man skulle få en bonus för att man ökade sin andel av egenintäkter, och kanske blev detta misslyckande som tydligaste när vi på kulturnämnden en gång för många år sedan behandlade anslagen för kulturaktörerna och kunde konstatera att en kulturutövare som fick sänkt anslag ju därmed hade ökat sin andel egenintäkter och då skulle få en bonus – något av den klassiska liberalismens stora kulturögonblick.

Det framgår också ganska tydligt i kulturförvaltningens tjänsteutlåtande varför detta inte fungerade. Man kan bara läsa de två tre första raderna. Där står: ”Bonussystem som konstruktion är ett reaktivt stöd som belönar ett utfall som blir synligt först när aktören står med facit i hand. Stödformen fick en svag legitimitet hos målgruppen

och uppfattades därför inte som ett incitament för att utveckla arbetssätt mot ökade egna intäkter.”

Så mycket mer tydligt kan det inte bli. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 187

S o p h i a G r a n s w e d (M): Det är glädjande, Roger Mogert, att du tycker att lite av det vi gjorde under den förra mandatperioden var bra. Men då skulle jag vilja fråga: Hur jobbar du i dag för att de fria scenkonstnärerna bland annat ska komma in i systemet och till exempel få kunna ta del av stadens kulturbidrag, få del av lokaler och så vidare? När jag har träffat dem säger de nämligen att det i princip är omöjligt att komma in om man inte har varit med i flera års tid. Det är de stora jättarna, de stora teatrarna som är väletablerade i stadens olika system som får bidrag, och inte bara från Stockholm stad utan även från landstinget liksom statliga bidrag.

De vittnar också om att de här verksamheterna heller inte fungerar klockrent, utan väldigt många tider på dygnets alla timmar står de här lokalerna tomma och man gör inte det som man påstår sig göra. Hur jobbar borgarrådet för att nå ut till de här scenkonstnärerna?

Anförande nr 188

Borgarrådet M o g e r t (S): Det viktiga är att vi har behållit det jag egentligen tyckte var kärnan i den förändring som Madeleine Sjöstedt gjorde, det vill säga att man såg till att alla kom in i samma system – samma ansökningsblankett, en ingång för alla. Detta gör att systemet är ganska enkelt. Det behandlar i grunden alla lika, oavsett om man är långsiktig eller om man är ny i systemet. Det är det ena. Jag tycker att det var en bra idé och en bra tanke, och den står vi fast vid.

Det andra är att vi har skjutit till ganska mycket nya pengar. Jag tror att det är 21 eller 22 miljoner extra till det fria kulturlivet i budgeten för 2016, och det gör att man kan få in många nya i systemet. När vi sedan tittar på effekterna kommer vi att se att det är många nya aktörer som kommer in. Tittar vi på filmsidan, där vi också har skjutit till extra pengar, kan vi se att det är en ökning av antalet, en mångdubbling av antalet filmfestivaler som får stöd. Det finns ett direkt samband med ett ganska öppet välkomnande system och extra pengar in i systemet.

Anförande nr 189

M i c k e S e i d (MP): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Jag tänkte inte tillföra så mycket mera nytt i debatten eftersom mycket klokt redan är sagt och timmen börjar bli sen. Därför yrkar jag bara yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 190

T o r u n B o u c h e r (V): Jag får väl förlänga debatten lite grann. Jag kan inte låta bli att gå upp och fråga varför nu Moderaterna tycker att just bonussystem skulle främja mångfald – det är helt obegripligt! Bonussystemet var ett utomordentligt kontraproduktivt system ur just precis mångfaldsperspektivet, ur alla sorters mångfaldsperspektiv, såväl nyliberala mångfaldsperspektiv som kanske intersektionella mångfaldsperspektiv eller andra mångfaldsperspektiv.

Jag kan tycka att för en huvudstad som vill ha ett kulturliv i världsklass är just mångfald ett bra ord, ett nyckelord. Det handlar om små, smala, olönsamma, experimentella, hopplösa risktaganden som nästan ingen begriper, inte ens de tio stackare i publiken som ändå har lyckats hitta till den lilla obskyra källarlokalen. Sådana kulturella havererade flygturer definierar till och med en huvudstads kulturliv i världsklass. Utan de här små, ganska misslyckade och absolut inte publikfriande hopplösa projekten har vi inte ett kulturliv i världsklass.

Utän alla dessa galna projekt som ändå med något symboliskt, litet ibland, första bidrag från kulturnämnden, möjligen projektets absolut enda inkomst och dessutom ofta totalt otillräckligt för att täcka några som helst kostnader egentligen, för det är ju så kulturlivet faktiskt rätt ofta också ser ut, får vi inte heller de där verkligt stora konstnärliga segrarna och inte heller dem som drar de stora folkmassorna till sig.

De här två sakerna behöver varandra, ungefär som mass- och elitidrotten. Ur detta perspektiv var kulturbonusen ett enda stort levande frågetecken. Även för mycket mer etablerade kulturarbetare framstod ofta bonusen som ett sorts stort ”varför”. Det var aldrig särskilt populärt bland kulturarbetarna, varken hos dem som fick bonusen eller hos dem som inte fick bonusen. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 191

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Bonusen och incitamentsstrukturen i finansieringen av kulturen infördes ju delvis som ett försök att komma till rätta med de väldigt svåra inlåsnings effekter som det gamla systemet hade. Var man en gång inne så förblev man inne, och det var nästan omöjligt för nya aktörer att komma in, precis som Sophia Granswed nyss sa. Det var enormt bekymmersamt, och jag är glad att Roger Mogert är så tydlig med att han också delar bilden av att detta var ett stort problem.

Det gjorde dock inte alla på er sida ens då. Mångfald är naturligtvis viktigt och centralt för ett fungerande kulturliv, men att kulturarbetarna och de som uppbär bidrag inte gillar när man förändringar förutsättningarna för bidragssystemet är inte i sig ett skäl att inte göra det. Det är klart att de inte gör! Folk vill ha ungefär samma regler att förhålla sig till hela tiden. Människor är inte förtjusta i förändring.

Anförande nr 192

T o r u n B o u c h e r (V): Problemet var väl att kulturbonusen inte alls löste de problemen med sådana som hade svårt att komma in i systemet eller små grupper som vill fram över huvud taget. Kulturbonusen har ingenting med det att göra, för det löste ingenting av de problemen över huvud taget – kort och gott.

§ 21 Ett bredare kulturutbud i Stockholm (Utl. 2015:161)

Anförande nr 193

S o p h i a G r a n s w e d (M): Ordförande! Stockholm har ett rikt kulturliv i dag. De senaste åren har det blomstrat, och det beror framför allt på att en hel del nya museer har startats upp – alla faktiskt i privat regi. Det är stiftelser och företag som har startat olika museer. Det här är bra och positivt för Stockholm!

Vid årsskiftet 2015-16 införde regeringen fri entré på alla statliga museer, 18 stycken, och majoriteten av dem ligger i Stockholm. Majoriteten i stadshuset låg steget före och införde fri entré redan förra året. Totalt är det här en kostnad på 80 miljoner kronor, och jag vill också bara säga att det här faktiskt är det enda vallöfte som den nuvarande regeringen har hållit. Ja – oj!

Stadens kulturverksamheter står inför väldigt stora investeringskostnader. Man ska renovera både Stadsbiblioteket, Stadsmuseet och Liljevalchs konsthall, för att nämna några. Det blir ökande investeringskostnader och samtidigt lägre intäkter. Vi ska även komma ihåg att ett ökat besöksantal innebär ökade driftskostnader, vilket inte majoriteten har tagit avstamp i när man införde reformen om fri entré på stadens museer.

Men det som kanske är mest anmärkningsvärt med den här reformen är att man redan har hunnit göra en utredning här i Stockholm som visade att faktiskt endast 5 procent av museibesökarna på Medeltidsmuseet uppgav att de besökte museet på grund av att det var fri entré.

Det värsta är heller inte de minskade intäkterna. Nej, det är faktiskt att staden går in och konkurrerar med annan väl fungerande verksamhet. För två veckor sedan kunde vi läsa i medierna om Fotografiska som berättade att hade den här reformen funnits redan för några år sedan så hade man inte kunnat starta Fotografiska. Man hade helt enkelt inte vågat. Det här hämmar alltså nya aktörer när det gäller att komma in på marknaden. Staden är inne och konkurrerar med privat verksamhet, och det är det som är mest uppseendeväckande med detta.

Med dessa ord yrkar jag bifall till motionen, där vi vill återinföra entréavgifterna på stadens museer.

Anförande nr 194

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag tänkte att Sophia Granswed skulle ta upp det här med Fotografiska. Det ironiserades ju en del över det. Kommer Andys lekland att stämma staden för att vi har gratis parklekar och sådant? Det är också en fascinerande tanke.

Men det finns faktiskt ett litet sakfel i det som Sophia tar upp om Fotografiska. Det som Fotografiska lyfte fram var framför allt att konsthallar som Bonniers konsthall aldrig hade kunnat öppna med den här politiken. Då kan det vara bra att påpeka att Bonniers konsthall har svarat på det och sagt att det hade de visst. De gick till och med gick före staten och avskaffade avgiften. Riktigt så avskräckande kan det kanske inte vara då.

Anförande nr 195

S o p h i a G r a n s w e d (M): Det finns säkerligen en hel del nya aktörer som känner att de skulle vilja komma in på marknaden och börja driva en kulturverksamhet men som faktiskt inte vågar av den enkla anledningen att Stockholms stad i samband med staten har infört gratis och fri entré på stadens och statliga museer. Det är något som hämmar det fria kulturlivet.

Anförande nr 196

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! För många år fick jag lära mig en sak av en gammal trotjänare i Centerkvinnorna. Hon sade till mig: Jonas, ingenting är gratis – möjligen avgiftsfritt! Det är alltid någon annan som betalar. Men fackförbundet Kommunal har i och för sig visat i vinter att Socialdemokraterna och fackföreningsrörelsen inte har så stora problem med det.

Det har faktiskt jag. Jag har problem med att vi helt och hållet med skattepengar ska finansiera entréavgifter och att den som tar del av och nyttjar en tjänst eller resurs inte ska betala. Då blir ju frågan: Varför är det just museer och kultur som ska vara avgiftsfria? Varför inte kollektivtrafik och förskola?

Det är sällan jag får applåder, men jag hörde starkast applåder längst ned från Vänsterpartiet.

När staden subventionerar inträdet till noll kronor urholkas nämligen de resurser som annars hade kunnat användas till mer kultur. 10 miljoner i det här fallet är inga kaffepengar. Dessutom missgynnas de privata aktörerna som inte har dina eller mina skatteslantar att leka med. Argumentet att detta är den viktigaste lösningen för att nå de grupper som vanligtvis inte söker sig till museum eller kultur håller inte för granskning, för det är knappast nya målgrupper som nås av den fria entrén. Snarare handlar det om grupper som ändå skulle ha gått på museum, och nu kanske de kan göra det lite oftare.

Vi köper inte det som vänstern alltid hävdar i alltför många valrörelser om att gratis entré till museer skulle förändra kulturlivet till det bättre. Nej – använd dessa 10 miljoner till kultur och till mer träffsäkra insatser för att fler ska få ta till sig kulturen! Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen och bifall till motionen!

Anförande nr 197

Borgarrådet M o g e r t (S): Jonas Naddebo sade det nästan själv, men låt mig fortsätta på listan: Varför inte skolan? Varför ska tillgången till kunskap vara gratis? För mig handlar detta om det, därför att våra museer är vår historia, vår gemensamma historia, vårt gemensamma minne, vårt gemensamma kunskapsarv. Så om skolan ska vara gratis, varför vill Jonas Naddebo att det ska kosta att lära sig på museum? Det är ju en minst lika relevant fråga.

Anförande nr 198

J o n a s N a d d e b o (C): För en liberal är det givetvis klart att utbildning ska vara fri och tillgänglig för alla så att människor kan göra den sociala resa som de vill och ta del av den utbildning som behövs. Men det är också så att om ni menar allvar med att fler ska komma in och ta del av kulturen tycker jag att vi skulle kunna göra mer träffsäkra insatser än att sänka avgifterna för dem som redan i dag tyr sig till de

här museerna. Det tror jag skulle vara mer effektivt, och det skulle ge mer kultur och historia till de personer som inte nås av detta. Det räcker inte med att sänka avgiften.

Anförande nr 199

M e h d i O g u z s o y (V): Jonas, jag har en stilla undran. Jag tycker att ert argument om att vi skulle snedvrída konkurrensen mellan olika privata och kommunala och statliga är väldigt konstigt. Staden eller staten bedriver inte någon verksamhet likt Fotografiska som gör att de går i konkurs.

Eftersom ni vurmar för det privata som allena saliggörande borde ni snarare välkomna att det ger utrymme till människor, eftersom de slipper betala till statliga och kommunala. Då får de lite pengar över som de kan lägga på Fotografiska till exempel om de är intresserade av att se en fotoutställning. Det borde vara mer välkommet av dem också att staden och staten inför gratis entré till museer.

Anförande nr 200

J o n a s N a d d e b o (V): Vänsterpartiet kan man alltid lita på i kulturdebatten. Det här argumentet var så konstigt att jag nästan inte kan svara på det. Hur man än skär en tårta är det ju alltid samma tårta.

Jag tror att det är så här: När man bestämmer att de kommunala museerna ska vara gratis så innebär det att man slår undan betalningsviljan när det gäller att gå på andra museer. Och varför är just de kommunala museerna de bästa? Jo, det är för att politiker någonstans har bestämt det, och precis som i den förra debatten kring det fria kulturutövandet tycker jag att det ska vara lika på det sättet.

Anförande nr 201

S a l a r R a s h i d (S): Ordförande, ledamöter! När jag var sex år gammal, med nästan bara ett år i Sverige, var jag glad, nyfiken, lättroad och fylld med en varm känsla av det nya landet. På den tiden minns jag hur förvånad min mamma var över att rätten och möjligheten till kultur, kulturupplevelser och kunskap om det kulturella arvet fanns med i barnens lärande, läroplaner och skolplaner etcetera, det som i hemlandet var förbehållet de allra förnämsta och allra rikaste i landet.

Det är för mig vad den här motionen handlar om. När Sophia Granswed argumenterar emot fri entré till museer och andra kulturinstitutioner är det inte att bidra och ge möjlighet och tillgång till att kulturen ökar eller bidrar till att nå nya grupper. Det som var så viktigt för Moderaterna i den förra debatten med motionen om kulturbonusen – att jämt och ständigt nå nya grupper – blir för mig i stället att ni upprätthåller en elitistisk, snäv och likartad kultursyn. Jag undrar om Moderaterna på allvar tror att om man tar bort offentligt stöd samt det privata stödet, för hon pratar om marknadsmässighet, på riktigt skulle kunna ge ett mångkulturellt och rikt kulturliv. I vilket fall som helst kommer ju museer att behöva stöd, oavsett om det är privat eller offentligt.

Själv skulle jag vilja säga som Sara Arrhenius, chef för Bonniers konsthall, i debatten om fria entréer till statligt finansierade museer där hon säger: ”’Fri konkurrens’ på marknadsmässiga villkor tenderar att gynna en viss typ av kultur, det vill säga institutioner som ställer ut affischnamn och som har ett brett tilltal. I stället behöver vi olika typer av stöd och måste hjälpas åt för att stärka kulturlivet. Därför menar jag

att fokus på konkurrens leder fel. Kulturupplevelser föder ett större kulturintresse, det är inte ett nollsummespel. Något man ser på den ena institutionen gör att man får upp ögonen för en utställning på nästa. Det är mångfald och samarbete som är eftersträvansvärt om vi ska få ett starkt kulturliv – inte konkurrens.”

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 202

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Vi kan ägna oss åt att slåss mot väderkvarnar hur mycket vi vill, men frågan är hur spännande det är. Det är ingen i den här salen som har föreslagit att det offentliga stödet till kulturen ska avskaffas. Kan vi bara släppa det? Sophia Granswed föreslog det inte i motionen. Ingen av oss har sagt det. Det är inte det det handlar om.

Det är dessutom så att vi ju inte arbetar i ett vakuum här. Det här med fri entré är utvärderat, och vi vet att förra gången ledde det till – jag kommer att komma tillbaka till det om en liten stund – att man endast i ytterst liten utsträckning nådde nya grupper. Vad det ledde till var att samma människor som tidigare hade gått på museum gick på museum fler gånger.

Anförande nr 203

S a l a r R a s h i d (S): Om man pratar om konkurrens, för mig, pratar man om vi ska ge offentligt stöd eller inte. Om man pratar om marknadsmässighet, om man pratar om att ta in Konkurrensverket i sin argumentation, är det för mig att man pratar om offentligt stöd, att man är på något sätt kritisk mot att man gynnar vissa museer till att ge fri entré.

Jag tror inte att det ena utesluter det andra. Jag tror snarare att de som tidigare betalade för sina museibesök plötsligt får en större pott och kan gå på fler museer i stället. I stället kan vi öppna upp för en ny grupp som aldrig har varit på museum förut.

Anförande nr 204

M i k a e l V a l i e r (KD): Majoriteten säger sig värna om medborgarnas plånböcker och vill se till att nya grupper och mindre bemedlade har råd att gå på museum. Cecilia Brinck nämnde att det är rätt tveksamt om det blir resultatet av det här eller om det är samma gamla veteraner som går flera gånger. Mycket talar för att man inte når det önskade målet.

Att det slår undan benen och marken för aktörer som valt att investera egna medel är däremot uppenbart. Jag tog också del av debatten, där Bonniers konsthall sade en sak och andra sade en annan sak. Har man en rik ägare är det såklart lättare att vara positiv till att konkurrera med fri entré. Men förutom de kommunala museerna gillas ju det här beslutet egentligen bara av institutioner som redan är rika.

Ett annat förslag som dök upp var att göra det gratis bara på onsdagar i stället och så ta betalt de andra dagarna. Det kanske kan funka. Men hela det här beslutet visar ju på en ovilja eller en oförmåga att förstå företagandets villkor. Man måste ha någon form av intäkt för att driva företag, och jag tror på en mångfald där även företagande museer är bra att ha. Därför yrkar vi bifall till motionen!

Anförande nr 205

D e m b a B a h (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tycker att kultur är viktigt för alla. Det är viktigt att alla kan ta del av kulturarvet. Jag kan inte köpa att fri entré kan konkurrera ut en privat utförare inom kulturverksamheten. Det är viktigt att nå andra grupper som om man inför avgift som man kan inte nå. Därför tycker jag att ju mer man kan nå bredare grupper, desto mer kan man gynna de privata kulturutövarna. Jag tycker inte att det är att konkurrera med privata utförare, så jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 206

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Gratis inträde till museerna är en klassfråga. År 2015 införde vi i den rödgrönrosa majoriteten gratis inträde till stadens museer, och nu har även de nationella museerna följt vårt goda exempel och öppnat museerna för alla, oavsett plånbok.

Att alla, oavsett plånbok, ska kunna besöka museerna är antagligen något som retar Moderaterna som verkar tycka att kultur inte är för alla utan bara för dem som kan betala. Men våra medborgare betalar redan; de betalar till exempel skatt, och vi tycker faktiskt att kulturen är en del av välfärden. Alla oavsett klass, kön, ålder, bakgrund och funktionalitet har rätt till det gemensamma kulturarvet som finns på våra museer. Det är en demokratifråga.

När Alliansen tog bort den fria entrén minskade antalet besök vid statliga museer markant. Därför är denna demokratiserande satsning som vi rödgrönrosa har gjort för att fler ska kunna få tillgång till kultur och eget skapande viktig. Vi syftar på att ta bort de ekonomiska hindren så att fler ska kunna besöka stadens museer, och vi tar också konst utanför museernas murar genom att till exempel ta bort nolltoleransen och främjandeförbud mot graffiti. Vi vill att fler, inte bara de museivana utan även de ovana, ska kunna prova på konstnärligt skapande, och att ta bort nolltoleransen har varit en viktig åtgärd.

Gratis inträde till museerna är en klassfråga. Jag har själv som tonåring spenderat timmar på museer och suttit där och ritat, bildat mig. Jag vill att fler unga, vuxna, invandrare, precis som jag har gjort som när jag var tonåring, också ska kunna besöka stadsmuseerna fritt hur många gånger som helst. Det är en demokratifråga, och vi ser fram emot att konkurrenstanken inte ska köra över demokratin. När väljarna valde oss valde de också ett annat sätt att tänka på den kulturella välfärden.

Anförande nr 207

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Nu börjar Vänsterpartiets hjärnspöken att ta över den här debatten på ett lite olyckligt sätt.

Att vi skulle ha något emot att man breddar kulturen och ökar tillgängligheten är ärligt talat en förolämpning att stå här och påstå! Det vi säger är att fri entré inte är sättet att göra det på, och det är inte bara som vi tycker – vi vet ju att det är så! När det utvärderades förra gången visade det sig ju, som jag sade nyss, att det är samma personer som går på museum fast fler gånger.

Juliana Gristelli talar om antalet besök. Ja, antalet besök ökade. Det är ingen som har sagt emot det. Det var däremot samma besökare som gick fler gånger, och det är det

som är problemet. Det här funkar inte! Det ökar inte tillgängligheten till kulturen för de grupper som annars inte söker sig dit. Om vi ska vara lite brutala så leder det till att den redan hyfsat privilegierade medelklassen i storstäderna Stockholm och Göteborg, där de här museerna finns, får ytterligare en förmån av vänstern. Tack för det!

Anförande nr 208

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Frågan är i högsta grad om kultur kan betraktas som en vara vilken som helst. Man skulle kunna döpa Moderaternas motion till ”Ett bredare kulturutbud för dem som har tjock plånbok”.

Vi tycker att kultur och konstnärligt skapande är välfärd, och det är därför det ska vara gratis för alla. Det är en tydlig ideologisk skillnad mellan oss. Vi kommer inte att komma överens här. Ni tycker att det är som en vara på en marknad, men när väljarna valde de rödgrönrosa 2014 visade de att de var trötta på det här vinstgiriga sättet att tänka, helt enkelt.

Anförande nr 209

J o n a s N a d d e b o (C): Juliana – allt till alla, och så höjer vi skatten! Du är verkligen ett bevis på det jag tidigare sade i den förra motionen. Kulturen behöver befrias från en ideologisk vänstersyn!

Ni kan inte ens förstå argumentet att man snedvrider konkurrensen, för ni kan inte prata om kultur och konkurrens i samma debatt. Då blir det syntax error! Jag tycker att det här är *helt* galet! Det är ett sådant bevis på en extremt cementerad vänstersyn på kulturen.

Vi säger att vi ska använda de här 10 miljonerna till *mer* kultur i stället för att dra bort 10 miljoner genom att införa fria entréer. Man skulle kunna använda de här miljonerna mycket bättre och mycket träffsäkrare än att se till att medelålders kulturtanter kan gå en gång till på museum.

(O r d f ö r a n d e n : Det är inget fel på medelålders kulturtanter!)

Nej, ni är underbara! Men ni kan betala för er!

Anförande nr 210

J u l i a n a G r i s t e l l i (V): Med tanke på skillnaden i pension mellan kvinnor och män kan jag säga att det är väldigt modiga tanter som går på museum och väljer kultur i stället för annat.

Det jag skulle säga var att det är ingen som tvingar privata konsthallar att erbjuda gratis inträde, men er valfrihet går endast i en riktning – mot att få privata intäkter och entréavgifter. Vi vill ha mångfald! Vi vill både ha gratis och privata som tar avgifter, men ni vill bara ha en enfald. Det är inte valfrihet.

Anförande nr 211

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande, fullmäktige! Låt mig få börja med att tacka Sophia Granswed för två relevanta frågeställningar som gör att vi kan ha en bra kulturdebatt! Jag håller inte alls med henne i hennes slutsatser, men de har utgjort en

bra förutsättning till en vital kulturdebatt, och det känns som om det var på tiden i den här salen.

Även i denna fråga tycker jag att det är otroligt roligt att omedelbart få återkomma till den centrala frågan, nämligen alla stockholmares tillgång till kulturen. Där vill jag säga att jag delar vad man skulle kunna kalla Centerns något modifierade uppfattning, det vill säga att det inte räcker med att ta bort avgifterna. Samma sak är det med skolan och universiteten. Det räcker inte med att ta bort avgifterna, men det är en förbaskat bra början.

Det handlar om åtminstone tre olika saker som påverkar tillgången till kultur, vill jag påstå. Det ena är ekonomin. Det går inte att komma ifrån. Det andra är geografin, det vill säga var är institutionerna placerade. Det sista är anslaget och tilltalet som den kulturella institutionen använder. Det är de tre sakerna.

Vill man se ett exempel på hur vi arbetar med geografin och anslaget kan man titta på Trappan i Vällingby som vi invigde i helgen, där vi genom att etablera oss på en annan plats utanför city, med ett helt annat anslag i samarbete med en etablerad medborgarförening, vill jag påstå redan i dag kommer att nå en ny publik, andra än de sedvanliga kulturtanterna, som Jonas Naddebo så fint kallade dem.

Det handlar alltså absolut inte bara om avgiften, men det handlar om avgiften. Det är samma med Kulturskolan. Det handlar inte bara om avgiften, men det handlar ändå om avgiften. Det är en fråga om kostnad. Det handlar till syvende och sist om pengar. Sedan är det ofta en kombination. Vi sänker avgiften, och vi ändrar arbetssättet. Så resonerar vi när vi pratar om Kulturskolan, så resonerar vi när vi arbetar med biblioteken och så resonerar vi när vi jobbar med museerna.

Till sist, ordförande och fullmäktige, kan jag inte låta bli att finna det lite lustigt att ni som liberaler påstår att om man får ta del av stadens historia utan att betala avgift, om man får titta på stadsmuren utan att betala för sig, då har man slagit undan benen för hela det privata kulturlivet. Jag tycker att det är lite fascinerande, lite långt draget och möjligen finns det anledning för er att besinna er en smula i detta.

Anförande nr 212

J o n a s N a d d e b o (C): Jag tänkte gå upp och tacka för en ansvarsfull argumentation, men jag lovar att jag aldrig ska tänka så igen. Under de sista 15 sekunderna sprack det hela i alla fall, insåg jag just.

Vi står som sagt på varsin sida om skyttegraven i den här kulturpolitiken, och det lär vi göra fortsättningsvis också. Men när det gäller att ge mer till alla och höja skatten tänker jag inte konkurrera med er. Ni kan tänka er att höja skatten för att täcka hål i välfärden och fixa de bitarna, men om ni satsar detta på dem, och ordföranden får ursäkta, som faktiskt har resurser och kan betala tycker vi att ni i stället ska använda resurserna och göra det mer träffsäkert! Det hade lett till mer kultur för dem som inte får kultur i dag.

Anförande nr 213

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag ska hålla mig längre nästa gång innan jag faller ut i angrepp. Men jag får också tacka för ett väldigt tydligt besked. Er budget är ju också

väldigt tydlig och konsekvent i detta. Ni föreslår ganska hårda nedskärningar på kulturen, medan jag vill mena att kulturen är en del av välfärden och att allas tillgång till kulturen är en förutsättning för en ökad jämlikhet och för ett ökat välstånd i samhället. När vi arbetar med Kulturskolan för att alla Stockholmsbarn ska få ta del av kultur och vara med och skapa kultur är det ett sätt att bryta klassmönster och utveckla samhället mot ett mer jämlikt och mer socialt hållbart samhälle. För mig är det en grund.

Anförande nr 214

Borgarrådet **B r i n c k** (M): Ordförande! Jag vill å de medelålders kulturtanternas vägnar börja med att tacka fullmäktiges ordförande för detta utomordentligt värtaliga försvar för oss. Dessutom är det så att det hela tiden kommer nya av oss, bara så att ni vet.

Mer seriöst tänkte jag ägna mig åt lite högläsning. Det kan ju vara pedagogiskt. Först ska jag läsa ur den rapport som Myndigheten för kulturanalys avlämnade 2014 när man hade utvärderat det förra försöket med fria entréer. Jag läser: ”Vår samlade bedömning är att det är tveksamt om de ökade statliga kostnader som ett återinförande av fri entré vid de centrala museerna innebär kan väntas motsvara en ökad måluppfyllelse i tillräcklig utsträckning för att motivera kostnadsökningen. Vi menar att man bör pröva andra sätt att få nya grupper att delta i kulturlivet – sätt som omfattar fler konst- och kulturformer och är mindre beroende av var i landet man bor.”

Olika system med statliga kulturcheckar föreslår de som ett alternativ.

Vidare: ”Möjligheten att kanalisera ett sådant stöd genom den så kallade kultursamverkansmodellen bör prövas.”

Så säger alltså den statliga myndighet som hade till uppdrag att utvärdera de fria entréerna förra gången.

Nu ska jag citera Dagens Nyheter, en känd publikation: ”Fotografiska hade aldrig öppnat om den nuvarande museireformen med fri entré hade gällt 2010 när konsthallen invigdes. Det säger grundaren Jan Broman, som tillsammans med en rad andra privata museer sågar den nya museireformen i en ny skrivelse till Konkurrensverket.”

När borgarrådet Mogert står i talarstolen och säger att Fotografiska inte uttalade sig å egna vägnar hade alltså borgarrådet Mogert fel.

Anförande nr 215

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Fri entré på våra museer tycker vi ändå är fel väg att gå. Det är inte i grund och botten en ansvarsfull politik. Däremot kan det vara ett alternativ att överväga att svenska medborgare får gå in gratis på våra museer. Turister går oavsett om de får betala eller inte, anser jag. De går på museum i alla fall.

Karin Wanngård nämnde tidigare att det är viktigt att man hanterar skattebetalarnas pengar på ett ansvarsfullt sätt. Fri entré på våra museer är inte ansvarsfullt, helt

enkelt. Däremot har den här motionen vissa brister så vi kommer inte att stödja den. Vi kommer i stället vid ett senare tillfälle att komma med ett bättre förslag, och därför yrkar vi helt enkelt bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 216

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Jag har bara en fråga till Martin Westmont när han nu säger att fri entré inte är rätt väg att gå.

Så här är det. På Sverigedemokraternas distriktsårsmöte i mars 2014 antogs olika politiska program. I det kulturpolitiska programmet som då togs av distriktsårsmötet stod det att det skulle vara fri entré för svenska medborgare men inte för turister.

Det här är alltså någonting som fortfarande gäller, för Sverigedemokraterna har inte tagit något beslut som upphäver det här beslutet som distriktsårsmötet tog 2014. Därför vill jag fråga Martin Westmont: Hur går distriktsårsmötet 2014 ihop med vad du säger nu?

Anförande nr 217

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Precis som jag nämnde i början, Rickard Wall, kan fri entré för svenska medborgare vara en god idé. Turister får betala, helt enkelt. Det är den politiska linje som vi driver i Sverigedemokraterna för tillfället.

Sedan utvecklas politiken alltid. Vi ser alltid över vår politik och utvecklar den, så vi kommer att återkomma till den här frågan och då får vi se om vi står fast vid den ståndpunkt vi tog vid det årsmötet.

Anförande nr 218

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Jag vill göra ett inlägg, för jag blir provocerad när jag hör Martin Westmont stå här och säga att fri entré endast ska gälla svenska medborgare.

Martin har glömt en sak: Det här stadshuset vi sitter i är till för alla stockholmare. Det är väldigt viktigt att betona detta. Du är en lokalpolitiker för alla stockholmare, så jag förstår inte riktigt hur du vågar prata om kultur. Kultur har ju en historia av att vara öppen för alla, och ska vi värdesätta kultur ska det vara öppet för alla, såväl svenska medborgare som icke svenska medborgare.

Jag vill betona det: Alla svenska medborgare, alla stockholmare, nyanlända – alla människor ska ha fri tillgång till kulturen. Det är en grundläggande rättighet!

Anförande nr 219

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Som jag nämnde delar jag självklart uppfattningen att det är enormt viktigt att vi gör svensk kultur mer lättillgänglig. Det är absolut enormt viktigt, och det är därför jag säger att fritt inträde för svenska medborgare kan vara ett alternativ och att turister får betala. Man ska ju ha klart för sig att det inte är gratis att driva de här museerna. Man måste ta ansvar för alla de kostnader som uppstår, för det är någon som får betala i slutändan. Man kan inte bara göra som ditt parti och resten av ert gäng och höja skatten varje år bara för att inte budgeten går ihop. Man måste ta ansvar också!

Anförande nr 220

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Det är en väldigt konstig argumentation, Martin. Det handlar inte om skatten. Det handlar om att Sverigedemokraterna inte står för alla stockholmare. Ni representerar en viss grupp, och det är viktigt att betona detta. Era företrädare springer runt i staden med järnrör, och ni representerar bara en viss grupp.

Det här handlar inte om svenska medborgare – låt er inte luras av detta! Det handlar om att ni skiljer på människor. Ni tycker inte att människor är lika värda. Det handlar om grundläggande mänskliga rättigheter, och där står vi och ditt parti för helt olika saker.

Anförande nr 221

R i c k a r d W a l l (-): Ordförande, ledamöter! Det var bra, Martin, att du har tryckt in dig en gång till, för jag är inte riktigt nöjd med det svaret du gav mig. Du kom upp här och inledde med att säga att Sverigedemokraterna inte tycker att fria avgifter på museer är rätt väg att gå. Så sade du. Då säger jag: Men herregud, Martin, på distriktsårsmötet 2014 tog ju Sverigedemokraterna ett beslut om att det *var* rätt väg att gå! Då frågar jag hur det går ihop.

När jag ändå står här och har lyssnat på en omfattande kulturdebatt vill jag gärna passa på att fråga framför allt majoriteten, när nu majoriteten vill uppmuntra människor att ta del av kulturen. Då tänkte jag bara fråga: Vad är det då för kultur som ni menar att människorna ska ta del av? Om jag har förstått er rätt är ju den officiella bilden att det inte finns någon svensk kultur? Eller hur? Så är det väl? Därför undrar jag vad det är för kultur vi ska titta på.